

Projekt

z dnia 16 marca 2021 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY POWIATU ZAWIERCIAŃSKIEGO**

z dnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu
Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026**

Na podstawie art. 12 ust. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 920) oraz w zw. z art. 16b i 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020r., poz. 1876 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjąć Strategię Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Radca Prawny
Katarzyna Zydek
Rp-Op-C 316/92

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026

1. Wprowadzenie

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 to przedstawiona w formie dokumentu koncepcja zintegrowanych, wielodyscyplinarnych działań, zmierzających do utworzenia efektywnego systemu rozpoznawania i profilaktyki zagrożeń społecznych w powiecie zawierciańskim oraz budowy lokalnego systemu skutecznej pomocy służącego mieszkańcom powiatu. Stanowi kontynuację działań zapisanych w *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011 – 2020*. Jest podstawą planowania i realizacji lokalnej polityki społecznej z uwzględnieniem kompetencji samorządu powiatowego.

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art.16b oraz art.19 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2020, poz.1876 i 2369), zgodnie z którymi do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspierania osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka – po konsultacji z właściwymi terytorialnie gminami.

Niniejszy dokument wpisuje się w priorytety i cele *Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020 – 2030* przyjętej Uchwałą nr VI/25/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 16.11.2020r.

Zgodnie z treścią art.16b cytowanej ustawy strategia powiatu w zakresie polityki społecznej zawiera w szczególności:

1. diagnozę sytuacji społecznej
2. prognozę zmian w zakresie objętym strategią
3. określenie:
 - a) celów strategicznych projektowanych zmian
 - b) kierunków niezbędnych działań
 - c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych
 - d) wskaźników realizacji działań.

Uchwałą Nr 134/811/20 Zarządu Powiatu Zawierciańskiego z dnia 5 października 2020r. został powołany Zespół do opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 w składzie:

- Bożena Gwizdek - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu
- Michał Janusz - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu
- Adrian Piechulski - Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu
- Agnieszka Słodowy - Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu
- Olga Szczygieł - Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Zawierciu
- Bożena Szydlik - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Zawierciu
- Beata Ziębińska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu
- Małgorzata Żarnowiecka - Wydział Promocji Powiatu i Współpracy z NGO Starostwa Powiatowego w Zawierciu

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego na poziomie powiatu oraz gmin wchodzących w jego skład, środowisk pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego, organizacji pozarządowych oraz szeroko rozumiana społeczność lokalna, która aktywnie uczestniczyła w diagnozie stanu poszczególnych obszarów oraz w wyznaczaniu priorytetowych kierunków działań – w ogólnodostępnych sondażach ankietowych wzięło udział ogółem 200 mieszkańców Powiatu.

Niniejsza *Strategia* ma charakter kilkuletni; jest powiązana ze szczegółowymi dokumentami programowymi określającymi politykę społeczną samorządu w poszczególnych obszarach w kolejnych perspektywach czasowych i stanowi podstawę do opracowania lokalnych programów i projektów z obszaru polityki społecznej w okresie 2021 - 2026:

- 1) Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zawierciańskim
- 2) Powiatowego Programu Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych
- 3) Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zawierciańskim
- 4) Powiatowego Programu Profilaktycznego w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Zawierciańskim
- 5) Powiatowego Programu Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
- 6) Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Zawierciańskiego
- 7) Powiatowego Programu Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy
- 8) Programu Współpracy Powiatu Zawierciańskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Struktura Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 - 2026

Struktura *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026* składa się z 3 zasadniczych części:

1. części wprowadzającej zawierającej informacje na temat uwarunkowań prawnych oraz organizacyjnych tworzenia dokumentu oraz informacje z *Raportu z monitoringu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011 – 2020*
2. części diagnostyczno - analitycznej opisującej obszary problemowe i zasoby powiatu, informacje i dane pozyskane z poszczególnych gmin, z instytucji i organizacji działających w powiecie, dane będące wynikiem analizy ankiet skierowanych do różnych środowisk i społeczności lokalnej wraz z analizą SWOT opisywanych obszarów
3. części programowej obejmującej wnioski i rekomendacje, założenia strategiczne, w tym cele, kierunki działań, prognozę zmian w zakresie objętym *Strategią*, sposoby i wskaźniki realizacji, ramy finansowe, sposób monitorowania i ewaluacji

2. Raport z monitoringu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011 – 2020

W rozdziale zawarto informacje pochodzące z Raportu z monitoringu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011 – 2020, które mają znaczenie dla formułowania ram polityki społecznej powiatu zawierciańskiego w kolejnej perspektywie czasowej

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020 została przyjęta Uchwałą Rady Powiatu Zawierciańskiego Nr VIII/40/11 z dnia 31 marca 2011r. Strategia była zgodna z założeniami odnoszącymi się do ówczesnej polityki społecznej, planów i programów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

Misja Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020 została określona jako:

Powiat zawierciański – miejsce godnego i bezpiecznego życia mieszkańców, dzięki systemowym działaniom podejmowanym we współpracy władz lokalnych i partnerów społecznych.

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020 zawierała 5 celów strategicznych:

1. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży.
2. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.
4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.
5. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej.

Strategia była objęta corocznym monitoringiem, który pozwalał stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w zaplanowanym kierunku i przynoszą zakładane rezultaty. Zgromadzone informacje pozwalały zidentyfikować i rozwiązać problemy pojawiające się w trakcie wdrażania wieloletniego dokumentu oraz ocenić postępy w jego realizacji w stosunku do wyznaczonych w nim celów. Podstawowym narzędziem w procesie monitoringu Strategii był raport monitoringowy.

Kolejne raporty z monitoringu Strategii zawierają informacje na temat podejmowanych w danym roku działań w zakresie realizacji celów operacyjnych, w szczególności uznanych za priorytetowe. Powołane zespoły monitorujące nadzorowały prawidłowy przebieg monitoringu.

Każdy z 5 celów strategicznych Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020 był zoperacjonalizowany przez jego cele operacyjne, następnie kierunki działań do danego celu operacyjnego oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży

Cel operacyjny 1.1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu funkcji oraz dzieciom pozbawionym opieki.

Cel operacyjny 1.2. Wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, w tym z niepełnosprawnością.

Cel operacyjny 1.3. Pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Cel strategiczny 2. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cel operacyjny 2.1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy.

Cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny 3. Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym

Cel operacyjny 3.1. Wsparcie osób starszych oraz współpraca z gminami w zakresie zapewnienia im właściwej opieki.

Cel operacyjny 3.2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Cel strategiczny 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie

Cel operacyjny 4.1. Przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich.

Cel operacyjny 4.2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Cel strategiczny 5. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej

Cel operacyjny 5.1. Podniesienie jakości usług administracji samorządowej oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.

Cel operacyjny 5.2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

W ramach celu strategicznego **Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży** gminy powiatu zawierciańskiego realizowały szereg programów i działań mających na celu pomoc i wsparcie dla rodzin, dzieci i młodzieży. Poza realizacją długoletnich projektów w omawianym okresie wprowadzono w życie szereg programów mających znaczący wpływ na polepszenie funkcjonowania rodzin, w tym rodzin wielodzietnych. Pośród licznych działań na szczególną uwagę zasługują, min.: Program *Rodzina 500+*, Program *Dobry Start* jak również Program *Za życiem*. W okresie 2014 - 2019 gminy realizowały również zadania wynikające Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny.

Dzięki powyższym programom zauważalny jest spadek liczby osób, rodzin objętych wsparciem ośrodków pomocy społecznej, w tym również z powodu ubóstwa. Szczególnie widoczne są efekty działań mające na celu wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, wzrost liczby przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Jednostki organizacyjne powiatu zawierciańskiego oraz lokalne organizacje pozarządowe swoje działania ukierunkowały na szeroko rozumiane wsparcie rodzin. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego, poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin wymagających pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych, jak również wsparcie dzieci i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, w tym z niepełnosprawnością, to kierunki działań realizowanych w ramach powyższego celu.

Kolejnym celem wartym podkreślenia jest cel strategiczny Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w tym *cel operacyjny 1 Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz cel operacyjny 2 Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.*

Realizatorzy działań: Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu, ośrodki pomocy społecznej w powiecie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zawierciu, Szpital Powiatowy w Zawierciu, Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu, organizacje pozarządowe podejmowały liczne działania na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej.

Działania w ramach celu operacyjnego 1 polegały między innymi na aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i poszukujących pracy w formie staży, prac interwencyjnych, szkoleń, dofinansowań do rozpoczęcia działalności gospodarczych jak również realizacji projektów na rzecz aktywizacji osób bezrobotnych, w tym osób niepełnosprawnych. Lata 2011 – 2020 przyniosły spadek wielkości stopy bezrobocia, a tym samym liczby osób bezrobotnych w powiecie, jak również wzrost przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Działalność gminnych zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wsparcie specjalistyczne Ośrodka Interwencji Kryzysowej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu, Poradni Leczenia Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnień Szpitala Powiatowego w Zawierciu oraz działania podejmowane przez Komendę Powiatową Policji w Zawierciu stanowią istotny wkład w realizację celu operacyjnego 2 *Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.* Dzięki prowadzonej edukacji i działaniom profilaktycznym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie widoczny jest spadek liczby osób objętych wsparciem z powodu przemocy w rodzinie, w tym Ośrodka Interwencji Kryzysowej. Niepokojącym zjawiskiem jest liczba przeprowadzonych interwencji przez Policję w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i liczba leczonych osób uzależnionych od alkoholu, w tym kobiet.

Realizacja celu strategicznego *Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym* nakłada na powiat i gminę wiele zadań. Analiza zebranej dokumentacji ukazuje znaczący wzrost liczby osób starszych i niepełnosprawnych. W latach objętych monitoringiem *Strategii* osobom starszym wymagającym wsparcia i opieki udzielono szereg form pomocy tj. usługi opiekuńcze, pobyt w zakładach opiekuńczo-leczniczych, umieszczenie w domu pomocy społecznej, czy pobyt w dziennym domu pomocy społecznej.

W celu ograniczenia skutków niepełnosprawności oraz aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych (Cel operacyjny 2), Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu udzieliło szeregu dofinansowań na likwidację barier architektonicznych, zakupu sprzętu ortopedycznego czy środków pomocniczych. Dodatkowo systematycznie dofinansowywano pobyt na turnusach rehabilitacyjnych dzieciom i osobom dorosłym, jak również dofinansowano szereg wniosków dotyczących likwidacji barier w komunikowaniu się. Wartym podkreślenia jest wzrost realizowanych przedsięwzięć we współpracy z organizacjami pozarządowymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Niepokojącym zjawiskiem jest spadek liczby osób niepełnosprawnych, które skorzystały z instrumentów rynku pracy.

Jednocześnie należy podkreślić, iż na terenie powiatu zawierciańskiego funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej. Założony w 2002 roku przez Fundację Pomocy Niewidomym Warsztat Terapii Zajęciowej w Zawierciu i Warsztat Terapii Zajęciowej w Łazach prowadzony od 2004 roku przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczyńne.

Powiat Zawierciański, za pośrednictwem bezpośredniego realizatora jakim jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu, kontynuował działania w ramach Programu *Aktywny Samorząd*. Głównym celem programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program *Wyrównywania Różnic Między Regionami* to kolejny program realizowany przez powiat zawierciański nakierowany na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych w placówkach oświatowych.

Osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną mają możliwość uczestnictwa w działaniach realizowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zawierciu oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Irządzach. Stacjonarną formę wsparcia specjalistycznego i pomocy dla osób przewlekle chorych i z zaburzeniami psychicznymi oferuje Dom Pomocy Społecznej w Zawierciu. Pozostałe jednostki organizacyjne Powiatu Zawierciańskiego tj. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zawierciu, Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności kontynuowały działania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Szczególnym do wyeksponowania są działania mające na celu **Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie**, w tym przeciwdziałanie przestępczości wśród nieletnich oraz zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Głównym realizatorem powyższego celu strategicznego jest Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu; ponadto Straż Miejska i jednostki straży pożarnej. W latach objętych monitoringiem organizowano szereg działań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców powiatu, w tym działania profilaktyczne i edukacyjne. Liczby przestępstw oraz zdarzeń drogowych, w szczególności z udziałem osób pod wpływem alkoholu, to tylko niektóre z wielu zjawisk wymagających podjęcia stosownych działań w tym edukacyjno – profilaktycznych.

Wnioski i rekomendacje zawarte w kolejnych raportach zwracają uwagę na potrzebę kontynuacji niektórych działań przypisanych do poszczególnych celów strategicznych *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020*.

Cel strategiczny 1. Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży:

- potrzeba rozwijania efektywnych form wsparcia rodzin, w tym specjalistycznych form pracy z dzieckiem i z rodziną (praca socjalna, poradnictwo specjalistyczne, terapia indywidualna i grupowa)
- potrzeba zapewnienia atrakcyjnych i efektywnych form pracy z dziećmi i młodzieżą realizowanych przez otwarte/światlicowe formy wsparcia rodziny, które zatrzymają spadek liczby uczestników tych form wsparcia,
- potrzeba realizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży
- wsparcie rodzin zastępczych, ich profesjonalizacja
- wsparcie instytucjonalnej pieczy zastępczej, jej profesjonalizacja
- wsparcie pracowników pomocy społecznej, w tym pieczy rodzinnej i instytucjonalnej w zakresie przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu
- potrzeba planowania i realizacji przedsięwzięć związanych z likwidacją barier architektonicznych w placówkach edukacyjnych, instytucjach, urzędach
- potrzeba systematycznej realizacji przedsięwzięć służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych
- rozwijanie i wspieranie aspiracji edukacyjnych i zawodowych wychowanków pieczy zastępczej
- utrzymanie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej

Cel strategiczny 2. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym:

- wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnością przez firmy i instytucje
- wspieranie inicjatyw tworzenia podmiotów ekonomii społecznej na terenie powiatu zawierciańskiego (np. centrów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej, spółdzielni socjalnych)
- edukacja publiczna społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- doskonalenie pracy zespołów interdyscyplinarnych jako podstawowego ogniwa systemu przeciwdziałania przemocy domowej
- zapewnienie dostępności skutecznej pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla osób uzależnionych

Cel strategiczny 3. Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym:

- rozwijanie systemu opieki nad osobami starszymi, wdrażanie projektów, których celem jest poprawa jakości życia osób starszych i samotnych
- uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób w podeszłym wieku
- poszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych
- podnoszenie świadomości społecznej na temat praw osób niepełnosprawnych oraz kształtowanie właściwych postaw
- aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie:

- tworzenie możliwości aktywnych i апробowanych społecznie form spędzania czasu wolnego
- zwiększenie nacisku na działania profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w szkołach
- realizacja działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscach publicznych i miejscu zamieszkania oraz niwelowanie patologii społecznych, organizowanie akcji i działań prewencyjnych
- organizowanie działań mających na celu podniesienie świadomości prawnej oraz ukształtowanie poszanowania dla norm prawnych
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi

Cel strategiczny 5. Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej:

- doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijania infrastruktury socjalnej
- edukacja społeczna – budowanie i wzmacnianie postaw partycypacyjnych społeczności, przy udziale mieszkańców, instytucji i organizacji działających na terenie osiedli
- rozwijanie współpracy z podmiotami sektora organizacji pozarządowych

Realizowane działania wynikające z zapisów *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020* przyniosły szereg pozytywnych zmian mających znaczący wpływ na funkcjonowanie mieszkańców powiatu zawierciańskiego. Warto podkreślić, iż wiele kierunków działań, które powinny być wytycznymi w opracowywaniu *Strategii* na kolejne lata wymaga zmodyfikowania.

Zgodnie z art. 19 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, opracowanie i realizacja programu strategii rozwiązywania problemów społecznych jest jednym z zadań własnych powiatu. *Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011-2020* zamknęła swoją kadencję. Jej zapisy, w szczególności dane z raportów z monitoringu Strategii stanowią punkt wyjścia do opracowania dokumentu strategicznego na następne lata, tj. *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021-2026*.

3. Diagnoza – zidentyfikowane problemy społeczne mieszkańców powiatu zawierciańskiego

W rozdziale 3 zawarto informacje na temat szeroko rozumianych problemów społecznych identyfikowanych w powiecie

W części diagnostycznej *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 - 2026* zostały omówione najważniejsze zidentyfikowane problemy społeczne mieszkańców powiatu na podstawie danych uzyskanych w wyniku konsultacji ze wszystkimi gminami wchodzącymi w skład powiatu, informacji publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, informacji z ankiet skierowanych do mieszkańców powiatu oraz danych będących wynikiem analiz i prac Zespołu do opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026. Warto zaznaczyć, że na okres prac nad projektem powyższego dokumentu nałożył się czas trwania od marca 2020 pandemii koronawirusa, który znacząco wpływa na sytuację ekonomiczno - społeczną na świecie, w całym kraju, regionie i dotyka bezpośrednio każdego z mieszkańców powiatu zawierciańskiego.

Problemy społeczne rozumiane są tutaj jako powtarzające się zjawiska uznawane przez społeczność powiatu zawierciańskiego za negatywne, niekorzystne, i których nasilenie, masowość budzi zaniepokojenie mieszkańców i może przyczynić się do dezorganizacji życia społecznego.

Diagnozy sytuacji w powiecie dokonano w odniesieniu do następujących obszarów: sytuacji demograficznej mieszkańców powiatu zawierciańskiego, ze szczególnym uwzględnieniem problemu starzenia się społeczeństwa; sytuacji mieszkańców na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem problemu ograniczeń w aktywności zawodowej wybranych grup społecznych; deficytów w funkcjonowaniu rodzin i sprawowaniu opieki nad dzieckiem, problemu przemocy w rodzinie i wobec dzieci; stanu zdrowia mieszkańców, w tym informacji o sytuacji osób niepełnosprawnych, informacji o stanie zdrowia psychicznego; sytuacji edukacyjnej dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców powiatu; szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego.

Diagnoza została przygotowana na podstawie informacji i danych pochodzących ze sprawozdań instytucji i urzędów, min. danych z Głównego Urzędu Statystycznego, Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu, Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu, danych z sądów w Zawierciu i w Myszkowie oraz właściwych prokuratur: zawierciańskiej i myszkowskiej, ośrodków pomocy społecznej z 10 gmin wchodzących w skład powiatu, placówek oświatowych, placówek socjalizacyjnych oraz informacji uzyskanych od mieszkańców w wyniku przeprowadzonych sondaży ankietowych.

Powiat Zawierciański jest jednostką samorządu terytorialnego, położoną w północno-wschodniej części województwa śląskiego. Łączna powierzchnia powiatu zawierciańskiego wynosi 1003,27 km², co stanowi około 8% powierzchni województwa i tym samym plasuje go na trzeciej pozycji w województwie śląskim, po powiatach częstochowskim i żywieckim.

Powiat zawierciański swoim zasięgiem obejmuje dziesięć gmin:

- dwie gminy miejskie: Zawiercie, Poręba;
- cztery gminy miejsko-wiejskie: Łazy, Ogrodzieniec, Pilica, Szczekociny;
- cztery gminy wiejskie: Kroczyce, Irządze, Włodowice, Żarnowiec.

Obszar powiatu zawierciańskiego obejmuje 6 miast, 136 miejscowości wiejskich, 120 sołectw. Gminą o największej powierzchni jest Pilica, a gminą o najmniejszej powierzchni jest Poręba. Miasto Zawiercie jest siedzibą powiatu, największym ośrodkiem administracyjnym i przemysłowym w rejonie.

Z danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) w 2019r.:

dochody gmin na 1 mieszkańca w powiecie wyniosły 4662 zł,
przy średniej krajowej wynoszącej 5237 zł.

Środki w dochodach budżetu powiatu na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2019r. wyniosły 8,3 mln. zł, a wartość całkowita oraz dofinansowanie ze środków UE projektów zrealizowanych w ramach umowy partnerstwa 2014 – 2020 na terenie powiatu do końca 2019r. w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu wyniosła 6224 zł.

Dochody ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca mają tendencję wzrostową i wyniosły:

- w 2017r. - 946 zł
- w 2018r. - 965 zł
- w 2019r. - 1094 zł

przy średniej wojewódzkiej 1042 zł na koniec 2019r.

Wydatki ogółem budżetu powiatu na 1 mieszkańca mają także tendencję wzrostową i wyniosły:

- w 2017r. - 925 zł
- w 2018r. - 926 zł
- w 2019r. - 1047 zł

przy średniej wojewódzkiej 1013 zł na koniec 2019r.

W 2019r. dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu wzrosły o 13,4% w porównaniu z rokiem poprzednim.

W 2019r. odnotowano wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu o 13,1% w porównaniu z 2018r.

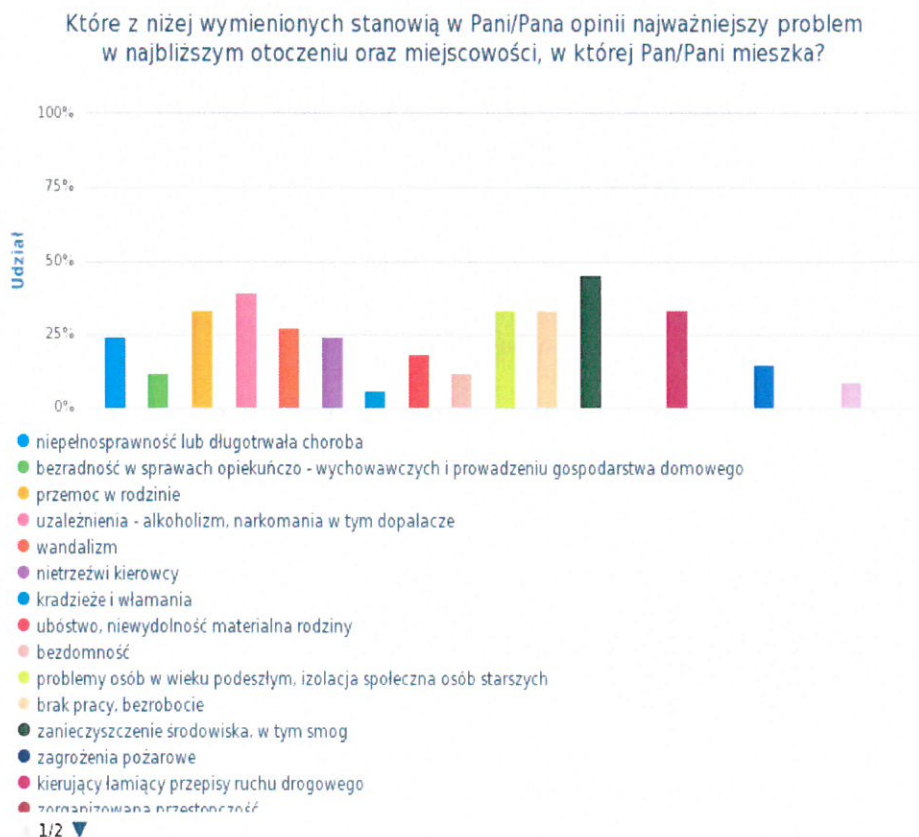
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W 2019 r. z ogółu wydatków budżetu powiatu 11,0% środków przeznaczono na wydatki w działach *Pomoc społeczna* i *Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej*. Analogicznie:

- w 2018 r. - 11,9 %
- w 2017 r. - 12,6 %

W sondażu ankietowym mieszkańcy wskazali problemy, które uznali za znaczące dla powiatu zawierciańskiego (źródło: ankieta, opracowanie własne).

Wykres nr 1: Opinia mieszkańców na temat problemów społecznych w powiecie zawierciańskim

W opinii ankietowanych na pierwszym planie wśród problemów dotyczących lokalnie mieszkańców powiatu znalazły się: zanieczyszczenie środowiska, problemy rodzin związane z uzależnieniami, przemocą domową, problemy związane z nietrzeźwymi kierowcami i kierowcami łamiącymi przepisy prawa, wandalizm, izolacja społeczna osób starszych, chorych, niepełnosprawnych oraz brak pracy.

3.1. Sytuacja demograficzna

Dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) potwierdzają stałe spowolnienie rozwoju demograficznego mieszkańców województwa śląskiego – ludność (stan na 30 czerwca 2020r.) – 4508,1 tys. ↓ (stan na dzień 31.12.2019r. – 4517,6 tys.). Ta sama tendencja utrzymuje się w powiecie zawierciańskim. Na koniec 2019 roku w powiecie było 117 624 mieszkańców (w 2018r. - 118 434, z czego 51,6% stanowiły kobiety, a 48,4% mężczyźni). W 2014r. liczba ludności wynosiła 121 012 – co oznacza, że na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba mieszkańców zmniejszyła się o ok. 2,8% i nadal stale notujemy tendencję spadkową we wszystkich gminach powiatu.

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców powiatu zawierciańskiego – stan w 2014r. i w 2019r.

Liczba ludności (stan na 31.12.2014)	GMINA	Liczba ludności (stan na 31.12.2019)
50 990	ZAWIERCIE	49 204
8749	POREBA	8480
16 054	ŁAZY	15 893
9307	OGRODZIENIEC	9061
8778	PILICA	8570
8003	SZCZEKOCINY	7658
6331	KROCZYCE	6306
5297	WŁODOWICE	5254
4757	ŻARNOWIEC	4597
2746	IRZĄDZE	2601
121 012	ogółem	117 624

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego

W powiecie notujemy istotny wskaźnik salda migracji ludności na pobyt stały. Na koniec roku 2019r. dla województwa śląskiego ogółem wyniósł 4717, w tym dla powiatu zawierciańskiego 82. Oficjalne dane Głównego Urzędu Statystycznego pokazują na przestrzeni ostatnich pięciu lat stałą migrację mieszkańców naszego powiatu: 903 mieszkańców powiatu wyemigrowało w 2015r., 916 w 2016r., 1039 w 2017r., 1195 w 2018r. i 1089 mieszkańców powiatu w 2019r. wyemigrowało na stałe. Te dane dotyczą tylko oficjalnych informacji o migracjach stałych. Nie obejmują migracji okresowych oraz tych, które nie zostały zarejestrowane (szara strefa), dlatego liczby tego wskaźnika należy traktować szacunkowo.

Powiat zawierciański notuje ujemny przyrost naturalny, który na koniec 2019r. wyniósł -680 (liczba urodzeń żywych 866, liczba zgonów 1546). Podobnie jak w całym kraju pogłębia się proces starzenia się społeczeństwa, będący wynikiem korzystnego zjawiska jakim jest wydłużenie się czasu trwania życia przy jednoczesnym niskim od lat poziomie dzietności.

Województwo śląskie na koniec listopada 2020r. odnotowało ujemny wskaźnik przyrostu naturalnego -12,4 (na 1000 ludności). W powiecie także widoczna jest wyraźna tendencja ujemnego wskaźnika przyrostu naturalnego:

- w 2017r. - **640**
- w 2018r. - **664**
- w 2019r. - **680**

*W okresie od 2014r. do 2019r. liczba mieszkańców powiatu zmniejszyła się o **3388***

Prognozowana liczba mieszkańców powiatu zawierciańskiego w 2050 roku wyniesie 93 305, z czego 47 660 to kobiety, a 45 645 mężczyźni.

Ludność powiatu (na dzień 31.12.2019r.) 117 624

w tym:

- w wieku przedprodukcyjnym: 18 531
- w wieku produkcyjnym: 69 329
- w wieku poprodukcyjnym: 29 764

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej spośród ogółu mieszkańców powiatu zawierciańskiego w 2019r. 4687 osób tj.4% stanowili klienci ośrodków pomocy społecznej, analogicznie w 2018r. 4708 osób, tj.4%, w 2020 r. – 3749 osób było klientami ośrodków pomocy społecznej w powiecie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Głównego Urzędu Statystycznego oraz danych z ośrodków pomocy społecznej w powiecie

Coraz więcej ludzi w Polsce osiąga tzw. wiek senioralny, w którym wzrasta ryzyko pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia ogólnej sprawności fizycznej, zagrożenia niepełnosprawnością.

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że na koniec roku 2018 odsetek Polaków w wieku powyżej 80 roku życia wynosił 4,3%

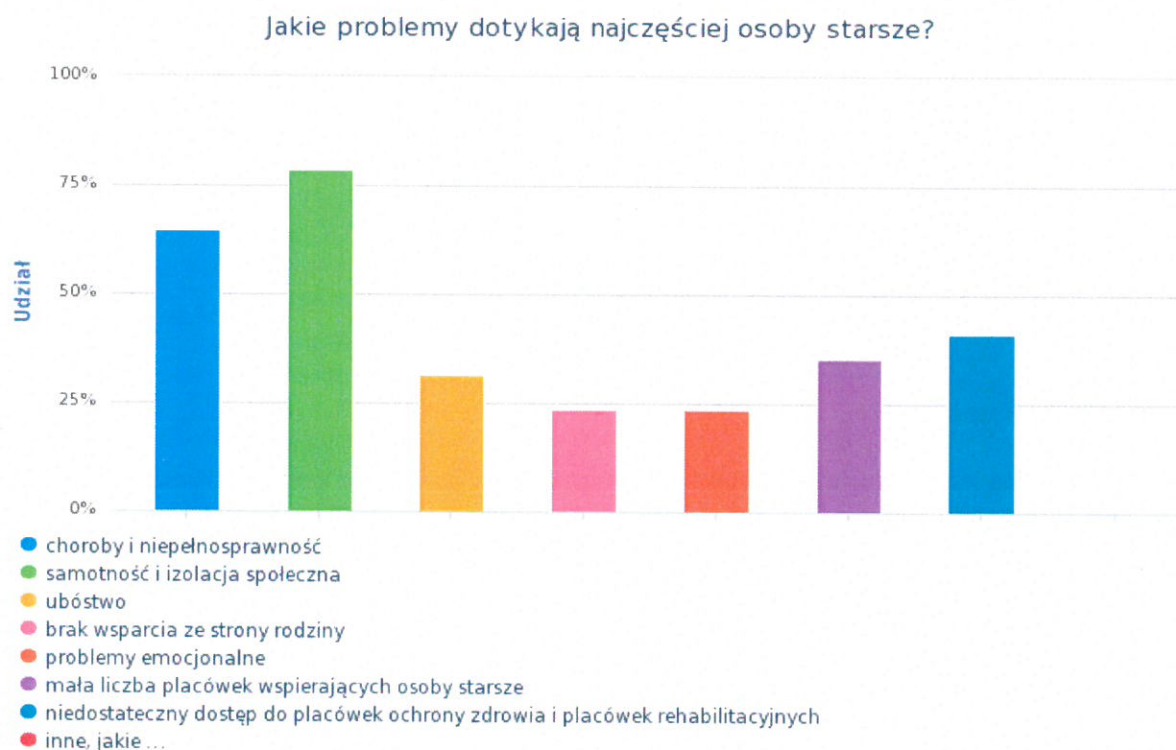
Według prognozy GUS w 2050 roku wyniesie 10,4%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Powoduje to konieczność organizowania funkcji opiekuńczej nad osobami starszymi, w tym także nad osobami z chorobami i niepełnosprawnościami przez lokalny system zabezpieczenia społecznego. Obserwowany jest znaczący wzrost zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne i wytchnieniowe.

Mieszkańcy powiatu nazwali problemy, jakie w ich opinii odnoszą się do tej grupy wiekowej. Ankietowani zwracają uwagę na samotność osób starszych i niepełnosprawnych. Określili jako zbyt małą liczbę placówek wspierających osoby starsze w powiecie. Podkreślili ograniczenia finansowe, na które napotykają osoby starsze. Ocenili, że często zbyt małe jest wsparcie rodzin. Wszystkie te uwarunkowania w bezpośredni sposób wpływają na nasilanie się w tej grupie problemów emocjonalnych.

Wykres nr 2: Opinia mieszkańców na temat problemów dotyczących osoby starsze

Źródło: ankieta, opracowanie własne

3.2. Sytuacja na rynku pracy

Powiat zawierciański jest powiatem ziemskim, obejmującym 10 gmin. Na sytuację w obszarze rynku pracy ma wpływ aktywność podmiotów gospodarczych. Działania samorządów lokalnych są ukierunkowane na wsparcie potencjału niewielkich przedsiębiorstw oraz pozyskiwanie inwestorów lokalnych i spoza powiatu. Ma to przyczynić się do poprawy sytuacji zawodowej mieszkańców powiatu. Aktualna sytuacja mieszkańców powiatu pokazuje, że na koniec 2019r. 21 605 posiadało status pracujących (w ogólnej liczbie zatrudnionych mieszkańców województwa 1 260 365). Bezrobotni zarejestrowani stanowili w 2018r. – ogółem 3031 osób, w tym 1775 kobiet (58,56%); w 2019r. ogółem 2358, w tym 1334 kobiety (56,57%); na koniec 2020r. – ogółem 2819 osób, w tym 1509 kobiet (53,53%). Wśród osób bezrobotnych osoby poniżej 25 roku życia stanowią 9,3% (w skali województwa 10,5%). Pozostający bez pracy dłużej niż rok stanowią w powiecie 38,2% ogółu bezrobotnych (w skali województwa 31,8%).

Stopa bezrobocia rejestrowanego na dzień 31.12.2019r.

wynosiła dla powiatu zawierciańskiego 5,8%,

(w skali województwa 3,6% w tym samym okresie)

Dane dla woj. śląskiego ze stycznia 2021r.

wskazują na wzrost stopy bezrobocia (grudzień 2020r. – 4,9% ↑)

W okresie do listopada 2020r. dla powiatu wyniosła 6,9%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Województwo śląskie zarejestrowało wzrost przeciętnego wynagrodzenia 5412,67 zł ↑. Przeciętna miesięczna nominalna emerytura i renta brutto z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznej wyniosła 2486,15 zł.

Współczynnik obciążenia demograficznego
(ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadająca
na 100 osób w wieku produkcyjnym)
wynosił w 2019r. w województwie śląskim 67

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Okres pandemii trwający od marca 2020r. spowodował potrzebę przeorganizowania systemu pracy wszystkich instytucji i urzędów, w tym ograniczył możliwości realizowania wsparcia w dotychczasowych formach. W 2020r. wdrożono nowe instrumenty wsparcia dla przedsiębiorców w ramach tarczy antykryzysowej. Rodzaje form wsparcia i aktywizacji zawodowej zawiera poniższa tabela

Tabela nr 2: Formy wsparcia i aktywizacji realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w okresie 2018r. – 2020r.:

Formy wsparcia	Liczba osób objętych w 2018r. (951)	Liczba osób objętych w 2019r. (870)	Liczba osób objętych w 2020r. (494)
Staże	405	397	232
Prace interwencyjne	46	60	57
Prace społecznie użyteczne	29	26	25
Studia podyplomowe	-	2	-
Szkolenia	62	101	31
Roboty publiczne	68	24	18
Refundacja kosztów wyposażenia, doposażenia stanowisk pracy dla skierowanych bezrobotnych	138	110	52
Jednorazowo przyznane środki na uruchomienie działalności gospodarczej	123	103	62
Bon na zasiedlenie	13	9	12
Dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	13	13	5
Refundacja pracodawcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia... art. 150f Ustawy o promocji zatrudnienia	54	25	-

Źródło: na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu

Kolejna tabela pokazuje sposób monitorowania wybranych wskaźników w obszarze.

Tabela nr 3: Wskaźniki monitoringowe wartości i stosunek w okresie 2018r. – 2019r.:

Wskaźniki monitoringowe	Wartość wskaźnika w 2018r.	Wartość wskaźnika w 2019r.	+/- stosunek wskaźnika w 2019r. do wartości w 2018r.
Wielkość stopy bezrobocia	7,4%*	5,8%*	- 1,6
Liczba osób bezrobotnych w Powiecie	3031*	2 358*	- 673
Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych różnymi formami wsparcia	1336**	1 066**	- 270
Liczba pracodawców, którym PUP udzielił wsparcia	382	802	+ 420
Liczba nowych podmiotów gospodarczych	123***	103***	- 20
Liczba realizowanych projektów/ liczba osób nimi objętych	7 projektów 886 osób	5 projektów 1100 osób	- 2 /+ 214
Liczba pracowników PUP objętych szkoleniami	58	43	- 15
Liczba przedsięwzięć realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	3*****	4*****	+ 1
Liczba nowo utworzonych i wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	7****	1****	- 6
Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne i poszukujące pracy	243*	222*	- 21
Liczba zarejestrowanych osób niepełnosprawnych jako bezrobotne	217*	194*	- 23
Liczba osób niepełnosprawnych, które korzystały z poradnictwa zawodowego	32	29	- 3
Liczba osób niepełnosprawnych, które korzystały z instrumentów rynku pracy (szkolenia, staże, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, jednorazowo przyznane środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnionego skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia, refundacja kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego)	54*****	46*****	-8
Liczba osób, które korzystały ze środków PFRON	11	7	-4

* stan na 31.12.2019r.;

** liczba form wsparcia

*** liczba nowych podmiotów gospodarczych utworzonych dzięki przyznanym środkom na rozpoczęcie działalności gospodarczej

****liczba wyposażonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych poprzez refundację kosztów wyposażenia stanowiska pracy ze środków PFRON

*****różne źródła finansowania :PFRON, Fundusz Pracy, EFS

*****organizowanie staży, prac interwencyjnych, refundacji części wynagrodzenia pracodawcy art. 150f u podmiotów typu, np.: fundacja, stowarzyszenie.

Źródło: na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu

Wskaźniki monitoringowe według danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu za 2018r. i 2019r. wskazują na spadek stopy bezrobocia w powiecie i spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych. Okres pandemii trwający od marca 2020 wpłynął na wzrost stopy bezrobocia (6,9% w powiecie) i wzrost ogólnej liczby osób pozostających bez pracy do 2819.

Spośród ogółu bezrobotnych osoby z niepełnosprawnością stanowiły:

- w 2018r. **7,2%** ogółu osób bezrobotnych w powiecie zawierciańskim (217 na 3031, w tym 90 kobiet)
- w 2019r. **8,2%** (194 osoby na 2358, w tym 73 kobiety)
- w 2020r. **6%** (167 na 2819, w tym 61 kobiet)

Tabela nr 4: Liczba osób bezrobotnych – niepełnosprawnych w okresie 2017r. – 2019r.:

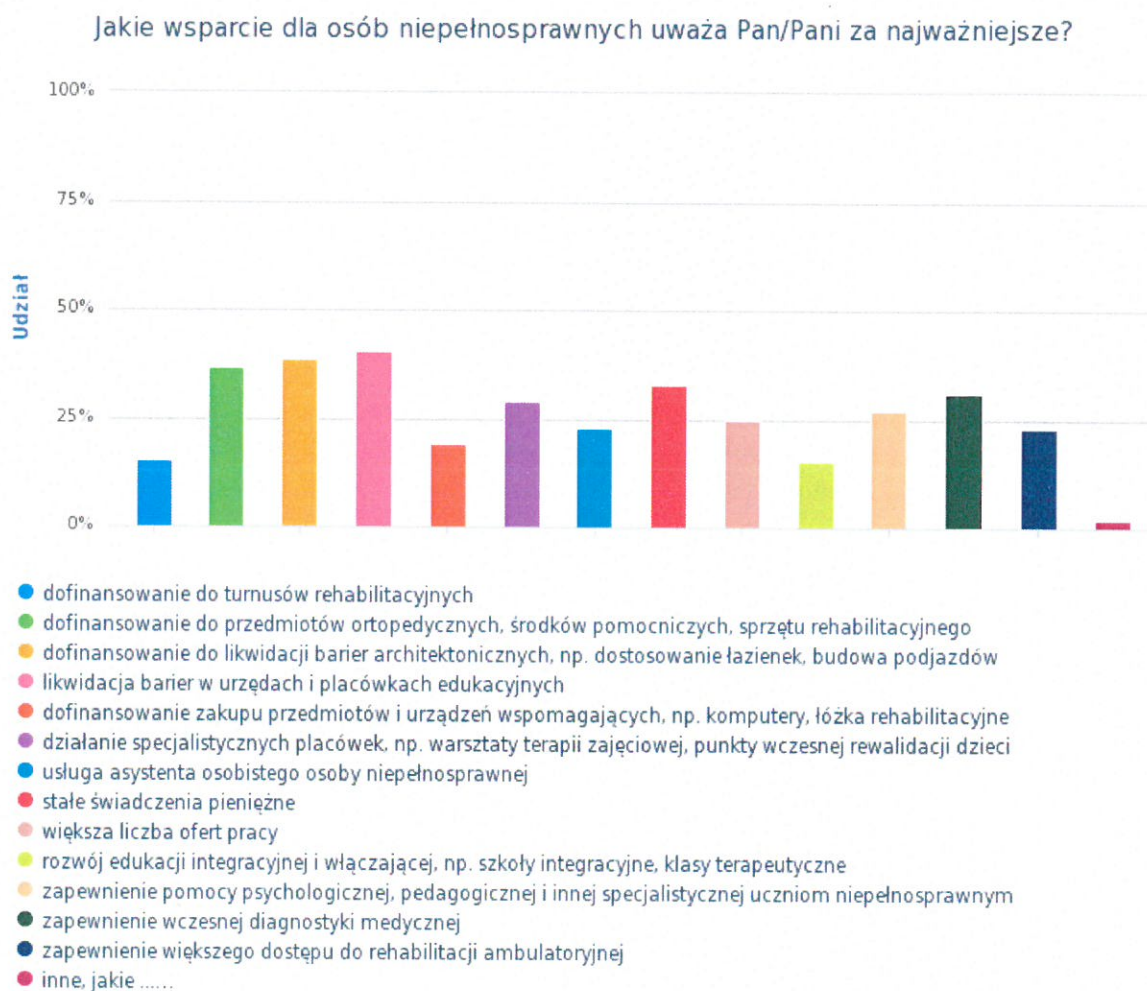
LP	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA/ROK		
		2017	2018	2019
1	Liczba osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:			
a)	osoby bezrobotne w tym:	269	217	194
	Niepełnosprawne w stopniu lekkim (lub orzeczenia równoważne)	196	162	151
	Niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (lub orzeczenia równoważne)	71	54	42
	Niepełnosprawne w stopniu znaczym (lub orzeczenia równoważne)	2	1	1
b)	osoby poszukujące pracy w tym:	44	26	28
	Niepełnosprawne w stopniu lekkim (lub orzeczenia równoważne)	14	10	11
	Niepełnosprawne w stopniu umiarkowanym (lub orzeczenia równoważne)	23	14	13
	Niepełnosprawne w stopniu znaczym (lub orzeczenia równoważne)	7	2	4
2	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów rynku pracy (z ustawy o promocji zatrudnienia)	54	35	46
3	Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z instrumentów aktywizacji zawodowej (z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)	10	11	7

Źródło: na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu

25% ankietowanych wskazało, że jedną z istotnych form wsparcia osób niepełnosprawnych w powiecie jest zwiększenie ilości ofert pracy

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 3: Opinia mieszkańców na temat form wsparcia dla osób niepełnosprawnych

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Ankietowani zwrócili uwagę na potrzebę zapewnienia specjalistycznej pomocy dorosłym osobom niepełnosprawnym, w tym psychologicznej, zawodowej, rehabilitacyjnej. Zwracają uwagę na brak ofert pracy w zakładach chronionych. Jednocześnie rozkład opinii i hierarchia wyborów pokazuje realne zainteresowanie mieszkańców instrumentami z zakresu aktywizacji zawodowej. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że na dzień 31.12.2019r. w powiecie zawierciańskim kobiety stanowiły 56,6% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Osoby młode, poniżej 25 roku życia – 9,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Utrzymywał się stały od dłuższego czasu odsetek osób pozostających bez pracy przez rok i dłużej i wynosił 38,2% (przy średniej wojewódzkiej 31,8%). Ofert pracy zarejestrowanych na koniec 2019r. było 350 (przy ogólnej liczbie 7936 dla całego województwa), co stanowi 4,4%.

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zawierciu wskazują na niewielki spadek udziału kobiet wśród ogółu bezrobotnych. Okres pandemii wzmocnił współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami. Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu systematycznie realizuje projekty na rzecz aktywizacji zawodowej osób z wykorzystaniem środków zewnętrznych. Dzięki licznym realizowanym instrumentom, wdrożeniu tarczy antykryzysowej oraz indywidualizacji form wsparcia w 2020r. stopa bezrobocia w powiecie zawierciańskim nie wzrosła znacząco. Planowanie kierunków kształcenia zawodowego absolwentów szkół ponadpodstawowych odbywa się na podstawie pogłębionej analizy rynku pracy z włączaniem informacji o aktualnych zawodach deficytowych. Na koniec 2020r. na 36 powiatów województwa śląskiego powiat zawierciański zajmował 26 miejsce pod względem stopy bezrobocia. Nadal jednak jesteśmy powiatem z niewielką liczbą działających jednoosobowych działalności gospodarczych. Zatrudnieni zgłaszają brak stałości pracy w lokalnych firmach o profilu sezonowym – co jest zgodne z tendencją ogólnokrajową. Utrwaliła się pewna stała liczba osób długotrwale bezrobotnych w powiecie (zjawisko dziedziczenia bezrobocia).

Najbardziej liczną grupę wiekową wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu stanowią osoby w wieku 25 – 44 lata.

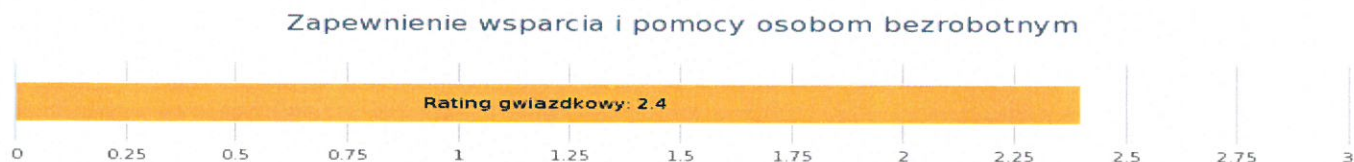
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy

Nieco bardziej liczną grupę wśród bezrobotnych w powiecie stanowią kobiety. Niewiele pojawia się ofert pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Jeszcze nieznaczny jest stopień wykorzystania tzw. elastycznych form zatrudnienia dostosowanych do potrzeb np. samotnych rodziców, osób z niepełnosprawnościami, z innymi ograniczeniami. Pracodawcy korzystają z form subsydiowanych, inwestują w potencjalnych pracowników sięgając po wsparcie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

Ankietowani wskazują na istotne kwestie i kierunki działań mające służyć poprawie sytuacji mieszkańców w tym obszarze, nadając w skali od 0 do 3 wagę i znaczenie działania, gdzie 0 – co oznacza niską wartość i wagę działania, 1 – mieszkańcy określają jako działanie małoważne 2 – działanie ważne 3 – działanie bardzo ważne w opinii mieszkańców

Mieszkańcy w sondażach ankietowych uznali za ważne udzielanie różnych form wsparcia, które mają przyczynić się do poprawy sytuacji w diagnozowanym obszarze, co pokazują kolejne wykresy rangowe.

Wykres nr 4: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia osobom bezrobotnym

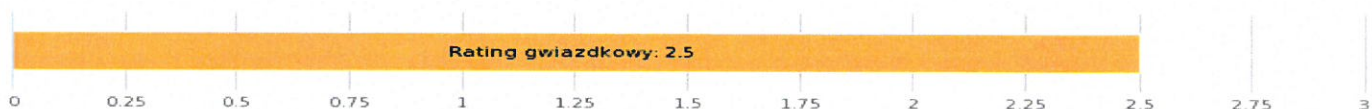

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Działaniem ważnym w opinii mieszkańców jest zapewnienie wsparcia i pomocy osobom bezrobotnym, mieszkańcy ocenili wagę tego działania na ponad 2 w trzystopniowej skali. Kolejnym działaniem istotnym, ważnym w opinii mieszkańców jest zapewnienie wsparcia i pomocy młodym mieszkańcom powiatu.

Wykres nr 5: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia osobom młodym

Działania na rzecz poprawy sytuacji osób młodych na rynku pracy, w tym absolwentów szkół, np. organizowanie kursów i szkoleń pod kątem dostosowania ich do potrzeb lokalnego rynku pracy

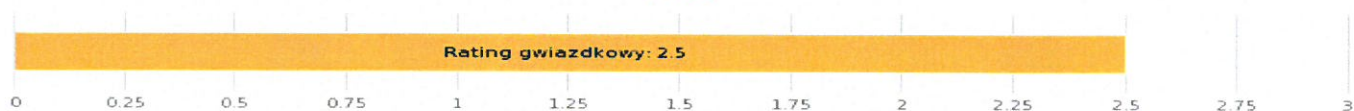

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Jako propozycję konkretnego i w ich ocenie ważnego działania, mieszkańcy wskazali potrzebę działań wspierających tworzenie nowych miejsc pracy.

Wykres nr 6: Opinia mieszkańców na temat działań naprawczych w obszarze lokalnego rynku pracy

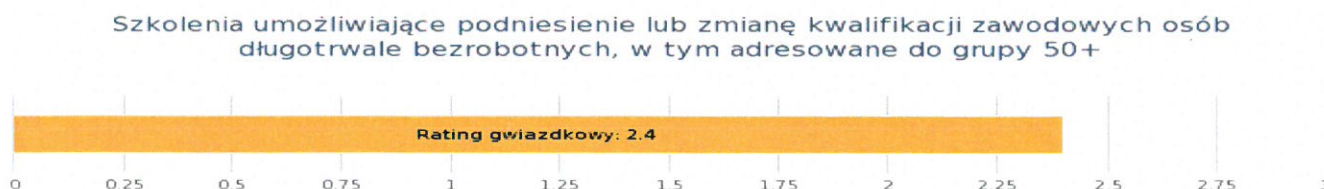
Ograniczenie bezrobocia i jego skutków, działania wspierające tworzenie miejsc pracy

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Mieszkańcy dostrzegają jako ważną potrzebę organizowania szkoleń adresowanych do osób długotrwale bezrobotnych, w tym osób po 50 roku życia, które umożliwią im odnalezienie się na lokalnym rynku pracy.

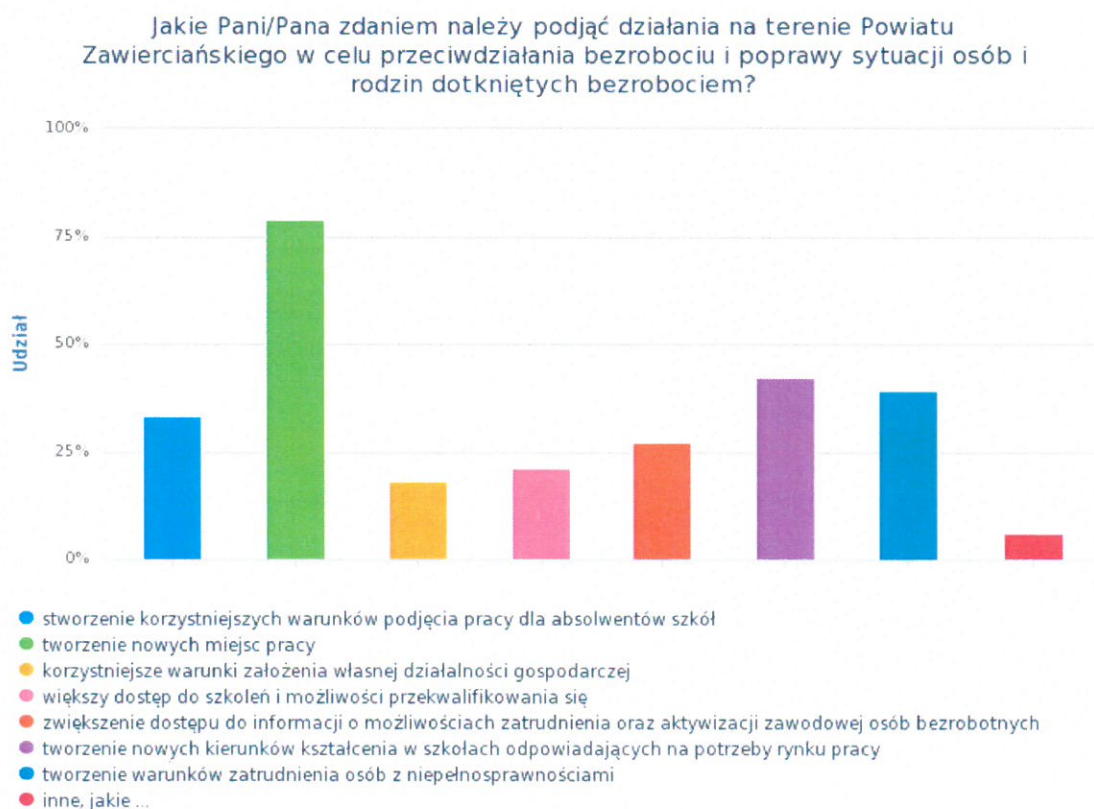
Wykres nr 7: Opinia mieszkańców na temat organizowania szkoleń jako efektywnej formy pomocy i wsparcia

Źródło: ankieta, opracowanie własne

W rankingu najbardziej skutecznych form przeciwdziałania bezrobociu oraz poprawy sytuacji rodzin, których bezrobocie dotyczy znalazły się: tworzenie nowych miejsc pracy, tworzenie kierunków kształcenia w szkołach odpowiadających na potrzeby rynku pracy, tworzenie warunków zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, z innymi ograniczeniami, stworzenie korzystnych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół, szeroka polityka informacyjna o nowych miejscach zatrudnienia lub możliwościach skorzystania z instrumentów wsparcia.

Wykres nr 8: Opinia mieszkańców na temat działań, które należy podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu

Źródło: ankieta, opracowanie własne

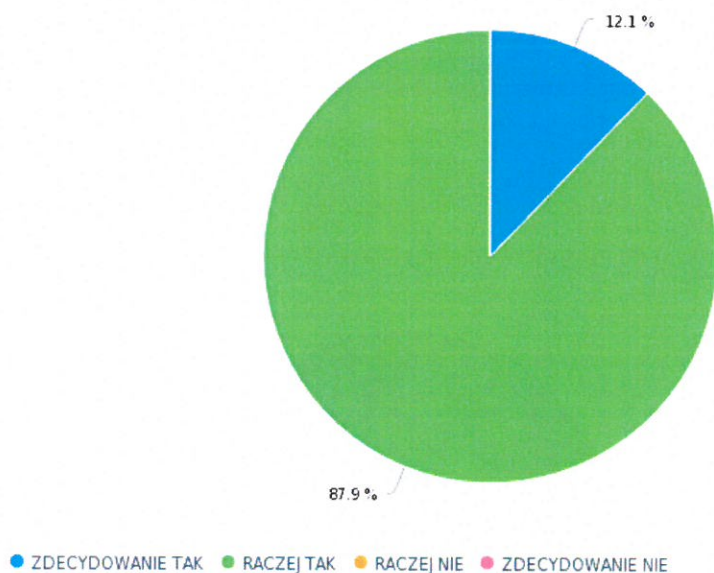
3.3. Bezpieczeństwo publiczne i ochrona zdrowia

W strukturze wydatków powiatu zawierciańskiego wydatki w dziale *Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa* kształtowały się w 2017r. na poziomie 7,6% budżetu, w 2018r. – 7,9%, w 2019 r. – 7,4% i każdorazowo przekraczały dochody powiatu w tym dziale, które analogicznie wyniosły w 2017r.-7,3% budżetu, w 2018r. – 7,4% i w 2019r. – 7,0% struktury dochodów budżetu powiatu zawierciańskiego. Na ochronę zdrowia w budżecie powiatu wydatkowano w 2018r. – 2,1%, w 2019r. – 3,0% i w 2019r. – 3,8% struktury wydatków budżetu powiatu zawierciańskiego (źródło: dane z Głównego Urzędu Statystycznego).

W 2019r. jednostki ochrony przeciwpożarowej podjęły 512,5 tys. działań. Interwencje dotyczyły 153,5 tys. pożarów, 316,2 tys. miejscowych zagrożeń oraz 42,8 tys. fałszywych alarmów. Policji zostało zgłoszonych 471 wypadków tonięcia, w wyniku których śmierć poniosło 456 osób, w tym 49 kobiet. Jednostki uprawnione do ratownictwa wodnego podjęły 2 218 akcji ratowniczych na obszarach wodnych. Mieszkańcy powiatu zawierciańskiego odpowiadali, że w swoich miejscach zamieszkania czują się raczej bezpiecznie (87,9%) i całkowicie bezpiecznie (12,1%) – co wskazuje na przeciętny poziom ogólnego poczucia bezpieczeństwa w powiecie.

Wykres nr 9: Ogólne poczucie bezpieczeństwa w opinii mieszkańców powiatu zawierciańskiego

Czy w miejscu zamieszkania czuje się Pan/Pani bezpiecznie?

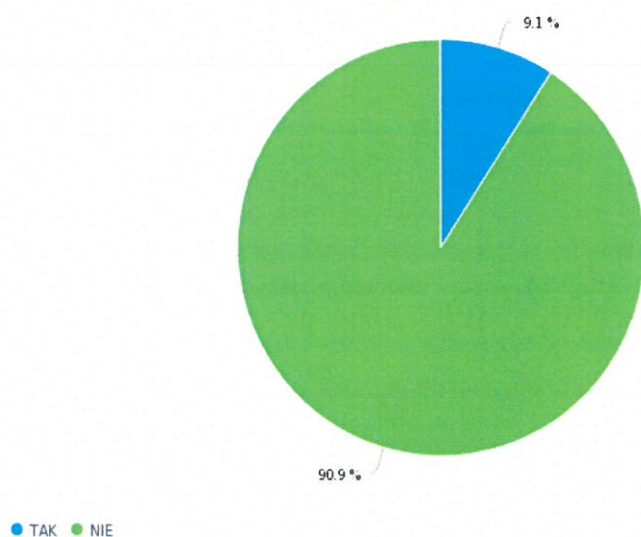
Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez policję w 2018r. według Głównego Urzędu Statystycznego wynosił dla powiatu zawierciańskiego ogółem 85,2%, w tym dla przestępstw o charakterze kryminalnym 76,4%, dla przestępstw o charakterze gospodarczym 93,1% oraz dla przestępstw o charakterze drogowym 99,2%.

Nieco ponad 9% ankietowanych wskazało, że w ostatnim okresie było ofiarą przestępstwa lub wykroczenia, a 27,3% było świadkiem przestępstwa lub wykroczenia. Nadal niemal połowa świadków przestępstwa/wykroczenia nie zgłasza tego faktu właściwym służbom.

Wykres nr 10: Informacja mieszkańców powiatu na temat doświadczenia bycia ofiarą przestępstwa/wykroczenia

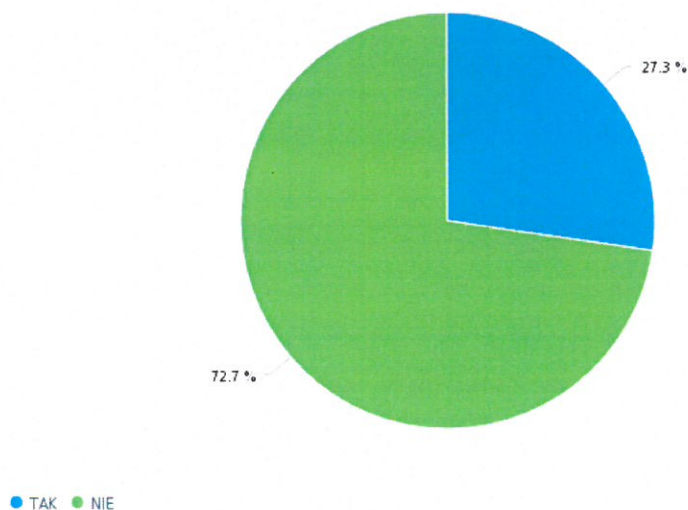
Czy w ciągu ostatnich 2 lat stał/a się Pan/Pani ofiarą przestępstwa lub wykroczenia?

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 11: Informacja mieszkańców powiatu na temat doświadczenia bycia świadkiem przestępstwa/wykroczenia

Czy był/a Pan/Pani świadkiem przestępstwa lub wykroczenia?

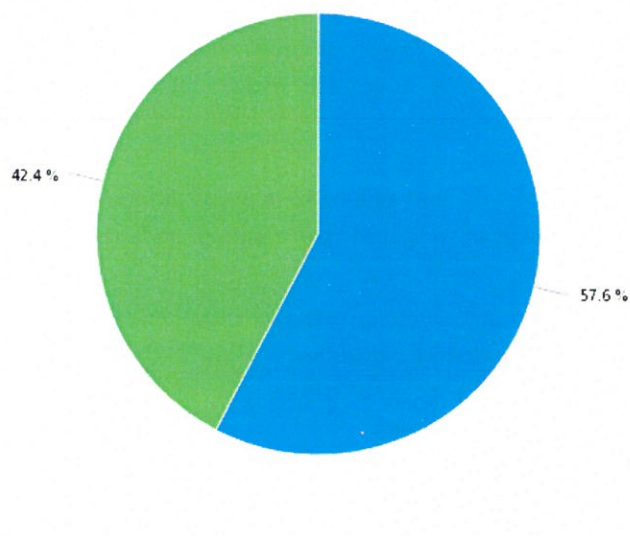
Źródło: ankieta, opracowanie własne

42,4% ankietowanych – świadków
przestępstwa lub wykroczenia
nie zgłosiło tego faktu właściwym służbom

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 12: Informacja mieszkańców powiatu na temat ich reakcji na przestępstwo/wykroczenie

Jeśli był Pan/Pani świadkiem przestępstwa lub wykroczenia to czy zareagował pan/Pani i zgłosił/a ten fakt odpowiednim służbom: policji, straży miejskiej, prokuraturze?

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Jak wynika z ankiety nadal niemal połowa świadków przestępstwa/wykroczenia nie zgłasza tego faktu właściwym służbom.

W 2020r. liczba popełnionych przestępstw w powiecie wyniosła 1896, w tym liczba wykrytych przestępstw: 1469. Nieletni popełnili w 2020r. w powiecie 45 przestępstw. W 2020r. liczba zdarzeń drogowych wyniosła 1172, w tym 58 z udziałem sprawców pod wpływem alkoholu.

W celu zapobiegania przestępczości Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu (KPP) prowadzi systematyczne oddziaływania profilaktyczne i prewencyjne skierowane do młodzieży i dorosłych mieszkańców powiatu. W 2020r. Komenda Powiatowa Policji zrealizowała pomimo pandemii 103 przedsięwzięcia profilaktyczne kierowane do dzieci i młodzieży, 40 różnego rodzaju przedsięwzięć edukacyjno – informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom. Ponadto podjęła 102 innego rodzaju działania prewencyjne. W ich wyniku m.in. skutecznie zmniejszono poziom zagrożenia używaniem dopalaczy w powiecie przez młodzież i dorosłych.

Dokładnie analizowano, gdzie najczęściej na terenie powiatu występują największe zagrożenia dla porządku publicznego i następnie kierowano tam patrole policyjne.

Dzięki temu w czasie łącznie w 2020r. **13079** ośmiogodzinnych służb patrolowych i obchodowych przeprowadzono łącznie **11128** interwencji w miejscach publicznych.

Ujawniono **13137** wykroczeń, w tym stosowano sankcje przewidziane prawem wobec sprawców wykroczeń szczególnie uciążliwych społecznie:

- przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu **1821**
- kradzieży mienia **400**
- zniszczenia mienia **34**
- obyczajowości publicznej **4193**
- spożywania alkoholu w miejscach zabronionych **1662**
- zaśmiecania miejsca publicznego **2054**

Informacje uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu wskazują na wysoką skuteczność i dobry odbiór wśród mieszkańców programu *Dzielnicowy bliżej nas* oraz aplikacji *Moja Komenda*. Baza i infrastruktura Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu ulega stałej poprawie, natomiast nadal zbyt mała jest ilość funkcjonariuszy w stosunku do lokalnych potrzeb. Zmalało także zainteresowanie zawodem policjanta wśród absolwentów szkół ponadpodstawowych.

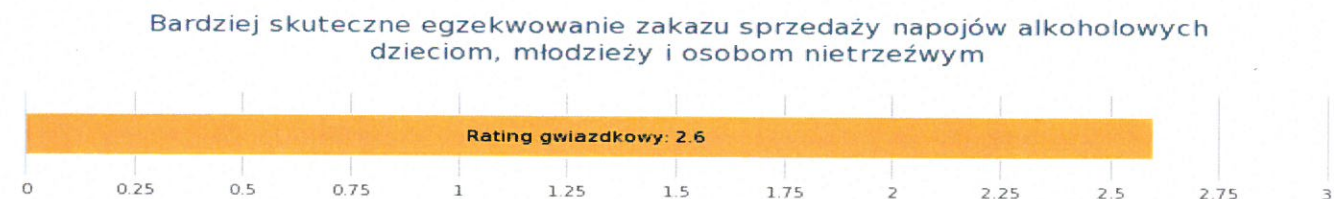
Ankietowani wskazali, jakie ich zdaniem działania mogą znacząco wpłynąć na poprawę i utrzymanie wysokiego poziomu poczucia bezpieczeństwa. Graficzny ranking nadanych wartości kolejnym działaniom pokazują wykresy nr 13 – 16.

Ankietowani wskazują na istotne kwestie i kierunki działań mające służyć poprawie sytuacji mieszkańców w tym obszarze, nadając w skali od 0 do 3 wagę i znaczenie działania, gdzie 0 – co oznacza niską wartość i wagę działania, 1 – mieszkańcy określają jako działanie małoważne 2 – działanie ważne 3 – działanie bardzo ważne w opinii mieszkańców

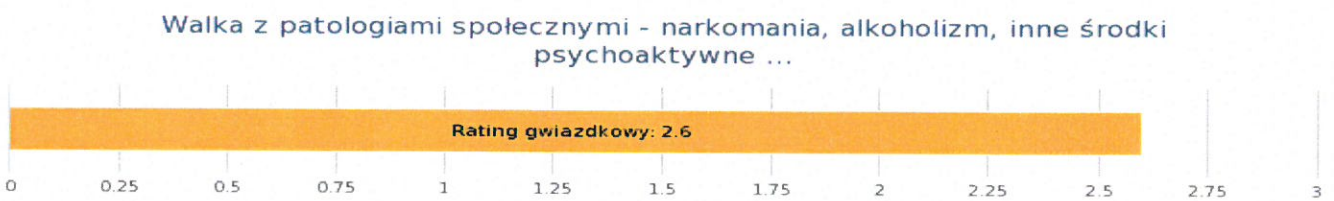
Wykres nr 13 : Opinia mieszkańców na temat znaczenia profilaktyki uzależnień adresowanej do dzieci i młodzieży

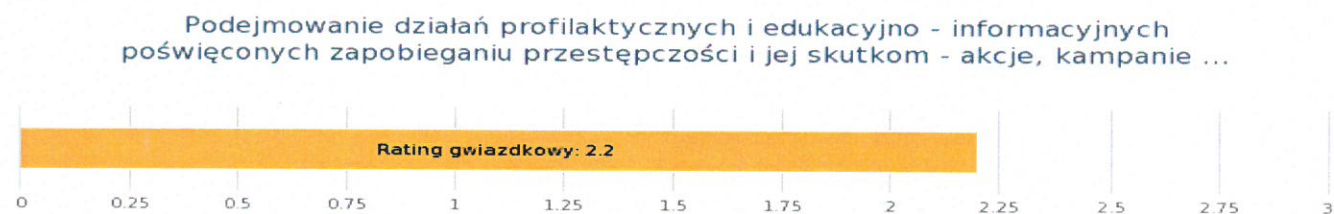
Wykres nr 14 : Opinia mieszkańców na temat znaczenia skutecznego egzekwowania zakazu sprzedaży używek dzieciom, młodzieży, osobom nietrzeźwym

Wykres nr 15: Opinia mieszkańców na temat znaczenia działań interwencyjnych skierowanych na walkę z patologiami

Wykres nr 16: Opinia mieszkańców na temat znaczenia działań profilaktycznych i edukacyjnych w prewencji przestępczości

Źródło: ankieta, opracowanie własne

W końcu 2019r. w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej działalność prowadziło 21,8 tys. przychodni oraz 4,4 tys. praktyk lekarskich i stomatologicznych świadczących usługi w ramach środków publicznych. W ciągu roku w powiecie udzielono 291,5 mln porad lekarskich i 34,3 mln porad stomatologicznych.

Średni wskaźnik w 2019r. według Głównego Urzędu Statystycznego wynosił dla województwa 4,6 porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielonej na 1 mieszkańca; dla powiatu wskaźnik wyniósł odpowiednio 4,5 porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielonej na 1 mieszkańca przy działających 55 przychodniach (na ogólną liczbę w województwie 2797).

W stosunku do roku poprzedniego tj.2018r., w powiecie zawierciańskim:

- wzrosła liczba przychodni o 2 (w 2018r. działały 53, w 2019r. działało 55)
- udzielono ogółem 993,3 tys. porad, co daje śr.8,4 porady przypadającej na 1 mieszkańca (889,4 tys. porad lekarskich i 103,9 porad stomatologicznych)

Mieszkańcy podkreślili, że w ich opinii kluczowym jest zapewnienie szerokiego dostępu do specjalistycznych usług medycznych, które ocenili na niemal 2,9 w trzystopniowej skali rankingowej. To znacząco podniesie w ich ocenie poczucie możliwości uzyskania blisko specjalistycznej pomocy i wsparcia oraz wpłynie na poczucie ogólnego bezpieczeństwa.

Wykres nr 17: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia dostępności mieszkańców do specjalistycznych usług lekarskich

Źródło: ankieta, opracowanie własne

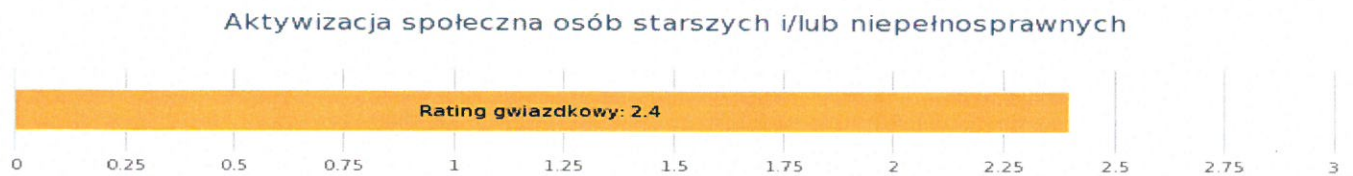
Mieszkańcy powiatu zwracają uwagę na zagrożenia związane z aktualnym okresem izolacji spowodowanej pandemią i jego wpływem na zdrowie dzieci, młodzieży i osób dorosłych – w tym na ich zdrowie psychiczne. Widzą potrzebę wsparcia zarówno osób starszych jak i dzieci/młodzieży. Ocenili jako ważne potrzebę aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych w celu ochrony ich zdrowia, w tym w szczególności zdrowia psychicznego i kondycji fizycznej potrzebnej do radzenia sobie z ograniczeniami wynikającymi z wieku, choroby czy niepełnosprawności. Wysoko ocenili potrzebę dostępnych usług opiekuńczych (ok.2,6) dla osób starszych / niepełnosprawnych.

Wykres nr 18: Opinia mieszkańców na temat wagi usług opiekuńczych

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 19: Opinia mieszkańców na temat znaczenia aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych

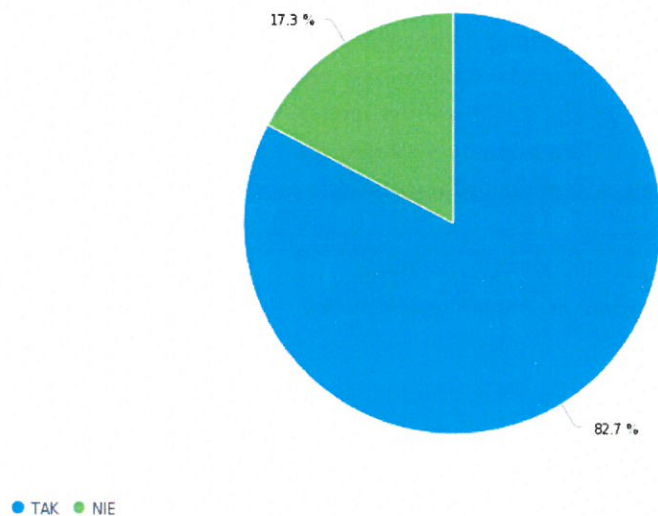

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Ankietowani widzą potrzebę powołania osoby reprezentującej interesy osób niepełnosprawnych w powiecie zawierciańskim.

Wykres nr 20: Opinia mieszkańców na temat potrzeby powołania rzecznika osób niepełnosprawnych w powiecie

Czy Pani/Pana zdaniem istnieje potrzeba powołania Powiatowego Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych?

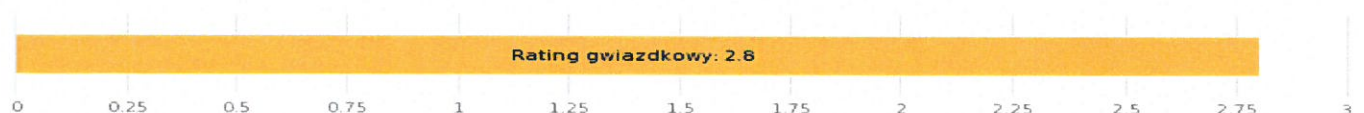

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Podkreślili, jak ważne jest zapewnienie wsparcia specjalistycznego wychowankom i uczniom w szkołach i placówkach oświatowych (waga ok. 2,8 w skali od 0 do 3).

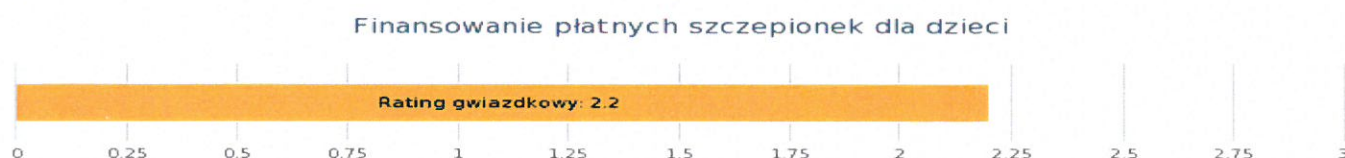
Wykres nr 21: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia zapewnienia dzieciom i młodzieży specjalistycznego wsparcia w przedszkolach, szkołach i placówkach

Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i młodzieży w szkołach i przedszkolach (dostęp do psychologa, pedagoga, logopedy i opieki medycznej)

Zaproponowali jako ważne finansowanie płatnych szczepionek dla dzieci (ok.2,25 w skali od 0 do 3).

Wykres nr 22: Propozycja mieszkańców dotycząca finansowania płatnych szczepionek dla dzieci

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Analizując zasoby powiatu zawierciańskiego w obszarze pomocy i wsparcia dla zdrowia psychicznego należy wskazać na potrzebę opracowania modelu zintegrowanych, interdyscyplinarnych działań instytucji ukierunkowanych na aktualne potrzeby mieszkańców wynikające z obciążeń związanych z pandemią i jej długofalowych skutków. Należy dostosować model wsparcia do warunków i obostrzeń wynikających z pandemii tak, aby w jak największym stopniu świadczyć pomoc i wsparcie wszystkim potrzebującym. Warto opracować i wdrażać inicjatywy w zakresie oparcia psychicznego i profilaktyki zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców powiatu z wszystkich grup wiekowych.

W zasobach powiatu znajdują się 4 placówki stacjonarnej pomocy społecznej, które w 2019r. dysponowały 387 miejscami; w tym samym czasie przebywało w nich 379 mieszkańców (dane Głównego Urzędu Statystycznego). Należy podkreślić, że Dom Pomocy Społecznej w Zawierciu jest ukierunkowany na pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi, w tym dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Informator o zasobach instytucjonalnych powiatu zawierciańskiego świadczących pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych zawiera wraz z danymi teleadresowymi

Załącznik nr 1

Wśród problemów wskazanych przez mieszkańców w sondażach ankietowych znalazło się także zanieczyszczenie środowiska i smog. Warto wzmocnić działania informacyjne i edukacyjne/uświadamiające mieszkańców w tym zakresie. W 2019r. emisja dwutlenku węgla wynosiła 262,7tys.t i stanowiła 99,5% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych. Dane Głównego Urzędu Statystycznego za 2019r. wskazują, że redukcja zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych wyniosła 99,3%. Powiat zawierciański w 2018r. przeznaczył na ochronę środowiska i gospodarkę wodnej 18529,6 tys. zł, w tym na ochronę powietrza 70,1 tys., na gospodarkę ściekową i ochronę wód 14297,8 tys. zł.

Działania powinny pójść między innymi w kierunku uświadamiania mieszkańcom potrzeby segregowania odpadów, niespalania ich w piecach, dbania o środowisko naturalne (w 2020r. zanotowano wysoki odsetek wykroczeń związanych z zaśmiecaniem miejsc publicznych w powiecie zawierciańskim).

3.4. Kondycja rodziny

Analiza danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej w poszczególnych gminach powiatu wskazuje, że na przestrzeni ostatnich 3 lat zmalała liczba rodzin objętych wsparciem:

w 2018 r. – **2806**

w 2019 r. – **2559**

w 2020 r. – **2339**

Z danych z ośrodków pomocy społecznej wynika, że w poszczególnych gminach powiatu zawierciańskiego rodziny objęte wsparciem i różnymi formami pomocy stanowią od 50% do 100% ogółu klientów.

W okresie 2018r. do 2019r. liczba rodzin objętych wsparciem w gminnych ośrodkach pomocy społecznej zmalała o 247 rodzin

a w 2020 zmalała o kolejne 220 rodzin

co oznacza 447 rodzin mniej na przestrzeni ostatnich 3 lat objętych wsparciem ośrodków pomocy społecznej w powiecie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Tabela nr 5: Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej w powiecie w 2020r.

Gmina / liczebność mieszkańców stan na 31.12.2019	Liczba klientów pomocy społecznej w 2020r.	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2020r.
Zawiercie 49204	2130	1169
Włodowice 5254	146	146
Szczekociny 7658	431	203
Poręba 8480	306	153
Pilica 8570	97	95
Ogrodzieniec 9061	118	118
Łazy 15893	266	266
Kroczyce 6306	98	98
Irządze 2601	114	54
Żarnowiec 4597	43	37

Powiat zawierciański: liczba mieszkańców ogółem **117624** (stan na dzień 31.12.2019 według danych Głównego Urzędu Statystycznego)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Z danych z ośrodków pomocy społecznej w gminach powiatu zawierciańskiego wynika, że:

- spada wskaźnik: liczba rodzin obejmowanych pomocą z powodu ubóstwa oraz z powodu bezdomności (liczba systematycznie spadała do 2019r.)
- wzrasta natomiast liczba rodzin obejmowanych pracą socjalną (w 2018r. wynosiła 2324 rodziny, w 2019r. wyniosła 2617 rodzin).

Tabela nr 6: Liczba rodzin objętych wsparciem w okresie 2018r. – 2020r.

Wybrane przyczyny trudnej sytuacji życiowej rodzin	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2018r.	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2019r.	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2020r.
ubóstwo	1790	1179 (- 611)	822 (- 357)
bezdomność	130	101 (- 29)	146 (+ 45)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Tabela nr 7: Liczba środowisk objętych pracą asystenta rodziny w okresie 2018r. – 2020r.

Gmina	2018			2019			2020		
	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ogółem	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny z postanowienia sądu	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ze zgłoszenia pracownika socjalnego	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ogółem	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny z postanowienia sądu	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ze zgłoszenia pracownika socjalnego	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ogółem	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny z postanowienia sądu	Liczba rodzin/środowisk objętych wsparciem asystenta rodziny ze zgłoszenia pracownika socjalnego
Zawiercie	76	11	65	84	13	71	75	11	64
Włodowice	8	1	7	7	1	6	6	1	5
Szczekociny	14	2	1	11	0	1	12	1	3
Poręba	16	2	14	18	2	16	13	2	11
Pilica	5	1	4	5	2	3	5	2	3
Ogrodzieniec	14	1	13	11	1	10	8	2	6
Łazy	30	16	14	28	16	12	26	15	11
Kroczyce	8	0	8	8	1	7	6	0	6
Irządze	5	-	-	5	-	-	6	-	-
Żarnowiec	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Przyczyny dysfunkcyjności opiekuńczo-wychowawczych rodziców (według danych z gmin):

- alkoholizm
- przemoc w rodzinie
- bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- przestępczość
- niepełnosprawność
- samotne rodzicielstwo
- niewydolność ekonomiczna
- migracje zarobkowe.

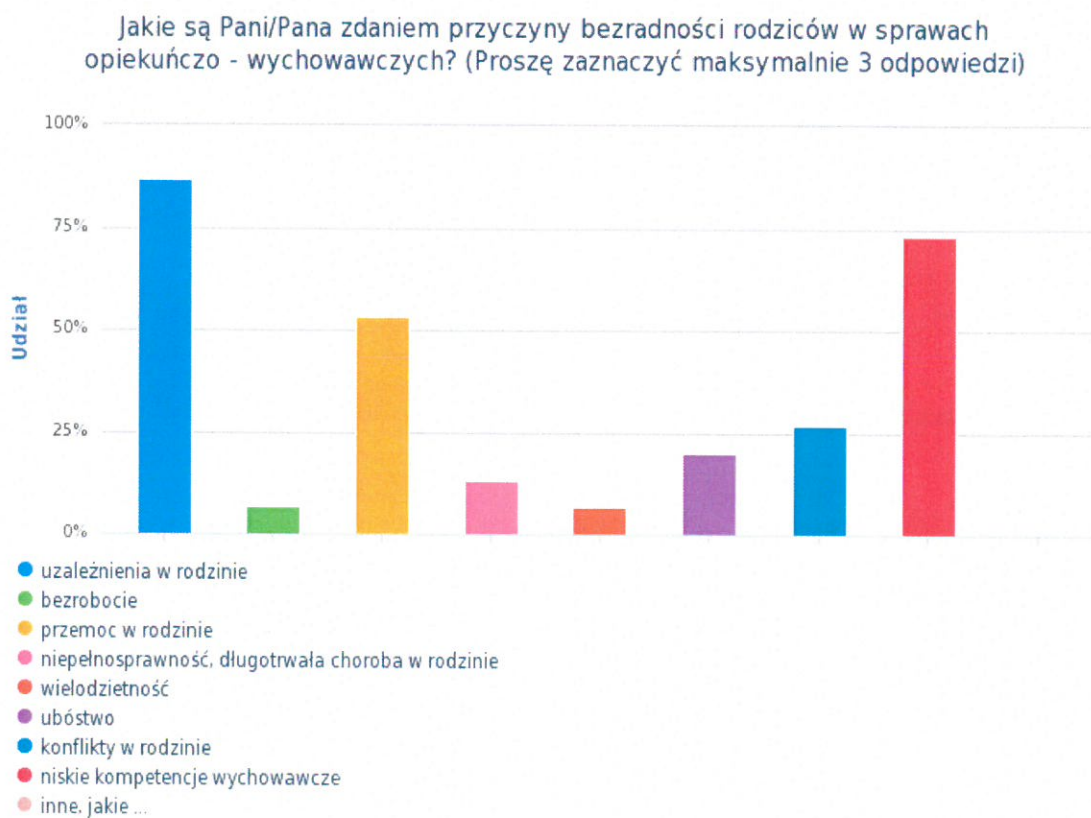
Tabela nr 8: Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny, u których wystąpiły problemy opiekuńczo-wychowawcze, mogące skutkować umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej

Gmina	2018	2019	2020
Zawiercie	20	22	20
Włodowice	2	2	0
Szczekociny	1	0	1
Poręba	3	8	2
Pilica	3	3	3
Ogrodzieniec	6	3	3
Łazy	30	28	26
Kroczyce	8	8	6
Irządze	1	1	1
Żarnowiec	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

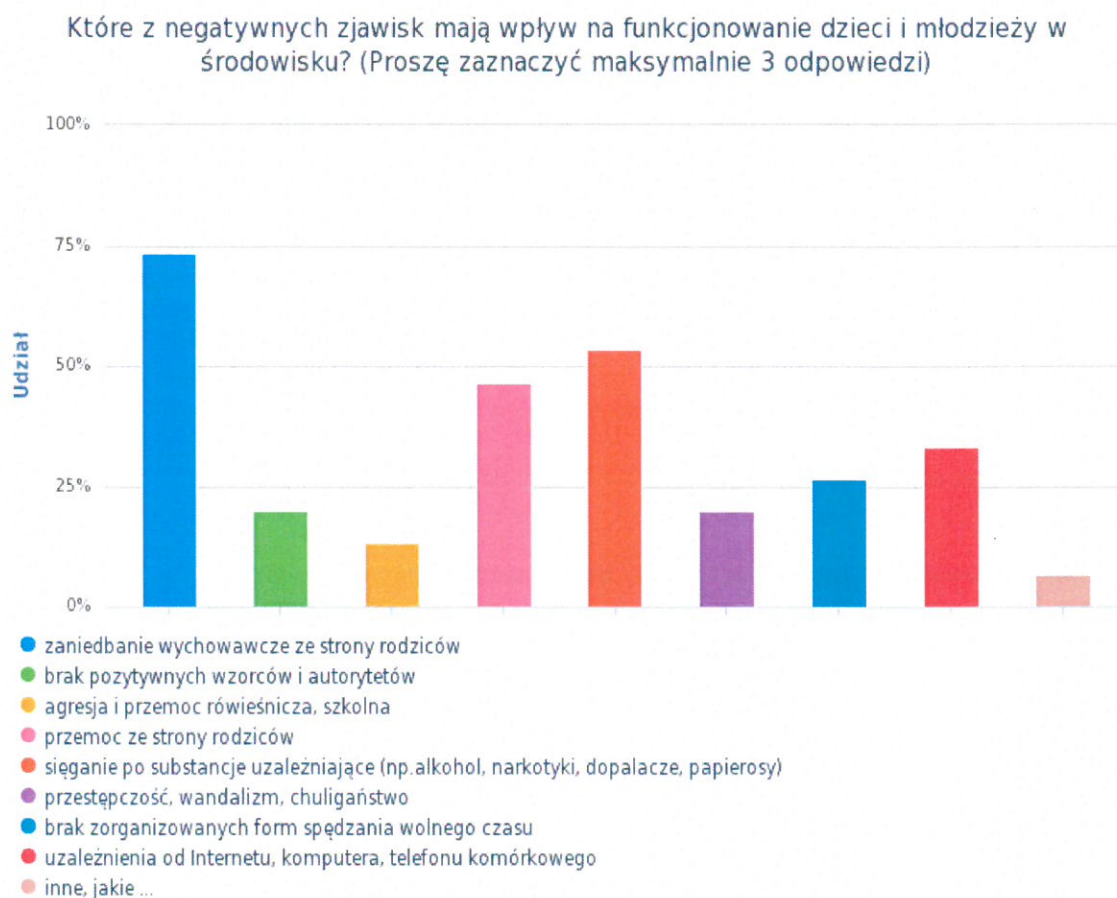
Ankietowani wskazali przyczyny bezradności rodzicielskiej.

Wykres nr 23: Przyczyny bezradności wychowawczej w opinii mieszkańców powiatu

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 24: Ranking negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców powiatu

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Mieszkańcy wskazali konsekwencje jakich zjawisk/działań mają bezpośredni wpływ w ich opinii na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w środowisku. Wśród innych przyczyn wskazali: występowanie łącznie kilku przyczyn, kumulowanie się problemów.

Rodziny objęte wsparciem przez ośrodki pomocy społecznej korzystają z szerokiej oferty form wsparcia dopasowanych indywidualnie do ich potrzeb, które obejmują m.in.: pracę socjalną, zasiłki stałe, celowe i okresowe, umieszczanie w ośrodkach wsparcia, objęcie dzieci zajęciami w świetlicy środowiskowej oraz różne formy poradnictwa specjalistycznego. Ponadto ośrodki pomocy społecznej realizują formy wsparcia w ramach programów rządowych.

Tabela nr 9: Formy udzielonego wsparcia rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej w okresie 2019r. – 2020r.

Lp.	Formy udzielonego wsparcia	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2019 roku	Liczba rodzin objętych wsparciem w 2020 roku
1.	praca socjalna	2391	813
2.	zasiłki stałe	3639	586
3.	zasiłki okresowe	1189	920
4.	zasiłki celowe	2017	1298
5.	umieszczenie w ośrodku wsparcia	142	60
6.	poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne i socjalne)	375	547
7.	udział dzieci w świetlicy środowiskowej	490	267

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Gminy systematycznie udzielają wsparcia rodzinom w ramach programów rządowych:

- *Posilek w szkole i w domu*
- *Świadczenie wychowawcze (500+)*
- *Dobry Start*
- *Karta Dużej Rodziny*
- *Program Za życiem*

W każdym roku z ww. programów wsparcia korzysta ponad 30000 mieszkańców powiatu zawierciańskiego. W standardzie pracy jest funkcja asystenta rodziny jako instrumentu bezpośredniego wsparcia rodziny, której znaczenie stale wzrasta.

W powiecie zawierciańskim osoby/rodziny w kryzysie lub osoby wymagające umieszczenia w lokalu mają do dyspozycji mieszkania chronione zlokalizowane we Włodowicach i w gminie Łazy/Wysoka. Osoby zagrożone bezdomnością mogą skorzystać z pobytu w Schronisku w Żerkowicach oraz Kluczach. Ośrodki pomocy społecznej podejmują działania zabezpieczające, interwencyjno - aktywizujące oraz prewencyjne w rozpoznanych środowiskach.

Pieczna zastępcza

Na koniec 2019r. w pieczy zastępczej przebywało 72,1 tys. dzieci pozbawionych całkowicie lub częściowo opieki rodziny naturalnej, w tym 55,4 tys. w pieczy rodzinnej oraz 16,7 tys. w pieczy instytucjonalnej. W porównaniu z 2018r. liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej zwiększyła się o 0,4%. Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że wzrost dotyczył zarówno dzieci przebywających w pieczy rodzinnej jak i instytucjonalnej. W powiecie zawierciańskim utrzymuje się względnie stała liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej. W powiecie zawierciańskim są 4 placówki socjalizacyjne.

Tabela nr 10: Rodziny zastępcze w powiecie zawierciańskim w okresie 2018r. - 2020r.

Rok	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych (liczba dzieci)	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych (liczba dzieci)	Liczba rodzin zastępczych zawodowych , w tym pogotowie rodzinne i RDD (liczba dzieci)	Ogółem liczba rodzin	Ogółem liczba dzieci
2018	82 (103)	32 (48)	4 (17)	118	168
2019	86 (112)	32 (43)	4 (27)	122	182
2020	82 (102)	28 (37)	3 (23)	113	162

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Tabela nr 11: Liczba nowych rodzin zastępczych utworzonych w okresie 2018r. - 2020r.

Rok	Liczba nowo powstałych rodzin zastępczych w danym roku kalendarzowym	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych
2018	11	18
2019	14	21
2020	14	19

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Kolejna tabela pokazuje liczbę dzieci przebywających w pieczy instytucjonalnej w analogicznym okresie.

Tabela nr 12: Liczba wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w okresie 2018r. - 2020r.

Rok	Ogólna liczba wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej
2018	93
2019	98
2020	83

Źródło: na podstawie danych z Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zawierciu

W powiecie zawierciańskim funkcjonują 4 placówki socjalizacyjne zlokalizowane w Zawierciu, Chruszczobrodzie i Górze Włodowskiej. Trwają prace dostosowujące placówkę w Górze Włodowskiej do obowiązujących standardów. W związku z aktualnie realizowanymi projektami oraz zaplanowanymi działaniami z zakresu integracji i rozwiązywania problemów społecznych docelowo wszystkie placówki będą spełniać standardy oraz zabezpieczać potrzeby w zakresie sprawowania opieki dla wychowanków.

Tabela nr 13: Liczba wychowanków umieszczanych w pieczy instytucjonalnej w okresie 2018r. - 2020r.

Rok	Liczba dzieci w danym roku kalendarzowym ogółem	Liczba dzieci z powiatu zawierciańskiego w danym roku kalendarzowym
2018	19	4
2019	30	17
2020	16	6

Źródło: na podstawie danych z Centrum Administracyjnego Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Zawierciu

Tabela nr 14: Liczba rodzin zastępczych/liczba umieszczonych w nich dzieci w 2020r.

Gmina	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	Liczba dzieci	Liczba rodzin zastępczych zawodowych (w tym pogotowie rodzinne i RDD)	Liczba dzieci
Irządze	1	1	1	1	0	0
Kroczyce	4	6	3	4	0	0
Łazy	11	16	3	5	0	0
Ogrodzieniec	4	6	0	0	0	0
Pilica	2	2	3	3	2	18
Poręba	7	8	2	3	1	5
Szczekociny	9	10	2	2	0	0
Włodowice	3	5	3	4	0	0
Zawiercie	40	47	11	15	0	0
Żarnowiec	1	1	0	0	0	0
Ogółem	82	102	28	37	3	23

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Tabela nr 15: Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	Liczba wychowanków ogółem	Pieniężna na usamodzielnienie	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej
2018	96	10	96	11
2019	70	10	70	12
2020	77	11	70	14

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że ponad połowa rodzin zastępczych w kraju to rodziny spokrewnione. Blisko 55% pełniących funkcje rodziny zastępczej to osoby w wieku 51 – 70 lat.

Wśród dzieci umieszczonych w rodzinnych formach pieczy zastępczej w 2019r. 6027 posiadało orzeczenie o niepełnosprawności

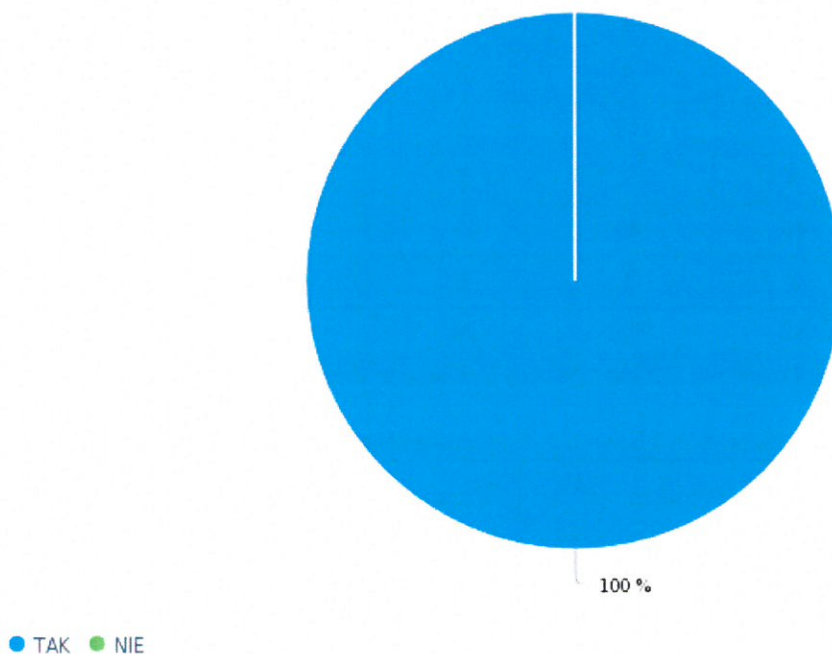
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

W ciągu 2019r. rodzinną pieczę zastępczą opuściło 5850 dzieci w wieku do 18 roku życia, do rodziny naturalnej powróciło 34,6%. Do adopcji trafiło 1175 dzieci, do innej formy pieczy zastępczej 1346 dzieci, 808 dzieci przeniesiono do pieczy instytucjonalnej.

Mieszkańcy powiatu zawierciańskiego posiadają wiedzę na temat rodzinnych form pieczy zastępczej.

Wykres nr 25: Wiedza mieszkańców powiatu na temat rodzinnej pieczy zastępczej

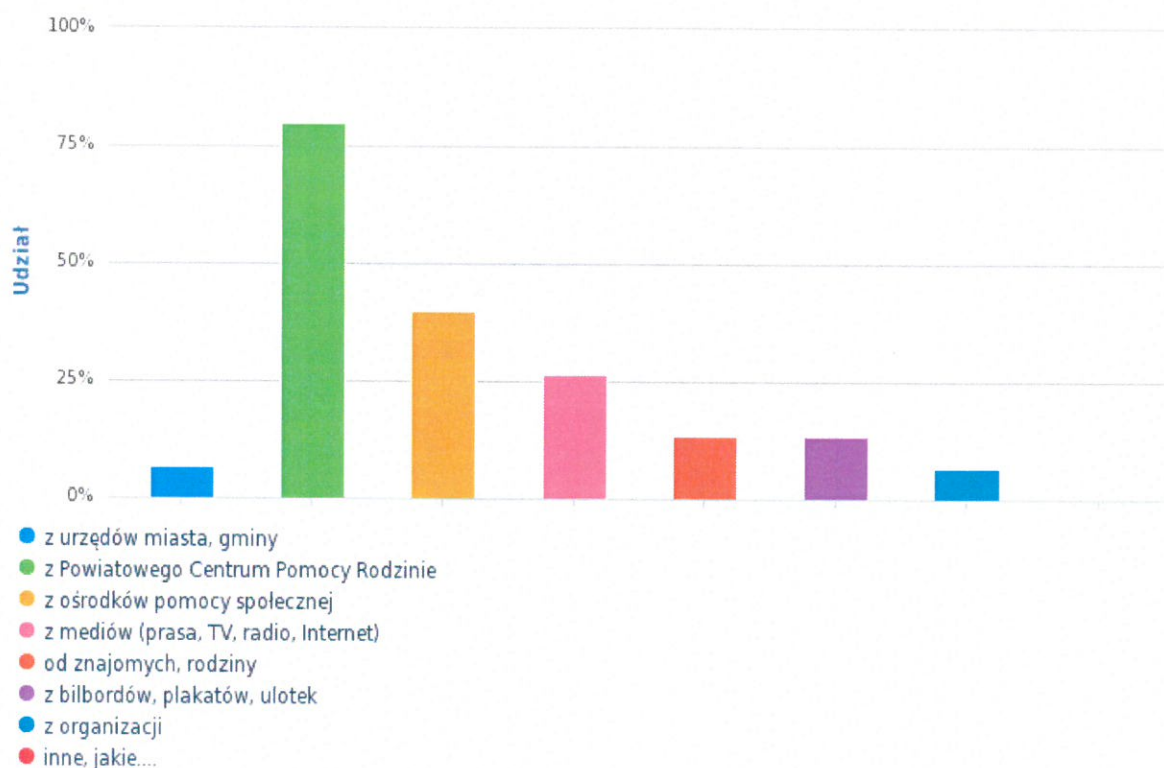
Czy słyszał/a Pan/Pani kiedykolwiek o rodzinnej formie opieki nad dzieckiem jaką jest rodzina zastępcza? (Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź)

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 26: Źródła wiedzy mieszkańców powiatu na temat pieczy zastępczej

Jeśli w poprzednim pytaniu zaznaczył/a Pan/Pani odpowiedź TAK, proszę wskazać skąd czerpie Pan/Pani informacje na temat rodzin zastępczych? (Proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

Źródło: ankieta, opracowanie własne

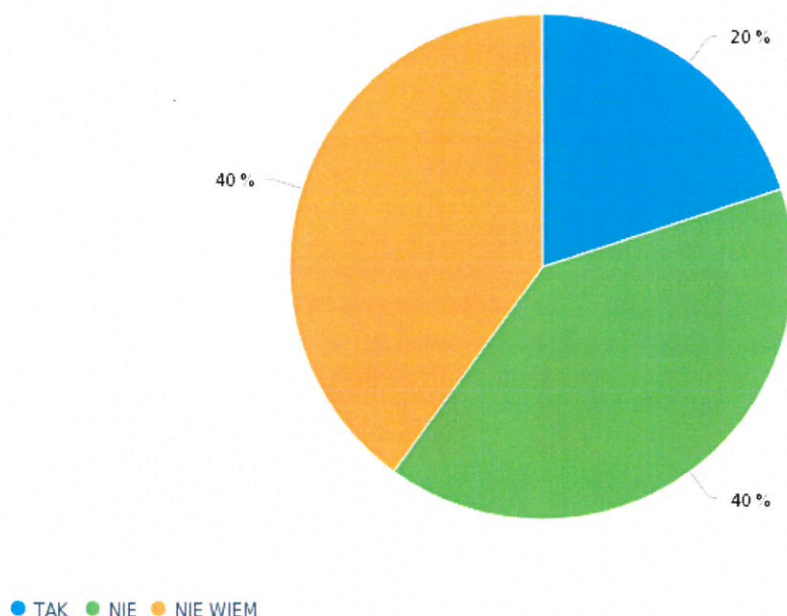
Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2019 roku w pieczy instytucjonalnej przebywało 16 668 dzieci.

Wśród wychowanków umieszczonych w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej w 2019r. najliczniejszą grupę stanowili wychowankowie w wieku 14 – 17 lat (44,5%)

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres nr 27: Postawa mieszkańców wobec pełnienia roli rodzica zastępczego

Czy zdecydowałaby/zdecydowałby się Pani/Pan w przyszłości na pełnienie funkcji rodziny zastępczej? (Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź)

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Warto promować i wspierać profesjonalizację pieczy zastępczej, w tym form rodzinnych – 40% ankietowanych nie jest zdecydowanych, warto do nich dotrzeć i podjąć próbę współpracy w realizacji potrzeb dzieci i młodzieży wymagających zabezpieczenia i zaopiekowania w powiecie.

Niepełnosprawność

Dane dotyczące niepełnosprawności w Polsce pochodzą z ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Według wyników Spisu liczba osób z niepełnosprawnościami ogółem wynosiła na koniec marca 2011r. niemal 4,7 mln. Tym samym liczba osób z niepełnosprawnościami w Polsce stanowiła 12,2% ludności kraju. Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL) realizowanego w ramach działalności Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że populacja osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej w Polsce w 2018r. liczyła 3 040 tys., co stanowiło 10,0% ogółu populacji osób w tym wieku. Analizując populację osób niepełnosprawnych pod względem zróżnicowania wieku warto również zaznaczyć, że osoby w wieku 55 lat i więcej stanowiły 69,4% ogółu osób niepełnosprawnych (2 111 tys. osób), zaś osoby w wieku od 16 do 54 lat stanowiły 30,6% ogółu osób niepełnosprawnych (929 tys. osób). Liczba osób niepełnosprawnych prawnie w wieku produkcyjnym według tzw. ekonomicznych grup wieku na koniec 2018 roku wynosiła 1 625 tys.

Uwzględniając orzeczony stopień niepełnosprawności, struktura osób z niepełnosprawnościami w wieku produkcyjnym wynosiła:

- 24,1% (394 tys. osób) ze znacznym stopniem niepełnosprawności
- 48,9% (794 tys. osób) z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- 27,0% (438 tys. osób) z lekkim stopniem niepełnosprawności

wg wskaźników z 2018 roku w powiecie zawierciańskim:

- wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród osób w wieku powyżej 15 lat to **9,16%**
- wskaźnik częstości niepełnosprawności wśród dzieci w wieku do 14 lat to **2,23%**

Tabela nr 16: Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy w okresie 2017r. – 2020r.

Gmina / liczebność mieszkańców stan na 31.12.2019r.	Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej w 2020r.	Liczba osób korzystających z pomocy w związku z niepełnosprawnością lub długotrwałą chorobą			
		2017	2018	2019	2020
Zawiercie 49204	2130	1296	1278	1255	1122
Włodowice 5254	146	93	90	88	50
Szczekociny 7658	431	101	103	97	88
Poręba 8480	306	90	87	85	73
Pilica 8570	97	62	55	60	52
Ogrodzieniec 9061	118	90	77	68	76
Łazy 15893	266	274	241	222	171
Kroczyce 6306	98	164	162	168	159
Irządze 2601	114	145	139	140	133
Żarnowiec 4597	43	63	63	55	43

Powiat Zawierciański liczba mieszkańców ogółem: **117624** (stan na dzień 31.12.2019r. wg GUS)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Dane Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu dotyczące ilości i rodzaju zaburzeń psychicznych dzieci diagnozowanych w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu na podstawie wydanych przez Zespoły Orzekające działające przy Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Zawierciu orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego pokazują malejącą liczbę wydanych orzeczeń na przestrzeni ostatniego roku.

Tabela nr 17: Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przez Zespoły Orzekające działające przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu w okresie 2016r. – 2020 r.

LICZBA DZIECI										
ROK	niepełnosprawność intelektualna w stopniu lekkim	niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym	niepełnosprawność sprzężona	autyzm, w tym zespół Aspergera	zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze	niedostosowanie społeczne/zagrożenie niedostosowaniem społecznym	niepełnosprawność ruchowa, w tym afazja	slabe słyszenie i niesłyszenie	slabe widzenie i niewidzenie	OGÓLEM
2016	33	22	23	33	4	5	21	5	9	155
2017	26	16	21	39	7	9	25	7	6	156
2018	39	13	30	42	2	6	39	12	5	188
2019	8	0	8	13	0	2	12	0	1	44
2020	21	0	29	25	1	3	28	3	4	114

Źródło: na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu

Dla dzieci najmniejszych – od urodzenia do 9 roku życia niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością Zespoły Orzekające działające przy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Zawierciu wydają opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Poniższa tabela obrazuje ogólną liczbę opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Tabela nr 18: Liczba opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka wydanych w okresie 2016r. – 2020r.

Rok	Ilość wydanych opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka
2016	41
2017	55
2018	77
2019	24
2020	43

Źródło: na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu

Edukacja i wychowanie/specjalne potrzeby

Wydatki powiatu zawierciańskiego w dziale *Oświata i wychowanie* wyniosły:

- w 2017 – 34,6%
- w 2018 – 34,8%
- w 2019 – 34,9% budżetu powiatu

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Struktura szkolnictwa w roku szkolnym 2019/2020 kształtowała się w powiecie zawierciańskim następująco:

- 47 szkół podstawowych, w tym 1 specjalna
- 29 szkół ponadpodstawowych i policealnych

Dla najmłodszych mieszkańców przygotowano miejsca w 6 żłobkach.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w tym z niepełnosprawnościami mogą kształcić się w ok. 98 różnego typu placówkach oświatowych, w tym na poziomie przedszkolnym w przedszkolu integracyjnym, przedszkolach z oddziałami specjalnymi; na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym w szkołach ogólnodostępnych i szkole specjalnej.

Według danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu kilkudziesięciu uczniów i wychowanków w każdym roku wymaga objęcia nauczaniem indywidualnym z uwagi na ich stan zdrowia uniemożliwiający im realizację obowiązku szkolnego w trybie masowym, ogólnodostępnym

Tabela nr 19: Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego
2018	4
2019	0
2020	2

Źródło: na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu

Tabela nr 20: Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	Ilość wydanych orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego
2018	52
2019	19
2020	36

Źródło: na podstawie danych z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu

Zespół Szkół Specjalnym im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu jest jedyną w powiecie placówką specjalistyczną, w której wszyscy uczniowie posiadają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Uczniami szkoły są przede wszystkim dzieci i młodzież ze zdiagnozowaną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, znacznym, głębokim, autyzmem oraz zespołem Aspergera. Przypadki zaburzeń psychicznych stanowią ok. 55,29 % uczącej się tam populacji w latach 2016 - 2018. Pozostali uczniowie, tj. ok. 44,71 % to dzieci i młodzież ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi ze zdiagnozowaną niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Tabela nr 21: Liczba uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu w okresie 2018r. – 2020r.

Wyszczególnienie	2018		2019		2020	
	liczba uczniów	w tym liczba uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności	liczba uczniów	w tym liczba uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności	liczba uczniów	w tym liczba uczniów posiadających orzeczenie o niepełnosprawności
Szkoła Podstawowa	62	25	65	23	64	24
Gimnazjum	4	0	0	0	0	0
Szkoła Przystosowująca do Pracy	29	20	30	14	26	13
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	5	0	0	0	0	0
Branżowa Szkoła I stopnia	17	4	27	4	28	3
RAZEM	117	49	122	41	118	40

Źródło: na podstawie danych z Zespołu Szkół Specjalnych im. M. Grzegorzewskiej w Zawierciu

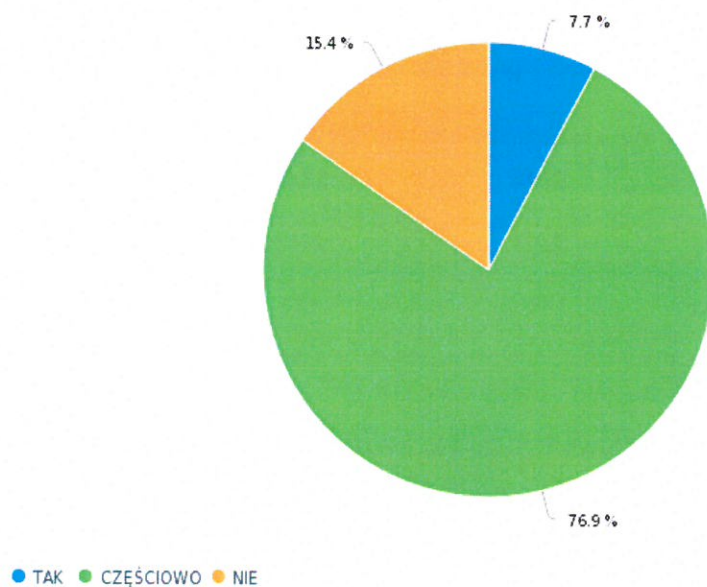
Szkoła prowadzi zajęcia rewalidacyjne, stymulujące ogólny rozwój dziecka, oddziałujące na zaburzenia wynikające z niepełnosprawności uczniów: zajęcia logopedyczne, zajęcia integracji sensorycznej, zajęcia z hipoterapii, zajęcia w sali doświadczenia świata, zajęcia EEG Biofeedback, terapię behawioralną, terapię ręki, zajęcia specjalistyczne na basenie, fizjoterapię, trening umiejętności społecznych i inne dostosowane do potrzeb uczniów.

W bieżącym roku w Zespole Szkół Specjalnych im. Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu uruchomiono warsztaty z zakresu aktywizacji zawodowej i społecznej adresowane do absolwentów z udziałem środków PFRON, w których uczestniczy 11 osób.

W sondażu mieszkańcy wskazali na potrzebę zadbania o dostosowywanie infrastruktury urzędów, placówek, instytucji do potrzeb osób z różnego rodzaju ograniczeniami i niepełnosprawnościami.

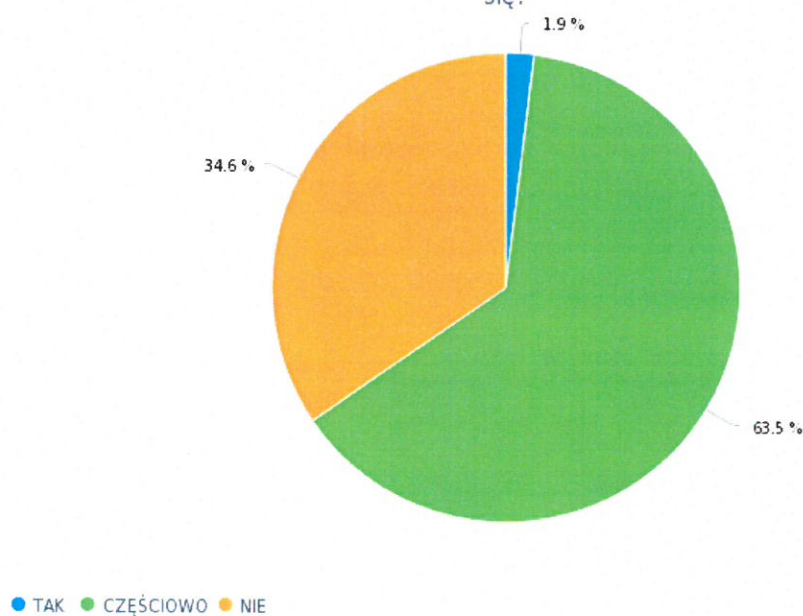
Wykres nr 28: Opinia mieszkańców na temat stopnia dostępności urzędów i placówek do potrzeb osób mających problemy w poruszaniu się

Czy w Pani/Pana opinii urzędy, placówki edukacyjne i ochrony zdrowia są dostępne dla osób niepełnosprawnych mających problemy w poruszaniu się?

Wykres nr 29: Opinia mieszkańców na temat stopnia dostępności urzędów i placówek do potrzeb osób mających problemy w komunikowaniu się

Czy w Pani/Pana opinii urzędy, placówki edukacyjne i ochrony zdrowia są dostępne dla osób niepełnosprawnych, które mają problemy w komunikowaniu się?

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Przemoc w rodzinie

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu oraz z ośrodków pomocy społecznej wskazują na zmniejszenie się liczby *Niebieskich Kart* na przestrzeni ostatnich dwóch lat. W 2020r. Komenda Powiatowa Policji zrealizowała ogółem 1885 interwencji domowych, w tym 143 były związane z przemocą domową, założono 229 Niebieskich Kart. Spośród 229 osób doznających przemocy, 205 to kobiety, 15 – mężczyźni. 110 sprawców stosowało przemoc będąc pod wpływem alkoholu.

Tabela nr 22: Interwencje domowe Policji w powiecie zawierciańskim w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	2018	2019	2020
Interwencje domowe ogółem	2379	2113	1885
Interwencje domowe związane z przemocą	96	127	143

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu

W toku prowadzonych postępowań sądowych nadal nieznaczna ilość sprawców jest kierowana do programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.

Tabela nr 23: Liczba spraw w powiecie zawierciańskim oraz liczba osób skazanych z art. 207 kk w okresie 2018r – 2020r.

Rok	2018	2019	2020
Liczba spraw, dot. znęcania się psychicznego lub fizycznego z art. 207 kk*	57	63	50
Liczba spraw zakończonych wyrokiem skazującym z art. 207 kk	39	48	46
W tym:			
Na karę pozbawienia wolności	4	9	17
Na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem	2	26	19
W tym:			
Z obowiązkiem uczestnictwa w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	1	0	0

Źródło: Dane Sądu Rejonowego w Zawierciu

* Liczba spraw które wpłynęły w danym roku

W każdej z gmin działają zespoły interdyscyplinarne. Informacje z zespołów interdyscyplinarnych pokazują, że problem przemocy domowej dotyczy różnych środowisk nie tylko marginalizowanych, jest obecny we wszystkich gminach powiatu. Wśród czynników towarzyszących wymienia się: alkohol i inne środki psychoaktywne, zaburzenia lub choroby psychiczne.

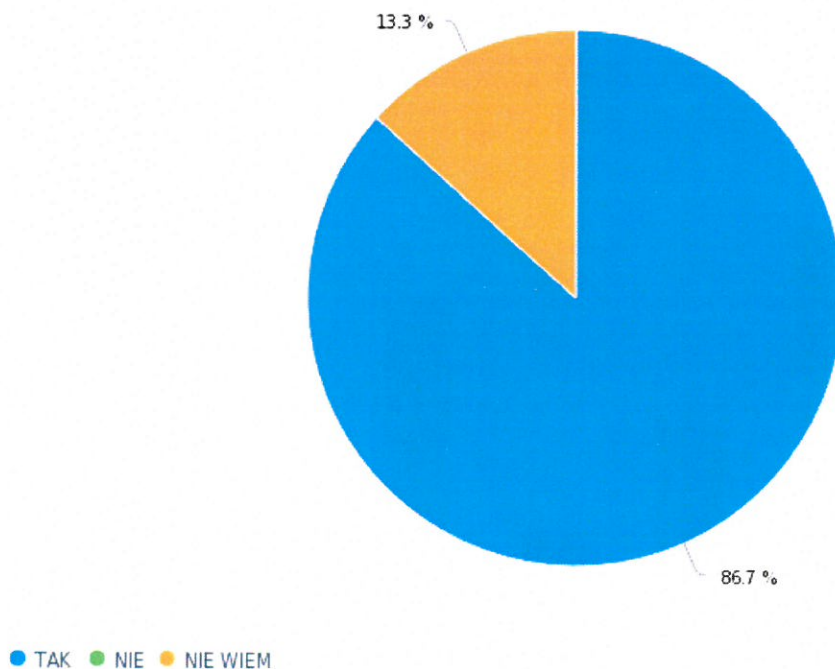
W latach 2018 – 2020 w Prokuraturze Rejonowej w Zawierciu rozpatrzono łącznie 673 spraw związanych z przemocą, w tym 406 dotyczących znęcania się psychicznego i fizycznego nad rodziną. Z analizy materiałów wynika, że do sądu skierowanych zostało 136 aktów oskarżenia, co oznacza, że w tym okresie na terenie powiatu co najmniej tylu sprawców stosowało przemoc. Najwyższy wskaźnik wynosił 60 i miał miejsce w 2019r., co w porównaniu do 2018r. daje wzrost o prawie 50%.

W sondażu mieszkańcy wyraźnie wskazują na problem przemocy domowej – 86,7%

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 30: Identyfikacja problemu przemocy domowej przez mieszkańców powiatu

Czy Pani/Pana zdaniem na terenie Powiatu Zawierciańskiego występuje problem przemocy w rodzinie? (Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź)

Źródło: ankieta, opracowanie własne

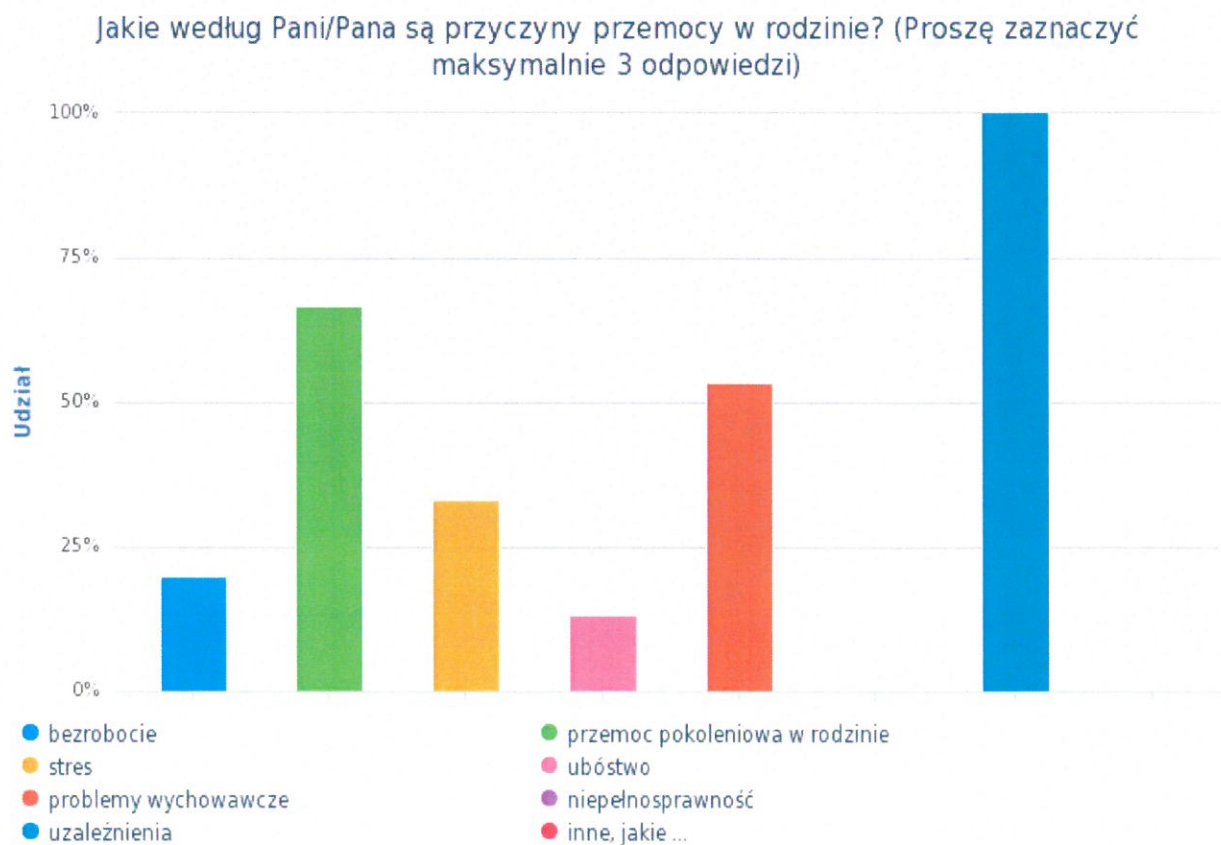
Tabela nr 24: Liczba osób doświadczających przemocy domowej w powiecie w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	2018	2019	2020
Liczba osób doznających przemocy domowej ogółem:	244	303	229
W tym			
kobiety	191	243	205
mężczyźni	26	31	15
małoletni do 18r.ż.	26	29	9

Zródło: Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu

W opinii ankietowanych alkohol i uzależnienia odgrywają istotną rolę czynnika zwalniającego kontrolę i katalizującego przemoc domową:

Wykres nr 31: Przyczyny przemocy domowej w opinii mieszkańców

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Biorąc pod uwagę znaczną liczbę sprawców przemocy domowej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu corocznie realizuje Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno-Edukacyjnych dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie. W latach 2018r. – 2019r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu realizowało po dwie edycje programu rocznie (w warunkach wolnościowych oraz w zakładzie karnym), natomiast w 2020r., z uwagi na stan epidemiczny w Polsce spowodowany COVID 19 zrealizowano jedną edycję programu.

Tabela nr 25: Liczba uczestników programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w okresie 2018r. – 2020r.

Rok	Liczba osób uczestniczących w programie	Liczba osób, które ukończyły program
2018	35	23
2019	40	23
2020	16	9

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Poza zespołami interdyscyplinarnymi, w każdej z gmin pracownicy ośrodków pomocy społecznej zajmują się kompleksowo wsparciem osób i rodzin. W sytuacjach kryzysowych Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia schronienie w mieszkaniu we Włodowicach. Ponadto Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu zapewnia poradnictwo specjalistyczne: prawne, socjalne, psychologiczne i rodzinne. Realizuje także program profilaktyczny, którego celem jest ochrona dzieci i rodzin przed przemocą oraz podnoszenie kompetencji rodzicielskich, w szczególności w grupach ryzyka.

Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia od Alkoholu prowadzi terapię indywidualną i programy grupowe. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zawierciu udziela pomocy psychologicznej uczniom i wychowankom we współpracy ze szkołami i innymi instytucjami.

Sąd Rejonowy w Zawierciu i w Myszkowie oraz Prokuratura Rejonowa w Zawierciu i w Myszkowie prowadzą postępowania w sprawach dotyczących przemocy domowej.

Aktualne przepisy prawa umożliwiają nakazanie sprawcy przemocy opuszczenia lokalu mieszkalnego bez względu na status osoby doznającej przemocy, która może pozostać w mieszkaniu. Nie jest to jednak powszechnie stosowane w praktyce rozwiązanie.

W sondażu mieszkańcy powiatu określili najważniejszy ich zdaniem rodzaj działania, które powinno być podejmowane na rzecz osób doznających przemocy domowej – izolacja od sprawcy – ponad 80%

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Tabela nr 26: Zestawienie danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2018 – 2020

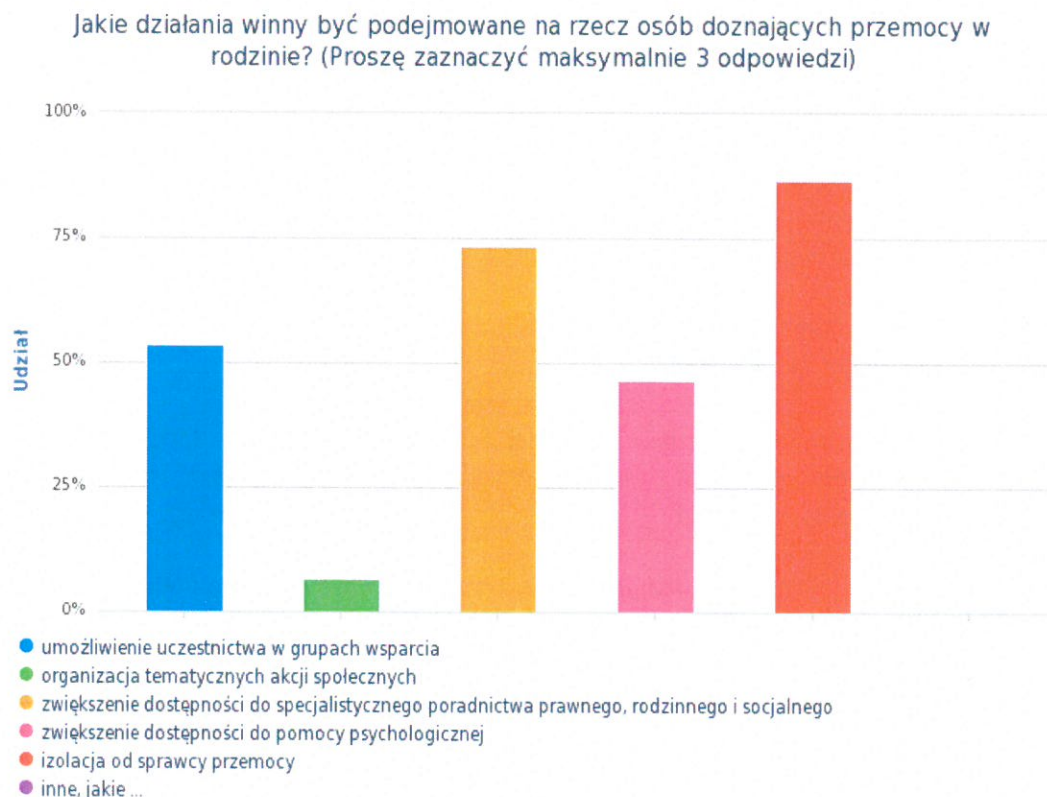
	Forma pomocy osobom w kryzysie	Liczba udzielonych porad / pomocy								
		2018			2019			2020		
		K	M	DZ	K	M	DZ	K	M	DZ
1	Poradnictwo psychologiczne	463	144	103	358	116	29	478	124	61
2	Poradnictwo prawne	128	41	0	120	35	0	61	23	0
3	Poradnictwo socjalne	51	5	0	59	9	0	18	4	0
4	Schronienie doraźne (kilka godzin)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Schronienie tymczasowe (do 3 miesięcy)	4	0	7	6	0	4	2	1	4
X	Ogółem	646	190	110	543	160	33	559	152	65

Źródło: opracowanie własne Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

Izolacja od sprawcy oraz zwiększenie dostępności do specjalistycznej pomocy i wsparcia to w opinii mieszkańców najważniejsze rodzaje działań, które powinny być podejmowane na rzecz osób doznających przemocy domowej

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 32: Skuteczne działania zapobiegające przemocy domowej w opinii mieszkańców powiatu

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Uzależnienia

Analizując problematykę uzależnień należy brać pod uwagę uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych: papierosy, leki, narkotyki w tym dopalacze. Ponadto zagrożeniem cywilizacyjnym stały się uzależnienia behawioralne, od komputera, telefonu, Internetu a także hazard.

Dane Poradni Leczenia Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnień Szpitala Powiatowego w Zawierciu pokazują spadek liczby świadczeń udzielonych w związku z używkami, spadek liczby osób uzależnionych od alkoholu zobowiązanych do leczenia przez sąd, wzrost liczby kobiet uzależnionych od alkoholu, spadek liczby osób uzależnionych, zgłaszających się na leczenie po raz pierwszy. Wyniki badań ESPAD realizowane co 4 lata w Polsce pokazują nadal wysoką powszechność spożywania napojów alkoholowych i marihuany przez młodzież. Utrzymuje się zainteresowanie młodzieży e- papierosami.

Sytuacja pandemii znacznie utrudniła działalność gminnych komisji ds. rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, a także działalność pomocową lokalnych klubów i stowarzyszeń trzeźwościowych.

W zasobach powiatu zawierciańskiego w obszarze uzależnień działania podejmują:

- Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Szpitala Powiatowego w Zawierciu
- Punkt Profilaktyczno -konsultacyjny ds. Narkomanii przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Zawierciu
- Poradnia Zdrowia Psychicznego Szpitala Powiatowego w Zawierciu
- Zawierciańskie Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Przystań”
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Zawierciu
- Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu
- Straż Miejska w Zawierciu
- gminne komisje ds. rozwiązywania problemów alkoholowych

Dane Szpitala Powiatowego w Zawierciu (Sprawozdanie MZ-15 za 2020r.) wskazują, że największą grupę uzależnień stanowią uzależnienia od alkoholu.

Liczba pacjentów przyjętych w 2020r. do leczenia w Poradni Zdrowia Psychicznego – 1502 z zaburzeniami psychicznymi, w tym 1478 bez uzależnień, 13 osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem substancji psychoaktywnych (11 – leki, 1 – opiaty, 1 – kilka substancji), z zaburzeniami psychicznymi związanymi z alkoholem: 11.

Liczba pacjentów leczonych w 2020 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia z tytułu zaburzeń spowodowanych używaniem alkoholu – 456, w tym 426 z zespołem uzależnienia. Spośród przyjętych do leczenia 357 stanowili mężczyźni.

W odniesieniu do roku 2018: liczba pacjentów przyjętych do leczenia – 658, w tym 576 osoby uzależnione od alkoholu, 82 osoby współuzależnione; 92 pacjentów to osoby przyjęte po raz pierwszy. Spośród przyjętych do leczenia 433 stanowili mężczyźni, 212 kobiety.

3.5. Aktywność działań sektora organizacji pozarządowych

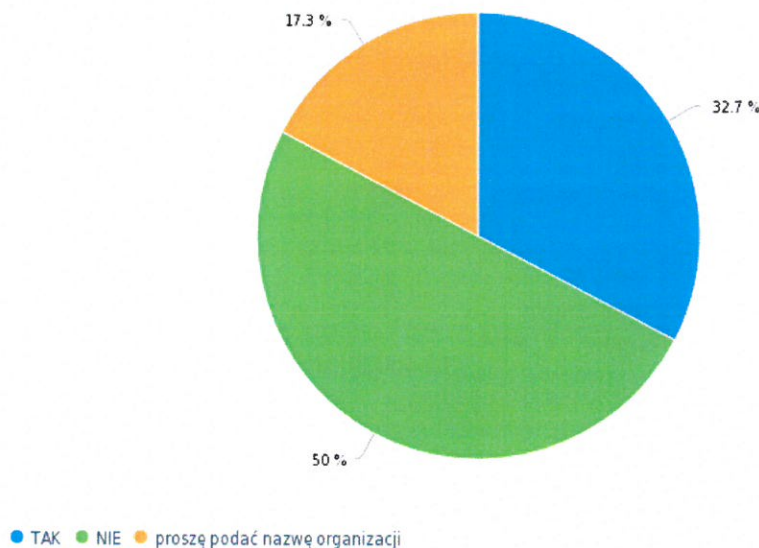
Mieszkańcy wskazali następujące organizacje, które są im znane z działalności w obszarze polityki społecznej realizowanej na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców powiatu:

*Stowarzyszenie Osób Chorych na Stwardnienie Rozsiane
Stowarzyszenie Z dobrego serca
Stowarzyszenie Amazonek i Osób z Problemami Onkologicznymi w Zawierciu
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne,
Stowarzyszenie Daj Szansę
Fundacja Delphinus - na rzecz rehabilitacji medycznej i społecznej
Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne Łazy
Polskie Forum Osób Niepełnosprawnych
Fundacja Człowiek nie kosmita
Stowarzyszenia Polski Związek Niewidomych,
Warsztaty Terapii Zajęciowej*

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 33: Wiedza mieszkańców na temat działalności organizacji pozarządowych na rzecz niepełnosprawnych

Czy zna Pani/Pan jakąś organizację pozarządową zajmującą się sprawami osób niepełnosprawnych w Powiecie Zawierciańskim?

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Nadal 50% mieszkańców powiatu nie ma wiedzy na temat działalności lokalnych organizacji pozarządowych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2019r. 78,5 tys. spośród 89,4 tys. aktywnych organizacji non-profit współpracowało z innymi podmiotami, o 0,6 % więcej niż w 2017r. Organizacje te najczęściej współpracowały z instytucjami publicznymi (81,2%). Wśród współpracujących organizacji 71,2% deklarowało brak barier we współpracy (73,8% w 2017 r.). W Polsce w 2019r. aktywnie działało 89,4 tys. stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządów gospodarczych i zawodowych. W porównaniu do 2017r. liczba ta spadła o 3,3 tys. (3,6%), a do 2018r. wzrosła o 1,3 tys. (1,5%). W 2019r., najbardziej liczną grupą były stowarzyszenia i podobne organizacje społeczne (69,9 tys.; 78,2%), a następnie – fundacje (15,3 tys.; 17,1%). Wyraźnie mniej liczne były organizacje samorządu gospodarczego i zawodowego (2,4 tys.; 2,7%) oraz społeczne podmioty wyznaniowe (1,8 tys.; 2,0%).

W marcu 2020r. ogłoszono w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a następnie stan epidemii w związku z rozprzestrzenianiem się choroby zakaźnej wywołanej wirusem SARS-CoV-2, tzw.COVID-19. W okresie od marca do sierpnia 2020r. 14,1% organizacji non-profit podjęło dodatkowe działania w związku z epidemią COVID-19. Najczęściej były to usługi społeczne (63,3%) lub wsparcie materialne (40,7%). W tym okresie organizacje przekazały wsparcie rzeczowe i finansowe o łącznej wartości 383,3 mln zł.

Tabela nr 27: Wskaźniki monitoringowe dla powiatu zawierciańskiego – działalność NGO

Wskaźniki monitoringowe	Wartość wskaźnika w 2018r.	Wartość wskaźnika w 2019r	+/- stosunek wskaźnika w 2019r. do wartości w 2018r.
Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert	2	2	=
Liczba ofert złożonych w otwartych konkursach ofert, w tym ilość organizacji, z którymi zawarto umowy	24/15	19/12	- 5/-3
Liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego, w tym ilość organizacji, z którymi zawarto umowy.	19/17	12/12	-7/-5
Liczba umów zawartych w trybie art. 19a ustawy, w tym liczba organizacji, z którymi zawarto umowy.	4/4	6/5	+2/+1
Wysokość udzielonych dotacji w postaci małych grantów.	16.000,00 zł	15.980,00zł	-20,00zł
Liczba umów, które nie zostały zrealizowane lub zostały rozwiązane z przyczyn zależnych od organizacji, w tym wycofane	2	0	-2
Liczba zrealizowanych umów o partnerstwo określonych w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1295 z późn. zm.)	1	1	=

Źródło: opracowanie własne na podstawie monitoringu Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych 2011- 2020

W związku z rozwijającą się epidemią COVID-19 14,1% NGO w Polsce zadeklarowało podejmowanie dodatkowych działań na rzecz odbiorców wynikających z epidemii COVID-19.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykaz aktywnych w obszarze polityki społecznej NGO w powiecie zawierciańskim zawiera wraz z danymi teleadresowymi Załącznik nr 2

Współpracą z III sektorem w powiecie zajmuje się:

Wydział Promocji Powiatu i Współpracy z NGO Starostwa Powiatowego w Zawierciu

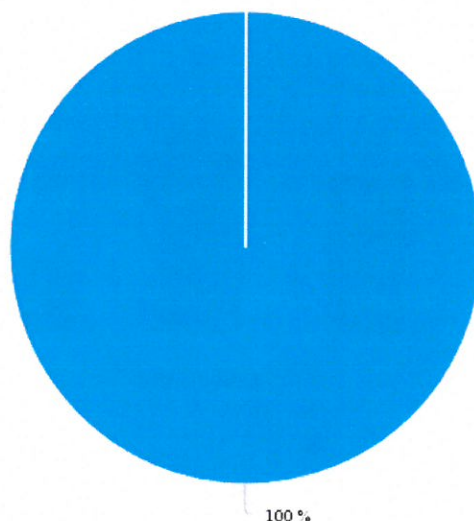
4. Analiza SWOT

Analiza SWOT zawiera opis najważniejszych zidentyfikowanych mocnych i słabych stron powiatu zawierciańskiego w różnych obszarach odnoszących się do polityki społecznej w kontekście zasobów pozwalających radzić sobie z problemami, a także potencjalnie identyfikowalnych zagrożeń.

Jako zasoby umożliwiające radzenie sobie z problemami społecznymi określa się wszelkiego rodzaju inicjatywy, działania oraz podmioty, które działają w obszarze polityki społecznej, a także bazę/infrastrukturę niezbędną do realizacji działań.

Wykres nr 34: Wiedza mieszkańców powiatu na temat instytucji udzielających wsparcia w rozwiązywaniu problemów społecznych

Czy zna Pan/Pani instytucje działające na terenie Powiatu Zawierciańskiego, które udzielają wsparcia mieszkańcom w zakresie rozwiązywania problemów społecznych? (Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź)

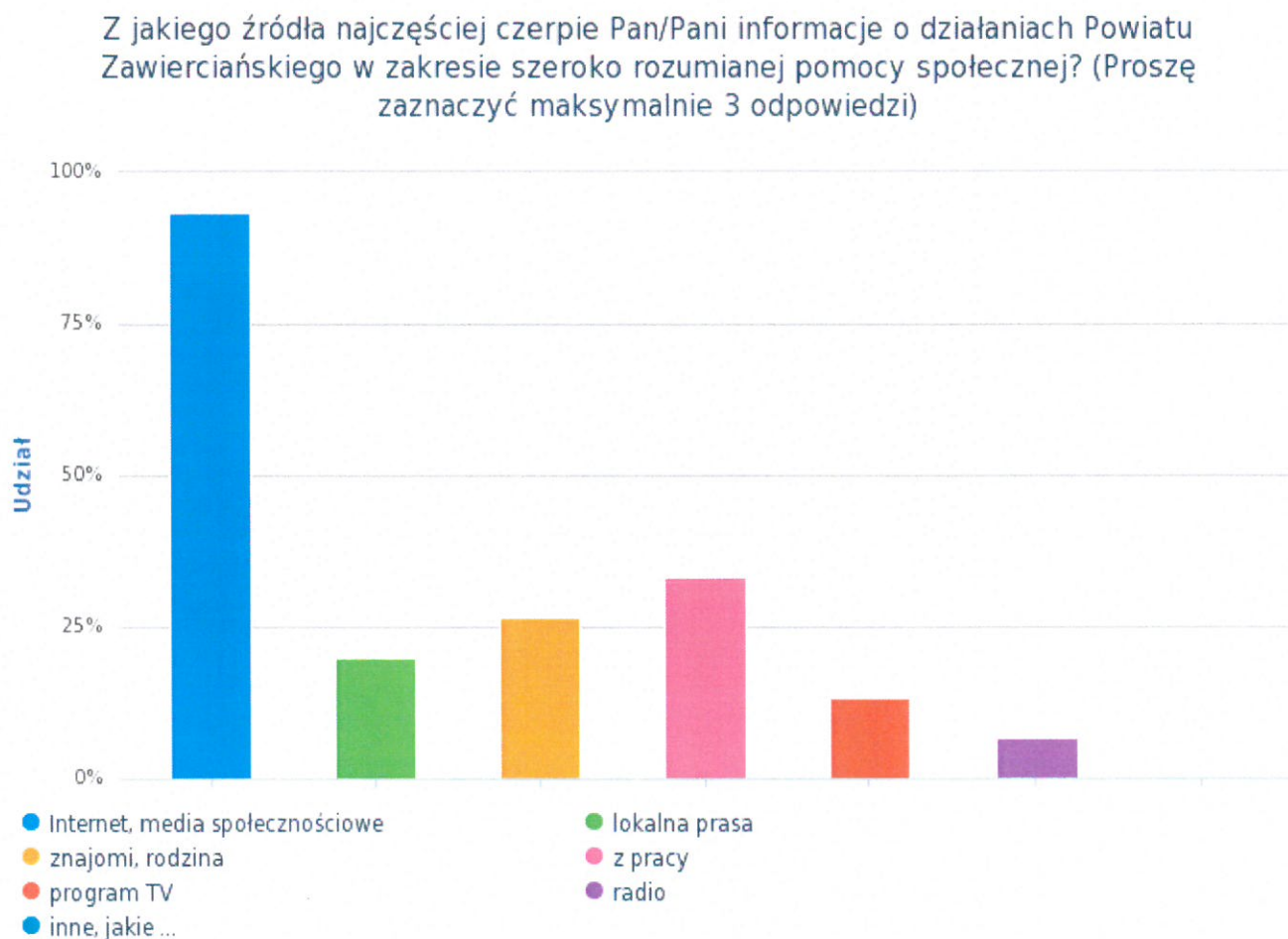
● TAK ● NIE

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Mieszkańcy powiatu zawierciańskiego posiadają wiedzę na temat instytucji udzielających pomocy i wsparcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w powiecie

Wiedzę w tym zakresie mieszkańcy powiatu czerpią z różnych źródeł: Internet, media społecznościowe, z pracy, od znajomych, od rodziny, z radia.

Wykres nr 35: Źródła wiedzy mieszkańców na temat zasobów powiatu w obszarze pomocy społecznej

Źródło: ankieta, opracowanie własne

4.1. ANALIZA SWOT - w odniesieniu do problematyki zatrudnialności i utrzymania pracy RYNEK PRACY

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - spadająca stopa bezrobocia rejestrowanego (w 2017 - 8,9%; w 2018 – 7,4%; w 2019 wyniosła na koniec roku 5,8% przy wskaźniku dla województwa 3,6%) - w 2020 stopa bezrobocia nie wzrosła znacząco - w 2020 zmniejszył się % udział kobiet bezrobotnych - dobra współpraca z lokalnymi pracodawcami w okresie pandemii – nowe formy wsparcia - planowanie kierunków kształcenia zawodowego absolwentów szkół ponadpodstawowych odbywa się na podstawie pogłębionej analizy rynku pracy z włączaniem zawodów deficytowych - indywidualizacja aktywizacji z uwzględnieniem dostępnych form wsparcia - realizowanie projektów na rzecz zatrudnienia osób współfinansowane z udziałem środków zewnętrznych – EFS - dobrze rozwinięta sieć szkół ponadpodstawowych - wzrastający poziom wykształcenia i chęć do podnoszenia kwalifikacji 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka liczba rejestrujących się firm z działalnością gospodarczą - problemem na lokalnym rynku pracy jest brak stałości pracy w firmach o profilu sezonowym - niewielkie wykorzystanie przez pracodawców elastycznych form zatrudnienia – np. praca zdalna osób z niepełnosprawnościami, samotnych rodziców - ograniczona liczba podmiotów gospodarczych ze strony III sektora w obszarze ekonomii społecznej - migracje osób młodych z powiatu do dużych ośrodków regionu - niewystarczające, praktyczne przygotowanie absolwentów szkół do wykonywania zawodu
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - formy zatrudnienia subsydiowanego - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków na realizację programów - instytucjonalne wspieranie trwałości zatrudnienia - rozwój sektora MŚP - podwyższanie przez lokalne instytucje rynku pracy standardów świadczonych usług - chęć dialogu społecznego -wzrastająca mobilność osób poszukujących zatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się niż demograficzny (ujemny przyrost naturalny na koniec 2019 wynoszący -680 (tj. wg wskaźnika na 2017 wynosił -5,4, na 2018 -5,6 a w 2019 wzrósł do -5,8 przy średniej wojewódzkiej -2,5) - starzenie się społeczeństwa powiatu (stały wzrost wskaźnika określającego ilość osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 2017 – 66,0; w 2018 – 67,8; w 2019 – 69,7 przy średniej wojewódzkiej 67,7) - największą grupę wśród bezrobotnych zarejestrowanych w PUP stanowią osoby długotrwale bezrobotne, znacząca liczba osób

	<p>korzystających z pomocy społecznej. (problem demotywacji do podjęcia pracy)</p> <ul style="list-style-type: none"> - braki wyspecjalizowanej kadry, np. w zawodach medycznych - wysoka migracja okresowa i stała – w 2019r. 1089 mieszkańców powiatu wyemigrowało na pobyt stały (stan na dzień 31.12.2019) - wzrastająca grupa osób z problemami psychicznymi, złożonymi niepełnosprawnościami - oczekiwania co do warunków pracy i płacy
--	---

4.2. ANALIZA SWOT - w odniesieniu do problematyki

zagrożeń i obszaru **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I OCHRONA ZDROWIA**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój infrastruktury – nowe posterunki Komendy Powiatowej Policji w Porębie i w Kroczykach - remont budynku Komendy Powiatowej Policji w Zawierciu - Program <i>Dzielnicowy bliżej nas</i> - aplikacja <i>Moja Komenda</i> - stałe, systematyczne, liczne akcje profilaktyczne i prewencyjne prowadzone na terenie całego Powiatu, dobra współpraca ze szkołami i innymi jednostkami - skuteczność lokalnych oddziaływań w zakresie dopalaczy – malejąca tendencja ich używania oraz zmalał poziom problemów z nimi związanych - w opinii mieszkańców czują się bezpiecznie w swoich miejscach zamieszkania - sprawnie funkcjonujący system Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej - efektywność służb porządku publicznego i ratownictwa - zaufanie społeczne do zawodu policji i strażaka. - służba zdrowia zapewniająca szeroką ofertę usług medycznych - dogodne położenie komunikacyjne powiatu - dobra współpraca między jednostkami pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczona ilość etatów funkcjonariuszy w KPP - w ostatnim okresie wzrost przestępczości w formie drobnych kradzieży i włamań, oszustw - w tym oszustw na szkodę osób starszych/ samotnych, cyberprzestępczości, włamań na konta bankowe, oszustw na OLX, wybryków chuligańskich młodzieży (gł. ok. 20 latków), przestępstw dokonywanych pod wpływem alkoholu w godzinach wieczornych - biurokracja - malejące zainteresowanie zawodem wśród absolwentów szkół z uwagi zarobki, warunki pełnienia służby - ograniczona, niewielka oferta atrakcyjnych form spędzania wolnego czasu przez młodych ludzi, brak zajęć skutkujące ich wchodzeniem w działania o charakterze ryzykownym a nawet przestępczym - problem z osobami nietrzeźwymi i koniecznością ich dowozu do izby wytrzeźwień, trudności z zabezpieczaniem interwencji związanych z nadużywaniem alkoholu – dotyczy zarówno interwencji w rodzinie, interwencji na ulicy, czy kierowców pod wpływem alkoholu - doposażenie jednostek ochrony przeciwpożarowej i policji w specjalistyczny sprzęt - niedofinansowanie służby zdrowia

	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczony dostęp do specjalistycznych usług medycznych - brak personelu medycznego (pielęgniarek, lekarzy) - ograniczone środki finansowe na organizację różnorodnych form pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie (warsztaty, grupy wsparcia).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie potencjału kadrowego oraz bazy i wyposażenia posterunków - zmiany w przepisach prawa, np. umożliwiające nakaz opuszczenia zajmowanego lokalu przez sprawcę przemocy, zakaz zbliżania się na okres 14 dni - wyraźnie zmalał problem z umieszczaniem nieletnich w izbach dziecka czy młodzieżowych ośrodkach wychowawczych – nie ma problemu z oczekiwaniem na miejsce, terminy się wyraźnie skróciły -rosnąca ranga problematyki bezpieczeństwa - poprawa stanu zdrowia mieszkańców, poprzez wzrost jakości usług medycznych oraz realizacji programów profilaktyki zdrowia - edukacja i promocja społeczeństwa w zakresie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatu - wdrażanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania patologiom - opracowanie szerokiej oferty spędzenia czasu wolnego - prowadzenie programów na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie - udział w działaniach społecznych, które mają na celu podnoszenie wrażliwości mieszkańców na problemy społeczne oraz wpływających na zmiany ich postaw. - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - malejący dochód budżetu powiatu w dziale: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (w 2017 – 7,3; w 2018 – 7,4; w 2019 – 7,0) - malejący odsetek w strukturze wydatków budżetu powiatu w dziale: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (w 2017 – 7,6; w 2018 – 7,9; w 2019 – 7,4) - zewnętrzna medialna presja oceny zawodu policjanta i jego skuteczności mogąca mieć wpływ na wypracowywane przez wiele lat zaufanie publiczne do zawodu policjanta, w tym szczególnie do dzielnicowego - pomimo rozbudowanych akcji profilaktycznych, edukacyjnych i prewencyjnych przestępcy profilują swoje działania w kierunku seniorów, osób mniej zorientowanych i bardziej bezbronnych – które tym samym cały czas są w grupie narażonych na kradzież czy oszustwo - w opinii mieszkańców prawie połowa ankietowanych nie powiadomiła służb – co utrudnia skuteczną interwencję i przeciwdziałanie zagrożeniom - utrzymująca się przestępczość narkotykowa - ograniczone zasoby kadrowe i środki finansowe dla zachowania odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców - niewystarczające środki na opiekę medyczną - przemieszczenie personelu medycznego do dużych ośrodków miejskich - wzrost zapotrzebowania na świadczenia specjalistyczne oraz niewystarczająca baza opiekuńczo-lecznicza - niewystarczające środki w budżecie na finansowanie różnych form pomocy i wsparcia rodzin dotkniętych problemem przemocy

4.3. ANALIZA SWOT - w odniesieniu do problematyki wydolności wychowawczej rodzin i sprawowania opieki nad dziećmi w rodzinie
WYDOLNOŚĆ WYCHOWAWCZA RODZIN

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobre rozeznanie sytuacji rodzin z problemami w sprawowaniu opieki - stosunkowo wysoki, w niektórych gminach powiatu 100%-owy odsetek objętych rodzin różnymi formami pomocy i wsparcia - większe wsparcie finansowe dla rodzin, stały wzrost dochodów przypadających na jednego mieszkańca: w 2017 – 946 zł, w 2018 – 965 zł, w 2019 – 1094 zł; przy średnim wskaźniku dla województwa 1042 zł na koniec 2019 - aktywnie realizowane programy wsparcia rodziny przez lokalne jednostki - malejąca liczba wychowanków umieszczanych w pieczy instytucjonalnej (w 2018 umieszczono 93 wychowanków; w 2018 – 98; w 2019 – 83 wychowanków) - różnorodna forma wsparcia realizowana w rodzinnej pieczy zastępczej dostosowana do potrzeb lokalnych - coraz bardziej skuteczna instytucja wsparcia rodziny w formie asystenta rodziny - wzrosła aktywność zawodowa kobiet w powiecie - specjalistyczne i kryzysowe wsparcie realizowane w powiecie na rzecz rodzin - dobra współpraca interdyscyplinarna - wsparcie rodzin ze strony organizacji pozarządowych 	<ul style="list-style-type: none"> - utrzymujący się niż demograficzny (ujemny przyrost naturalny na koniec 2019 wynoszący -680 (tj. wg wskaźnika na 2017 wynosił -5,4, na 2018 -5,6 a w 2019 wzrósł do -5,8 przy średniej wojewódzkiej -2,5) - starzenie się społeczeństwa powiatu (stały wzrost wskaźnika określającego ilość osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym: 2017 – 66,0; w 2018 – 67,8; w 2019 – 69,7 przy średniej wojewódzkiej 67,7) - wysoka migracja okresowa i stała – w 2019r. 1089 mieszkańców powiatu wyemigrowało na pobyt stały (stan na dzień 31.12.2019) - brak elastycznego zatrudnienia dla kobiet powoduje ich zależność ekonomiczną - utrzymujące się przyczyny dysfunkcyjności rodzin: uzależnienia, przemoc, bezradność, przestępczość, niepełnosprawność, samotne rodzicielstwo, niewydolność ekonomiczna rodziny, migracje - niedostateczna oferta bezpłatnego wsparcia i pomocy specjalistycznej dla dzieci, młodzieży i rodzin ze specjalnymi potrzebami, dysfunkcjami, kryzysami rodzinnymi - potrzeba efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i ośrodkami ze wszystkich gmin powiatu w zakresie wdrażania skutecznych form pomocy i programów wsparcia rodzin - niesystematyczność form wsparcia rodzin realizowanych przez III sektor – wsparcie w okresie realizacji projektów
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - polityka prorodzinna państwa - możliwość wsparcia dzieci w rodzinach za pomocą i z użyciem zewnętrznych źródeł finansowania 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoka migracja okresowa i stała – w 2019 1089 mieszkańców powiatu wyemigrowało na pobyt stały (stan na dzień 31.12.2019)

<ul style="list-style-type: none"> - w 2019 dochody w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu wzrosły o 13,4% w porównaniu z rokiem poprzednim - podobnie w 2019 odnotowano wzrost wydatków w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu o 13,1% w porównaniu z 2018r. - profesjonalizacja rodzinnej pieczy zastępczej poszukiwanie i wdrażanie efektywnych form wsparcia rodziny - wzrost programów wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszony udział wydatków na zadania pomocy społecznej w strukturze powiatu w 2019: 5,9; w 2017 wynosił 7,6 - stała i poszerzająca się grupa członków rodzin z zaburzeniami psychicznymi, złożonymi niepełnosprawnościami - przemoc w rodzinie
---	--

4.4. ANALIZA SWOT - w odniesieniu do problematyki bezpieczeństwa w rodzinie – PRZEMOC DOMOWA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - zmalała liczba <i>Niebieskich Kart</i> zakładanych w powiecie - dobre rozeznanie sytuacji rodzin z problemami przemocy - profesjonalizacja kadr - stosunkowo wysoki, w niektórych gminach powiatu 100%-owy odsetek objętych rodzin różnymi formami pomocy i wsparcia - większe wsparcie finansowe dla rodzin, stały wzrost dochodów przypadających na jednego mieszkańca: w 2017 – 946 zł, w 2018 – 965 zł, w 2019 – 1094 zł; przy średnim wskaźniku dla województwa 1042 zł na koniec 2019 - wzrost dochodów budżetu powiatu w dziale - rodzina (w 2017 – 2,8; w 2018 – 3,2; w 2019 – 3,4) - bilans wydatków budżetu powiatu w dziale - rodzina (w 2017 – 7,0; w 2018 – 7,5; w 2019 – 7,2) - aktywnie realizowane programy wsparcia rodziny przez lokalne jednostki - realizowane programy oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych, współpraca z gminami w tym zakresie - specjalistyczne i kryzysowe wsparcie realizowane w powiecie na rzecz rodzin - mieszkania chronione w powiecie do dyspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> - nadal znacząca jest ilość interwencji domowych i zatrzymań, ale problemem jest brak oficjalnych zgłoszeń lub wycofywanie się ofiar po interwencji Policji, niezgłaszanie formalnego wniosku o ściganie i o ukaranie sprawcy - znaczna liczba interwencji ma związek z nadużywaniem alkoholu – problemem jest konieczność umieszczenia w izbie wytrzeźwień co wiąże się z zaangażowaniem służb, ich czasu na dowóz który mogliby poświęcić na pracę w środowisku - brak zatrudnienia w tym elastycznego zatrudnienia dla kobiet powoduje ich zależność ekonomiczną i problemy z podejmowaniem decyzji o zgłoszeniu wniosku o ukaranie sprawcy przemocy - utrzymujące się przyczyny dysfunkcyjności rodzin: uzależnienia, przemoc, bezradność, przestępczość, niepełnosprawność, samotne rodzicielstwo, niewydolność ekonomiczna rodziny, migracje zarobkowe - potrzeba efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i ośrodkami ze wszystkich gmin powiatu w zakresie wdrażania skutecznych form pomocy i programów wsparcia dla osób i rodzin z problemem przemocy

<p>rodzin w kryzysie</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra współpraca interdyscyplinarna - wsparcie rodzin ze strony organizacji pozarządowych - poradnictwo specjalistyczne: psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne - działania edukacyjno – informacyjne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielka liczba sprawców jest kierowana do programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych przez właściwe sądy - niesystematyczność form wsparcia rodzin realizowanych przez III sektor – wsparcie w okresie realizacji projektów, wsparcie subsydiowane - niepełna diagnoza w obszarze zjawiska przemocy w rodzinie oraz potrzeb małoletnich dzieci dotkniętych taką przemocą - ograniczony dostęp do usług profilaktycznych skierowanych do dzieci z rodzin zagrożonych przemocą - utrzymujące się jeszcze stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie funkcjonujące w społeczeństwie oraz tolerancja społeczeństwa.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wdrażane rozwiązania systemowe - systematycznie realizowane programy ochrony ofiar przestępstw, programy wsparcia - zwiększanie skuteczności działań w obszarze przemocy w rodzinie - prowadzone kampanie społeczne – przełamujące tolerancję dla form przemocy domowej - systematycznie realizowane i wdrażane programy profilaktyczne i psychoedukacyjne skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych - wspieranie działań edukacyjnych, w ramach współpracy pomiędzy instytucjami, mających na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak środków na realizację form ochrony ofiar, niesystematyczność działań - niewdrażanie rozwiązań systemowych - różnorodność form przemocy, współwystępowanie innych dysfunkcji (np. alkoholizm, zaburzenia psychiczne) - niespójność procedur reagowania kluczowych podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - zagrożenie i zwiększone ryzyko wypalenia zawodowego wśród profesjonalistów pracujących w tym obszarze - istniejące negatywne wzorce zachowań społecznych oraz poczucie bezkarności u osób dopuszczających się przemocy - rosnąca liczba dzieci i młodzieży zagrożonych zaburzeniami psychicznymi.

5. Wnioski i rekomendacje

Pozyskane dane z instytucji, organizacji, bezpośrednio od mieszkańców powiatu zawierciańskiego pokazują zmiany w modelu szeroko rozumianej rodziny. Pokazują szeroką gamę stosowanych instrumentów pomocy i wsparcia, znaną mieszkańcom powiatu.

Statystyki potwierdzają starzenie się społeczności lokalnej, obniżoną dzietność, migracje na stałe mieszkańców. To zjawisko generuje potrzebę podjęcia działań z jednej strony zabezpieczających potrzeby starzejącego się społeczeństwa, z drugiej strony konieczność podjęcia działań na rzecz zadbania o młodych mieszkańców tak, aby chcieli wiązać swoją przyszłość z powiatem.

Aktywność i pomysły mieszkańców wygenerowane w sondażach ankietowych pokazały, że warto angażować mieszkańców, którzy widzą zarówno problemy społeczne jak i wskazują sposoby ich rozwiązywania. *Skrzynka inicjatyw* lub inny rodzaj łatwego kontaktu i miejsca generowania pomysłów działań na rzecz poprawy warunków życiowych mieszkańców może być przykładem oddania inicjatywy w ręce mieszkańców.

Izolacja społeczna i problemy emocjonalne różnych grup mieszkańców wskazują na potrzebę podjęcia różnorodnych działań naprawczych, w tym rozwijania dobrej jakości usług, poprawy infrastruktury w celu zapewnienia dostępności osobom z ograniczeniami możliwości szerszego udziału w życiu społecznym. Rozwijania wymagać będą w perspektywie systemy rozbudowanej teleopieki, będące odpowiedzią na natychmiastową reakcję na sygnał ze strony osoby starszej, samotnej, chorej, niepełnosprawnej. Realizacja działań z obszaru polityki społecznej w obliczu obecnych wyzwań wymaga systematycznej współpracy międzysektorowej, elastycznej współpracy, wspólnego planowania i realizacji zadań. Liczba grup osób zagrożonych izolacją zawiera zarówno dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami, dla których należy planować działania włączające ich bezpiecznie w edukację, następnie na rynek pracy – przygotowany na przyjęcie takiego modelu absolwenta. Służyć temu mogą projekty z zakresu edukacji włączającej, wsparcia i aktywizacji zawodowo – społecznej młodzieży/absolwentów szkół i placówek. Warto zadbać o profesjonalizację kadr – wzmacniać zasoby kadrowe tak instytucji, urzędów jak i organizacji. Jednocześnie podejmować działania z zakresu profilaktyki wypalenia zawodowego.

*Warto podjąć działania angażujące mieszkańców
w poprawę bezpieczeństwa publicznego,
uświadamiać potrzebę reagowania
w sytuacji naruszania przepisów prawa.*

Warto zaplanować stałe, naturalne działania z obszaru spotkań międzykulturowych i międzypokoleniowych, np. typu *rynek targowy w każdej gminie* – miejsce gdzie raz w tygodniu mogą się spotkać drobni producenci żywności i inni., zwolnieni od opłaty targowej – miejsce z czasem nabierze charakteru spotkań integracji międzypokoleniowej i w sposób naturalny połączy różne grupy mieszkańców.

Monitorowania wymaga sytuacja i problemy obcokrajowców – nie mamy wiedzy ani pełnych informacji o skali zjawiska imigracji w powiecie oraz związanych z nią zobowiązań. Wskazany sondaż, diagnoza sytuacji obcokrajowców osiedlonych w powiecie.

Potrzeba też wypracować system współpracy międzysektorowej w powiecie – jasno określający kompetencje jednostek i pozwalający na skuteczne udzielanie pomocy. Warto zorganizować wspólne szkolenie jednostek pomocy społecznej powiatu w tym zakresie.

Powiat zawierciański jest rozległym powiatem ziemskim, w którym gminy borykają się z ograniczeniami w komunikacji – brak dostępu do miejsc pracy, ale też do miejsc oferujących pomoc i wsparcie w powiecie. Sytuacja ekonomiczna gmin i powiatu ogranicza ich możliwości w zakresie uruchamiania mieszkań socjalnych, mieszkań chronionych, dziennych form wsparcia i opieki dla różnych grup odbiorców. W części z gmin nadal wyższy niż w innych jest wskaźnik ubóstwa i bezrobocia spowodowany różnorodnymi uwarunkowaniami: w tym niskim poziomem aktywności samych mieszkańców, brakiem miejsc pracy, brakiem komunikacji miejskiej umożliwiającej dojazd do pracy.

Pracownicy ośrodków pomocy społecznej zwracają uwagę na potrzebę rozwoju usług opiekuńczych i specjalistycznych tak wobec dzieci jak i dorosłych. Część z gmin kieruje swoją aktywność w stronę wdrożenia klubów seniora, dziennych domów dla seniorów, czy żłobków dla najmłodszych mieszkańców. Potrzeby mieszkańców wskazują na konieczność rozwijania instrumentów wsparcia min. asystenta rodziny, usług socjalnych i specjalistycznych: psychologicznych, medycznych.

Istotnym jest zwiększenie dostępu do usług wspierających funkcjonowanie rodziny z obciążeniami, w tym dostępu do opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi. Potrzebą staje się rozwój, integracja i koordynacja usług wspierających funkcjonowanie osób niesamodzielnych. W ramach form pomocy wytchnieniowej warto rozwijać zajęcia klubowe dla dzieci i dorosłych.

W Zawierciu potrzeba miejsc hostelowych, które mogłyby służyć w sytuacjach nagłych, kryzysowych. Mieszkanie chronione we Włodowicach ogranicza możliwość korzystania z niego przez osoby z odległych gmin z powodu braku dogodnych połączeń komunikacyjnych.

Institucje i urzędy w gminach i w powiecie mają dobre rozeznanie problemów społecznych dotyczących ich mieszkańców i podejmują rozliczne działania, aby odpowiedzieć na potrzeby i oczekiwania. Pozyskują liczne środki zewnętrzne, angażują się w programy i projekty służące poprawie bytu mieszkańców. Warto wypracować model współpracy i wymiany doświadczeń pracowników lokalnego systemu wsparcia mieszkańców wobec tak licznych wymogów, wyzwań i napotykanych trudności.

W powiecie nadal nie funkcjonują miejsca zabezpieczające potrzeby wąskich grup odbiorców: brak zakładu opieki leczniczej, wsparcia wymaga obszar zabezpieczenia osób doznających przemocy domowej, jest potrzeba przygotowania oferty wsparcia dla samotnych matek z dziećmi i kobiet w ciąży; brakuje specjalistycznych form wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami zdrowia psychicznego – w tym dla dzieci i młodzieży.

Sami ankietowani wskazali, jakie ich zdaniem działania mogą znacząco wpłynąć na poprawę sytuacji w wybranych obszarach (wykresy nr 36 do 38), nadając w skali od 0 do 3 wagę i znaczenie działania, gdzie 0 – co oznacza niską wartość i wagę działania, 1 – mieszkańcy określają jako działanie małoważne, 2 – działanie ważne, 3 - działanie bardzo ważne w opinii mieszkańców

Wykres nr 36: Opinia mieszkańców na temat znaczenia grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej

Założenie grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 37: Opinia mieszkańców na temat potrzeby wsparcia rodzin w kryzysie

Rozwijanie modelu wsparcia dla rodzin przeżywających kryzys i mających problemy opiekuńczo - wychowawcze z dziećmi poprzez upowszechnienie pomocy asystenta rodziny, rodzin wspierających

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 38: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zwiększenia pomocy osobom najuboższym

Zwiększenie pomocy bezpośredniej osobom najuboższym - finansowej, rzeczowej, usługowej...

Źródło: ankieta, opracowanie własne

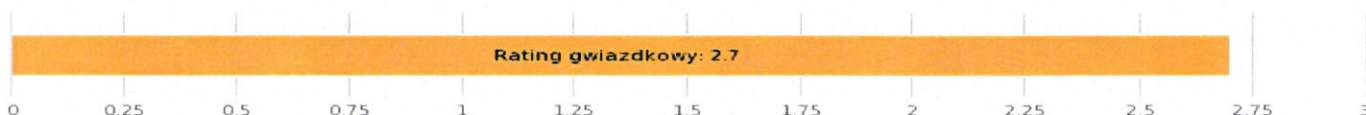
Mieszkańcy popierają zapewnianie specjalistycznego wsparcia uczniom i wychowankom w przedszkolach, szkołach i placówkach. Zwracają uwagę na potrzebę pedagogizacji rodziców, edukacji w zakresie profilaktyki używek, w tym dopalaczy, e-papierosów, napojów energetycznych.

Edukacja dorosłych powinna skupiać się na wzmacnianiu ich kompetencji wychowawczych, budowaniu autorytetu i wzorca opartego na zdrowym stylu życia/bez używek, chroniącego od uzależnień, w tym behawioralnych. W celu przeciwdziałania problemom przestępczości nieletnich/wandalizmowi wskazane rozwijanie oferty zajęć alternatywnych i atrakcyjnych dla młodzieży. Dorosłych, w tym szczególnie dorosłych osamotnionych warto edukować i chronić przed cyberprzestępczością i innymi formami przestępstw skierowanych przeciwko nim i ich mieniu.

Ankietowani wskazali, jakie ich zdaniem działania mogą znacząco wpłynąć na poprawę sytuacji w wybranych obszarach (wykresy nr 39 do 41), nadając w skali od 0 do 3 wagę i znaczenie działania, gdzie 0 – co oznacza niską wartość i wagę działania, 1 – mieszkańcy określają jako działanie małoważne, 2 – działanie ważne, 3 - działanie bardzo ważne w opinii mieszkańców

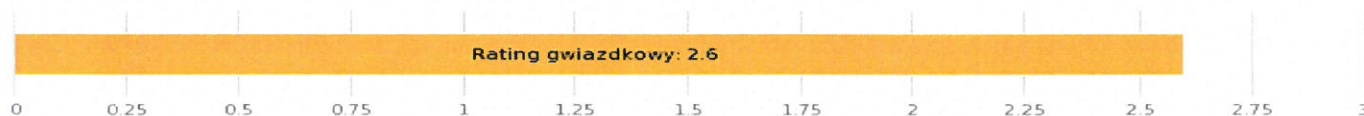
Wykres nr 39: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia specjalistycznego dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach

Zapewnienie wsparcia specjalistycznego dzieciom i młodzieży w szkołach i przedszkolach (dostęp do psychologa, pedagoga, logopedy i opieki medycznej)

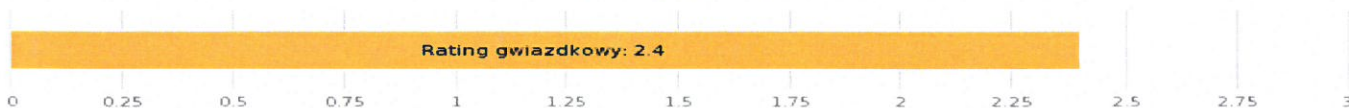
Wykres nr 40: Opinia mieszkańców na temat potrzeby realizacji działań służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach

Zapewnienie uczniom w szkołach działań służących wyrównywaniu szans edukacyjnych (dodatkowa pomoc, zajęcia specjalistyczne, zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów)

Wykres nr 41: Opinia mieszkańców na temat potrzeby pedagogizacji rodziców

Potrzeba pedagogizacji rodziców

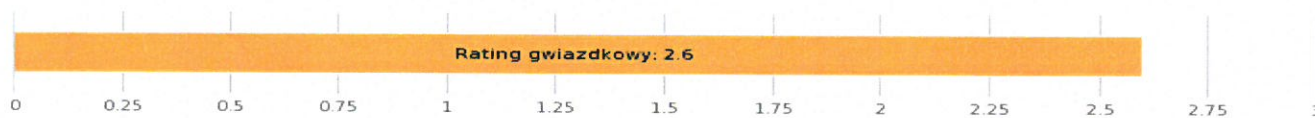

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Mieszkańcy widzą potrzebę uruchomienia poradni rodzinnej, która będzie oferowała pomoc w rozwiązywaniu problemów małżeńskich i rodzinnych, terapię małżeńską. Ponadto chcieliby, aby środki publicznego transportu były dostosowane do ograniczeń osób starszych i niepełnosprawnych. Uważają za zasadne wspieranie lokalnych inicjatyw- dofinansowując np. działania społeczności lokalnej na rzecz ich środowiska. Duże znaczenie ma dla mieszkańców likwidacja barier i poprawa dostępności urzędów, instytucji, szkół i innych obiektów użyteczności publicznej (waga 2,6 w skali od 1 do 3).

Wykres nr 42: Opinia mieszkańców na temat rangi znaczenia likwidacji barier architektonicznych dla poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych, np. likwidacja barier architektonicznych w instytucjach publicznych, ułatwienia transportowe itp.

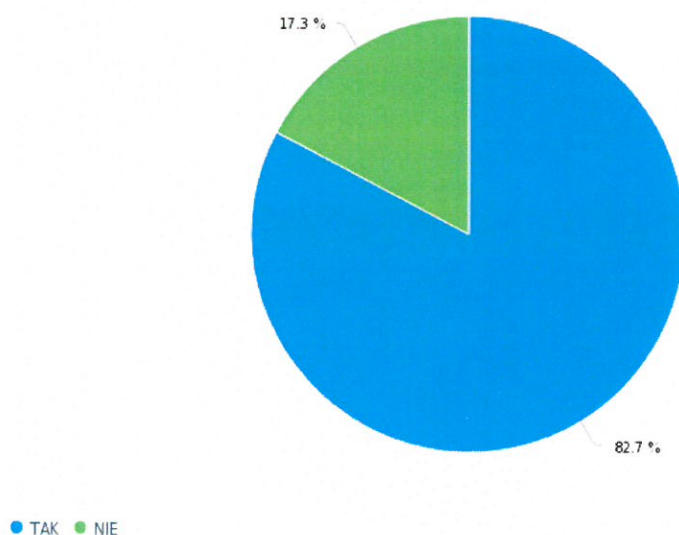
Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wzmocnienia wymaga działalność Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wykres nr 43: Opinia mieszkańców na temat działalności Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych

Czy Pani/Pana zdaniem istnieje potrzeba powołania Powiatowego Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych?

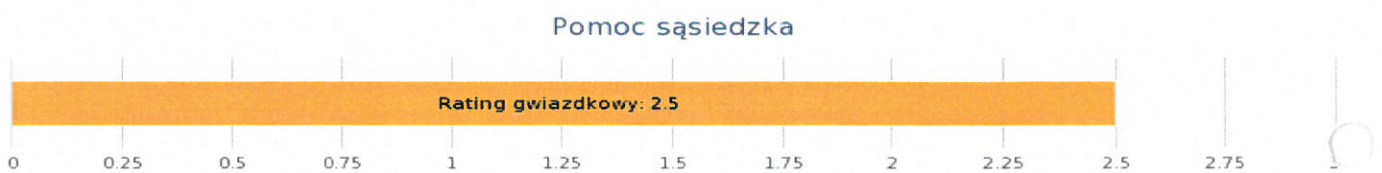

Mieszkańcy widzą potrzebę powołania funkcji osoby reprezentującej interesy osób niepełnosprawnych w powiecie

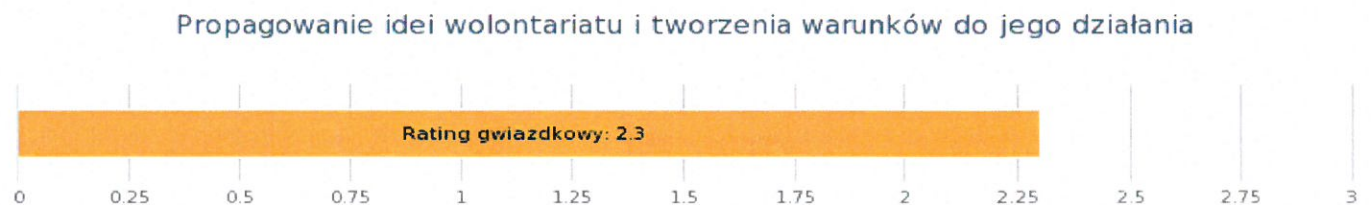
Źródło: ankieta, opracowanie własne

Pomoc sąsiedzka i działania wolontariatu stanowią wsparcie profesjonalnych działań oraz są czynnikiem kontroli społecznej. Warto wskazać nowe formy dla rozwijania ich aktywności, z uwagi nadanie mniejszej wagi organizacji imprez, pikników itp. form.

Wykres nr 44: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – pomoc sąsiedzka

Wykres nr 45: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – wolontariat

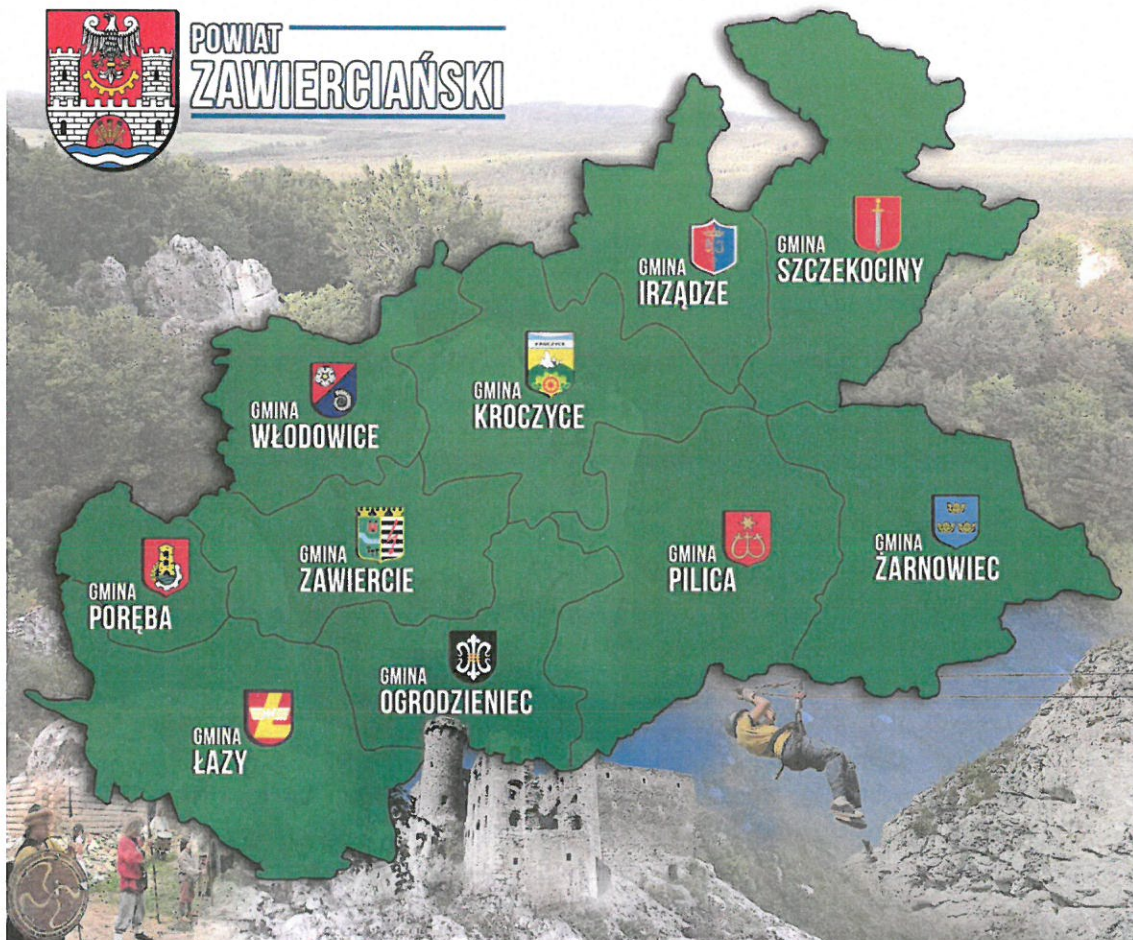

Wykres nr 46: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – imprezy integracyjne

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Powiat zawierciański ma niepowtarzalne walory turystyczne i rekreacyjne – należy realizować zadania rozwijające ten zasób i jednocześnie chroniące przed degradacją środowiska, smogiem, zanieczyszczeniami.

Ochrona przyrody i krajobrazu

Powiat zawierciański jest powiatem ziemskim o znaczących walorach turystyczno – rekreacyjnych. Należy zadbać o powierzchnię o szczególnych walorach przyrodniczych w tym szczególnie prawnie chronioną, której powierzchnia wynosi 33469,7 ha (co stanowi 33,4% powierzchni ogólnej). Rezerваты przyrody (316,1 ha), parki krajobrazowe (17379,1 ha) oraz obszary chronionego krajobrazu (15766,0 ha) z licznymi pomnikami przyrody (64 w powiecie) stanowią niewątpliwie zasób powiatu.

Mieszkańcy wskazali jako ważny kierunek – rozwój turystyki.

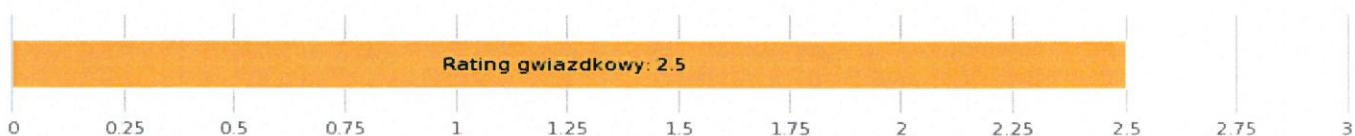
Wykres nr 47: Informacja mieszkańców o randze proponowanych działań w zakresie rozwoju i promocji turystyki

Rozwój i promocja turystyki, w tym rozbudowa bazy agroturystycznej, małej gastronomii, wytyczenie ścieżek rowerowych ...

Wykres nr 48: Informacja mieszkańców o znaczeniu działań w zakresie poprawy infrastruktury

Poprawa infrastruktury - drogowej, wodociągowej, kanalizacyjnej...

Źródło: ankieta, opracowanie własne

Wśród problemów wskazanych przez mieszkańców w sondażach ankietowych znalazło się także zanieczyszczenie środowiska i smog. Warto wzmocnić działania informacyjne i edukacyjne/uświadamiające mieszkańców w tym zakresie. W 2019r. emisja dwutlenku węgla wynosiła 262,7tys.t i stanowiła 99,5% ogólnej emisji zanieczyszczeń gazowych. Dane GUS za 2019r. wskazują, że redukcja zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych wyniosła 99,3%. Powiat w 2018 przeznaczył na ochronę środowiska i gospodarki wodnej 18529,6 tys. zł, w tym na ochronę powietrza 70,1 tys., na gospodarkę ściekową i ochronę wód 14297,8 tys. zł. Działania powinny pójść w kierunku uświadamiania mieszkańcom potrzeby segregowania odpadów, niespalania ich w piecach, zwiększania świadomości na temat recyklingu, prowadzenia profilaktyki prozdrowotnej w tym zakresie. W powiecie wskazane monitorowanie problemu zanieczyszczenia powietrza, zanieczyszczenia środowiska i wypracowanie modelu skutecznej komunikacji z mieszkańcami w tym obszarze. Jednocześnie aktywna profilaktyka w zakresie powiązanych z degradacją środowiska chorób cywilizacyjnych.

W rankingu najbardziej skutecznych form przeciwdziałania bezrobociu oraz poprawy sytuacji rodzin, których bezrobocie dotyczy znalazły się:

- tworzenie nowych miejsc pracy
- tworzenie kierunków kształcenia w szkołach odpowiadających na potrzeby rynku pracy
- tworzenie warunków zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami
- stworzenie korzystnych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół

6. Priorytety, cele strategiczne, kierunki działań, wskaźniki

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 stanowi kontynuację Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2011 – 2020.

Przyjęte priorytety stanowią kontynuację realizacji celów strategicznych przyjętych na lata 2011 – 2020, którymi były:

1. *Wspieranie rodzin oraz zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży*
2. *Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym*
3. *Zwiększenie udziału osób starszych i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym*
4. *Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie*
5. *Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej*

PRIORYTET STRATEGICZNY/MISJA 2021 - 2026:

Powiat zawierciański regionem przyjaznym mieszkańcom, realizującym politykę społeczną odpowiadającą na potrzeby lokalne

PRIORYTET 1

Model międzysektorowych rozwiązań systemowych mających na celu poprawę sytuacji życiowej, zawodowej, zdrowotnej, edukacyjnej i społecznej mieszkańców powiatu zawierciańskiego.

Cele

- 1.1. Rozwijanie działań o charakterze ponadsektorowym w rozwiązywaniu problemów społecznych.
- 1.2. Współpraca w realizacji planów i polityk lokalnych.
- 1.3. Wspieranie inicjatyw, w tym sektora organizacji pozarządowych w realizacji wsparcia społecznego dla mieszkańców powiatu.

Kierunki działań

Realizowanie działań o charakterze systemowym we współpracy i w oparciu o wspólne cele.
Elastyczne wdrażanie modeli opartych o współpracę międzysektorową.

Efekt

Problemy społeczne w powiecie zawierciańskim są rozwiązywane przy udziale szerokiej, aktywnie działającej interdyscyplinarnej koalicji. Działania zorientowane są na wspólnie cele. W działaniach wykorzystywane są dobre praktyki. W realizacji zadań z zakresu polityki społecznej są włączani partnerzy lokalni – instytucje, urzędy, organizacje pozarządowe, wspierane są inicjatywy społeczne.

Wskaźniki

- 1.1. Liczba działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych realizowanych interdyscyplinarnie.
- 1.2. Liczba programów, przedsięwzięć i raportów w obszarze problemów społecznych realizowanych z udziałem partnerów lokalnych.
- 1.3. Liczba stałych i systematycznych działań podejmowanych ponadsektorowo na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, w tym działań organizacji pozarządowych i inicjatyw społecznych.

PRIORYTET 2

Ochrona porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców w powiecie.

Cele

- 2.1. Ochrona mieszkańców przed zagrożeniami.
- 2.2. Współpraca mieszkańców powiatu w realizacji działań chroniących przed zagrożeniami.
- 2.3. Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Kierunki działań

Realizacja programów profilaktycznych i prewencyjnych.
Przedsięwzięcia edukacyjno – informacyjne.
Monitoring miejsc niebezpiecznych.
Efektywne działanie służb mundurowych.
Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia mieszkańców powiatu.

Efekt

Mieszkańcy powiatu zawierciańskiego czują się bezpiecznie, posiadają wiedzę na temat sposobów ochrony bezpieczeństwa i zdrowia w tym zdrowia psychicznego, współpracują w realizowanych przedsięwzięciach, aktywnie zapobiegają zagrożeniom.

Wskaźniki

- 2.1. Liczba działań podejmowanych w powiecie w celu ochrony mieszkańców przed zagrożeniami.
- 2.2. Kondycja psychospołeczna mieszkańców powiatu, aktywność mieszkańców w realizacji zadań służących bezpieczeństwu publicznemu.
- 2.3. Liczba działań i przedsięwzięć aktywizujących mieszkańców z grup ryzyka.

PRIORYTET 3

Kompleksowe wspieranie dziecka i rodziny.

Cele

- 3.1. Zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług oraz specjalistycznego wsparcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych.
- 3.2. Zintegrowanie specjalistycznych działań na rzecz dziecka i rodziny w powiecie.
- 3.3. Zapewnienie wsparcia i pomocy rodzinom i dzieciom w kryzysie.

Kierunki działań

Rozwój poradnictwa specjalistycznego.
Doskonalenie zawodowe kadr pomocy społecznej w powiecie.
Dostępność usług specjalistycznych dla różnych grup odbiorców w tym rodzin w kryzysie, wychowanków pieczy zastępczej, osób zagrożonych przemocą domową.
Profesjonalizacja usług.

Efekt

Rodziny, w tym dzieci i młodzież mają zapewnioną ogólnodostępną, wielosektorową pomoc i opiekę, dostosowane do ich potrzeb, stanu zdrowia i sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych otrzymują efektywną pomoc.

Wskaźniki

- 3.1. Liczba i rodzaj usług specjalistycznego wsparcia adresowanych do rodzin.
- 3.2. Liczba i zakres specjalistycznych działań na rzecz dziecka i rodziny w powiecie.
- 3.3. Analiza skuteczności i dostępności do pomocy specjalistycznej dla dziecka i rodziny w kryzysie.

PRIORYTET 4

Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych, socjalnych, specjalistycznych kierowanych do różnych grup odbiorców ze specjalnymi potrzebami, ograniczeniami.

Cele

- 4.1. Rozszerzenie standardu wysokiej jakości usług.
- 4.2. Dopasowanie form pomocy do zdiagnozowanych potrzeb klientów.
- 4.3. Poprawa dostępu mieszkańców powiatu do zasobów pomocy społecznej.

Kierunki działań

Profesjonalizacja usług.

Rozwijanie miejsc i usług specjalistycznych w powiecie odpowiadających na specjalne potrzeby mieszkańców.

Efekt

Mieszkańcy powiatu, w tym osoby z niepełnosprawnościami, innymi specjalnymi potrzebami mają swobodny dostęp do szerokiej gamy usług specjalistycznych i profesjonalnego wsparcia dostosowanych do ich potrzeb, stanu zdrowia i sytuacji życiowej.

Wskaźniki

- 4.1. Liczba i rodzaj usług specjalistycznego wsparcia adresowanych do osób ze specjalnymi potrzebami.
- 4.2. Liczba i rodzaj specjalistycznego doskonalenia zawodowego kadr w powiecie.
- 4.3. Liczba i zakres działań poprawiających dostępność mieszkańców do świadczeń i usług specjalistycznych.

PRIORYTET 5

Polityka pełnego zatrudnienia oraz rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców powiatu.

Cele

- 5.1. Aktywizacja zawodowa mieszkańców, w tym bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.
- 5.2. Zwiększenie udziału osób 45+, osób niepełnosprawnych w życiu zawodowym.
- 5.3. Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Kierunki działań

Promowanie przedsiębiorczości i samozatrudnienia jako jednej z form przeciwdziałania bezrobociu.
Zintegrowane i systemowe działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i zawodowym.

Efekt

Mieszkańcy powiatu stają się aktywnymi uczestnikami lokalnego rynku pracy.

Wskaźniki

- 5.1. Liczba i rodzaj przedsięwzięć wpływających na poziom bezrobocia.
- 5.2. Liczba i rodzaj przedsięwzięć aktywizujących osoby niepełnosprawne.
- 5.3. Zakres i rodzaje przedsięwzięć integrujących osoby 45+ i osoby niepełnosprawne.

PRIORYTET 6

Poprawa dostępności mieszkańców do instytucji i urzędów, infrastruktury kultury, sportu, rekreacji - w tym dla osób ze specjalnymi potrzebami.

Cele

- 6.1. Poprawa infrastruktury w zakresie dostępności szerokiej grupy mieszkańców do zasobów powiatu, w tym instytucji, urzędów, placówek, zasobów kultury, sportu, rekreacji, turystyki.
- 6.2. Niwelowanie barier architektonicznych, ograniczeń mieszkańców w przemieszczaniu się, barier w komunikowaniu się.

Kierunki działań

Planowanie infrastruktury uwzględniającej specjalne potrzeby mieszkańców.
Niwelowanie występujących barier.

Efekt

Mieszkańcy powiatu, w tym osoby z niepełnosprawnościami, innymi specjalnymi potrzebami – stałymi i okresowymi, poprzez likwidację barier stają się aktywnymi uczestnikami życia społecznego.
Instytucje, urzędy, placówki, place zabaw i inne miejsca publiczne stają się dostępne dla osób z niepełnosprawnościami i ograniczeniami w komunikowaniu się.

Wskaźniki

- 6.1. Liczba zaplanowanych nowych działań w zakresie poprawy infrastruktury powiatu i zwiększenie dostępności mieszkańców do różnego rodzaju usług, świadczeń.
- 6.2. Liczba zlikwidowanych barier.

Źródła finansowania:

budżet Powiatu Zawierciańskiego, budżety samorządów gminnych,
środki pozyskiwane m.in. z Narodowego Funduszu Zdrowia,
Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
funduszy unijnych, inne wynikające z realizacji zadań zleconych oraz konkursów

7. Monitoring i ewaluacja

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 jest dokumentem wieloletnim oraz dokumentem, z którym są powiązane szczegółowe dokumenty programowe, będące planami wykonawczymi *Strategii*.

W związku z powyższym, monitorowanie realizacji szczegółowych działań służących osiągnięciu celów *Strategii* odbywać się będzie na poziomie samej *Strategii* oraz na poziomie programów sektorowych, zgodnie z zasadami opracowanymi dla poszczególnych programów. Monitoring realizacji poszczególnych celów prowadzony będzie w oparciu o katalog wskaźników określonych w *Strategii*. Przy wyborze wskaźników *Strategii* przyjęto zasadę ograniczonej ich liczby, przyjmując zasadę adekwatności i uwzględniając również wskaźniki zawarte w dokumentach powiązanych, których monitorowanie będzie przebiegało równolegle.

Zaplanowano sporządzenie raportów z prowadzonego monitoringu *Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026* w odstępach 3 letnich, tj.:

- za okres od 2021 – 2023 raport sporządzony do końca pierwszego kwartału 2024r.
- za okres 2024 – 2026 raport sporządzony do końca pierwszego kwartału 2027r.

Prowadzenie monitoringu realizacji programów wykonawczych będzie realizowane zgodnie z zapisami w dokumentach:

1. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Zawierciańskim
2. Powiatowy Program Działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych
3. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Zawierciańskim
4. Powiatowy Program Profilaktyczny w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie w Powiecie Zawierciańskim
5. Powiatowy Program Oddziaływań Korekcyjno – Edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
6. Program Ochrony Zdrowia Psychicznego dla Powiatu Zawierciańskiego
7. Powiatowy Program Promocji Zatrudnienia oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy
8. Program współpracy Powiatu Zawierciańskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

Za prowadzenie monitoringu *Strategii* odpowiedzialne jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu. Wszelkie podmioty, do których odnoszą się zapisy *Strategii*, zobowiązane są do przedkładania niezbędnych informacji jednostce koordynującej. Zadania w zakresie monitorowania *Strategii* mogą być zlecane podmiotom zewnętrznym zgodnie z prawem zamówień publicznych.

Planuje się przeprowadzenie ewaluacji mid-term (w 2023/2024 roku) oraz ewaluację ex-post w roku 2027. Ich wyniki posłużą do nowelizacji/opracowania dokumentu na kolejne lata.

Podsumowanie

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 jest dokumentem uspołecznionym. W pracach uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego na poziomie powiatu oraz wszystkich gmin wchodzących w jego skład, środowisk pomocy społecznej, ochrony zdrowia, edukacji, rynku pracy, bezpieczeństwa publicznego oraz szeroko rozumiana społeczność lokalna, która aktywnie uczestniczyła w diagnozie stanu poszczególnych obszarów oraz w wyznaczaniu priorytetowych kierunków działań. Nad dokumentem pracował zespół praktyków i jednocześnie mieszkańców powiatu, osób którym bliskie są sprawy mieszkańców i szeroko rozumiana problematyka społeczna. Te wszystkie przesłanki spowodowały oddolny charakter *Strategii* oraz jej autonomiczność. Zawarte zapisy odzwierciedlają potrzeby i problemy zgłoszone przez mieszkańców, zdiagnozowane przez lokalne służby i instytucje. Walorem *Strategii* są liczne propozycje rozwiązań zarówno lokalnych władz samorządowych jak i samych mieszkańców, którzy dostrzegają problemy i zjawiska społeczne i proponują konkretne, realne rozwiązania.

Składamy serdeczne podziękowania Wszystkim, którzy zaangażowali się w pracę nad opracowaniem Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 oraz powiązanych ze Strategią dokumentów programowych.

Dokument został opracowany przez Zespół do opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Zawierciańskiego na lata 2021 – 2026 w składzie:

- Bożena Gwizdek - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu
- Michał Janusz - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu
- Adrian Piechulski - Komenda Powiatowa Policji w Zawierciu
- Agnieszka Słodowy - Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu
- Olga Szczygieł - Wydział Edukacji Starostwa Powiatowego w Zawierciu
- Bożena Szydlik - Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Zawierciu
- Beata Ziębińska - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu
- Małgorzata Żarnowiecka - Wydział Promocji Powiatu i Współpracy z NGO Starostwa Powiatowego w Zawierciu

Dokument został opracowany w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu.

Redakcja i projekt graficzny: Bożena Gwizdek

Zawiercie 2021r.

8. Załączniki

1. Informator o zasobach instytucjonalnych powiatu zawierciańskiego świadczących pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych
2. Lista organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej w powiecie zawierciańskim
3. Wykaz tabel
4. Wykaz wykresów

Załącznik Nr 1 do Strategii

Informator o zasobach instytucjonalnych powiatu zawierciańskiego świadczących pomoc i wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych

POMOC SPOLECZNA

Lp	jednostka	adres	telefon	adres e-mail	adres strony internetowej
1	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zawierciu	ul. Piłsudskiego 47 42-400 Zawiercie	32 67 221 34 32 67 277 01	mops@mopszawiercie.pl	www.mopszawiercie.pl
2	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Porębie	ul. Chopina 1 42-480 Poręba	32 67 720 33 32 67 712 93	mopsporeba@poczta.fm	www.poreba.naszops.pl
3	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łazach	ul. Pocztowa 14 42-450 Łazy	32 67 295 71	pomoc@opslazy.pl	www.opslazy.pl
4	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczekocinach	ul. Przemysłowa 2 42-445 Szczekociny	34 35 570 13	mgops_szczek@poczta.onet.pl	www.szczekociny.naszops.pl
5	Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilicy	ul. Senatorska 3 42-436 Pilica	32 67 161 26	ops@opspilica.pl	www.opspilica.pl
6	Ośrodek Pomocy Społecznej w Ogrodzieńcu	Plac Wolności 42 42-440 Ogrodzieniec	32 67 335 26 32 67 003 64 32 67 097 35	ops@ogrodzieniec.pl	www.ops.ogrodzieniec.pl
7	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarnowcu	ul. Krakowska 34 42-439 Żarnowiec	32 64 493 20 wew. 118	opszarnowiec@poczta.onet.pl	www.ops.zarnowiec.pl
8	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kroczycach	ul. Kościuszki 29 42-425 Kroczyce	34 31 521 50	gops@kroczyce.pl	www.gopskroczyce.pl
9	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Włodowicach	ul. Krakowska 26 42-421 Włodowice	34 31 530 49	gops@gopswlodowice.pl	www.gopswlodowice.pl
10	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Irządach	Irządze 127a 42-446 Irządze	34 35 431 92	gops@irzadze.pl	www.gops.irzadze.pl
11	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu	ul. Daszyńskiego 4 42-400 Zawiercie	32 67 107 48	sekretariat@pcpr.zawiercie.powiat.pl	www.pcpr.zawiercie.powiat.pl
12	Środowiskowy Dom Samopomocy w Zawierciu	ul. Krzywa 3 42-400 Zawiercie	32 67 000 10	sds_zawiercie@wp.pl	www.mopszawiercie.pl
13	Środowiskowy Dom Samopomocy w Irządach	Irządze 127 a 42-446 Irządze	34 35 431 91	gops@irzadze.pl	www.gops.irzadze.pl
14	Dom Pomocy Społecznej w Zawierciu	ul. Rzemieślnicza 9 42-400 Zawiercie	32 67 215 73	sekretariat@dps.zawiercie.powiat.pl	www.dpszawiercie.npx.pl
15	Dzienny Dom Pomocy Społecznej w Zawierciu	ul. Piłsudskiego 47 42-400 Zawiercie	32 67 221 34 32 67 277 01	mops@mopszawiercie.pl	www.mopszawiercie.pl

OPIEKA ZDROWOTNA

1	Szpital Powiatowy w Zawierciu Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Piłsudskiego 80 42-400 Zawiercie	32 67 220 11 wew. 121	sekretariat@szpitalzawiercie.pl	www.szpitalzawiercie.pl
2	Szpital Powiatowy w Zawierciu Poradnia Leczenia Uzależnień Alkoholowych i Współuzależnień	ul. Piłsudskiego 80 42-400 Zawiercie	32 67 220 11 wew. 121	sekretariat@szpitalzawiercie.pl	www.szpitalzawiercie.pl
3	NZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego ASANA Poradnia Zdrowia Psychicznego	ul. Towarowa 22 42-400 Zawiercie	32 67 08 100	asana@onet.pl	www.asana.com.pl
4	Punkt Profilaktyczno - Konsultacyjny ds.Narkomanii	ul. Piłsudskiego 47 42-400 Zawiercie	32 6727701 326722134	mops@mopszawiercie.pl	www.mopszawiercie.pl

SPECJALISTYCZNE PLACÓWKI OŚWIATOWE

1	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zawierciu	ul. Parkowa 2 42-400 Zawiercie	32 67 223 83	poradniapsychped@wp.pl	www.pppzawiercie.pl
2	Zespół Szkół Specjalnych im.Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu	ul.Rataja 29 a 42-400 Zawiercie	32 67 215 17	sekretariat@zss.zawiercie.powiat.pl	www.zss-zawiercie.pl

AKTYWIZACJA ZAWODOWA

1	Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu	ul. Parkowa 2 42-400 Zawiercie	32 67 211 79 32 67 243 96	kazw@praca.gov.pl	www.zawiercie.praca.gov.pl
2	Warsztat Terapii Zajęciowej w Zawierciu	ul. Sienkiewicza 66 42-400 Zawiercie	32 67 118 22	wtzzawiercie@op.pl	www.rfpn.org
3	Warsztat Terapii Zajęciowej w Łazach	ul. Brzozowa 19 42-450 Łazy	32 67 175 05	wtz-lazy@neostrada.pl	www.wtzlazy.prv.pl
4	Centrum Integracji Społecznej w Zawierciu	ul. Jurajska 121 42-400 Zawiercie	32 67 106 45	cis.zawiercie.zerkowice@wp.pl	

Lista organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej w powiecie zawierciańskim

*Informacja o organizacjach pozarządowych
działających w powiecie zawierciańskim*

stan na dzień 10 marca 2021

STOWARZYSZENIA ZWYKŁE:

1. Stowarzyszenie zwykłe pn. **TOWARZYSTWO DOBROCZYNNE IMIENIA KSIĘDZA TADEUSZA JARMUNDOWICZA W SZCZEKOCINACH** z siedzibą w Szczekocinach przy ul. Zielonej 76.
2. Stowarzyszenie zwykłe pn. **POWIATOWY SZKOLNY ZWIĄZEK SPORTOWY W ZAWIERCIU** z siedzibą w Zawierciu przy ul. Wierzbowej 4.
3. Stowarzyszenie zwykłe pn. **ISKRA ZAWIERCIE** z siedzibą w Zawierciu przy ul. Południowej 6/73.
4. Stowarzyszenie zwykłe pn. **MOJE ZAWIERCIE** z siedzibą w Zawierciu przy ul. Wojska Polskiego 6/3.
5. Stowarzyszenie zwykłe pn. **LIBERO** z siedzibą w Wierbce przy ul. Kochanowskiego 6/1.
6. Stowarzyszenie zwykłe pn. **STOWARZYSZENIE INICJATYW KULTURALNO – SPOŁECZNYCH IKS** z siedzibą w Porębie przy ul. Mickiewicza 2.

STOWARZYSZENIA REJESTROWE:

1. **ZAWIERCIAŃSKIE STOWARZYSZENIE TRZEŹWOŚCIOWE PRZYSTAŃ**, ul. Szymańskiego 19, 42-400 Zawiercie.
2. **STOWARZYSZENIE DAJ SZANSE POMOCY DZIECIOM I OSOBOM KALEKIM – NIEPEŁNOSPRAWNYM W ZAWIERCIU**, ul. Wojska Polskiego 22, 42-400 Zawiercie.
3. **STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ PRZEDSZKOLA W SZCZEKOCINACH**, ul. Jana Pawła II 3, 42-445 Szczekociny.
4. **STOWARZYSZENIE ZAWIERCIAŃSKIE**, ul. Blanowska 32/6, 42-400 Zawiercie.
5. **STOWARZYSZENIE JURAJSKICH MOTOCYKLISTÓW**, ul. Wierzbowa 16, 42-400 Zawiercie.
6. **POLSKIE TOWARZYSTWO STWARDNIENIA ROZSIANEGO ODDZIAŁ W ZAWIERCIU**, ul. Parkowa 2, 42-400 Zawiercie.
7. **STOWARZYSZENIE IM. O. FELIKSA WÓJCIKA**, Zarzecze 37W, 42-436 Pilica
8. **STOWARZYSZENIE KACZENIEC W DRUŻYKOWIE**, Drużykowa 103, 42-445 Szczekociny.

9. **STOWARZYSZENIE MŁODZI, STARSI - AKTYWNI**, Wola Libertowska 94, 42-439 Żarnowiec.
10. **STOWARZYSZENIE POMOCY POTRZEBUJĄCYM ADSUM**, ul. Marszałkowska 2, 42-400 Zawiercie.
11. **CENTRUM INICJATYW LOKALNYCH**, ul. Senatorska 14, 42-400 Zawiercie.
12. **STOWARZYSZENIE NOBILITO**, ul. Plac Wolności 42, 42-440 Ogrodzieniec.
13. **TOWARZYSTWO ROZWOJU SAMORZĄDÓW LOKALNYCH - PRO EUROPA**, Lgota Murowana 91, 42-425 Kroczyce.
14. **STOWARZYSZENIE EMERYTÓW I RENCISTÓW POLICYJNYCH**, ul. Kasprowicza 9, 42-400 Zawiercie.
15. **LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA PERŁA JURY**, ul. Jesionowa 1, 42-450 Łazy.
16. **STOWARZYSZENIE ROZWOJU WSI CHRUSZCZOBRÓD I CHRUSZCZOBRÓD PIASKI**, Chruszczobród ul. Mickiewicza 113, 42-450 Łazy.
17. **ZAWIERCIAŃSKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU**, ul. Piastowska 1, 42-400 Zawiercie.
18. **UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU W ŁAZACH**, ul. Jesionowa 1, 42-450 Łazy.
19. **STOWARZYSZENIE OSTOJA W ŁAZACH**, ul. Jesionowa 1, 42-450 Łazy.
20. **STOWARZYSZENIE POLSKA LOKALNA**, ul. Turystyczna 103, 42-440 Ogrodzieniec.
21. **STOWARZYSZENIE NA RZECZ NIEUSTAJĄCEGO ROZWOJU VAJRA**, Rudniki ul. Górnicza 97, 42-421 Włodowice.
22. **STOWARZYSZENIE MAŁA SZKOŁA W ROKITNIE SZLACHECKIM**, ul. Szkolna 2, 42-450 Łazy.
23. **STOWARZYSZENIE SZANSA W ZAWIERCIU**, ul. Piłsudskiego 7, 42-400 Zawiercie.
24. **STOWARZYSZENIE FORUM INICJATYW MŁODYCH**, ul. Żeromskiego 139, 42-445 Szczekociny.
25. **STOWARZYSZENIE KOŁO AKTYWNYCH KOBIEĆ W KOBIECACH SIŁA**, Woźniki-Sadowie ul. Woźniki 4, 42-446 Irządze.
26. **WSPÓLNIE DLA ZAWIERCIA**, ul. Huldczyńskiego 16a, 42-400 Zawiercie.
27. **STOWARZYSZENIE KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W HUCISKU**, ul. Skalny Widok 18 Hucisko, 42-421 Włodowice.
28. **SPKU - ŚLĄSKIE STOWARZYSZENIE OSÓB Z FENYLOKETONURIĄ ORAZ ZABURZENIAMI POKREWNYM**, ul. Mylna 5, 42-400 Zawiercie.
29. **STOWARZYSZENIE NA RZECZ POMOCY DZIECIOM NIEPEŁNOSPRAWNYM ORAZ ICH RODZINOM Z DOBREGO SERCA**, ul. Rataja 29 A, 42-400 Zawiercie.
30. **STOWARZYSZENIE OTWÓR**, ul. Armii Krajowej 82, 42-480 Poręba.

31. **STOWARZYSZENIE AMAZONEK I OSÓB Z PROBLEMAMI ONKOLOGICZNYMI**,
ul. Blanowska 40, 42-400 Zawiercie.
32. **STOWARZYSZENIE EMERYTÓW RENCISTÓW I INWALIDÓW NESTOR W PORĘBIE**,
ul. Mickiewicza 2, 42-480 Poręba.
33. **ZAWIERCIAŃSKIE FORUM PRACODAWCÓW**, ul. Wierzbowa 16, 42-400 Zawiercie.
34. **STOWARZYSZENIE PIXEL PRINT HOUSE**, ul. Zaparkowa 23, 42-400 Zawiercie.
35. **SKAUTING JURAJSKI**, ul. Ogrodowa 50, 42-421 Włodowice.
36. **STOWARZYSZENIE PRZYJAZNA SZKOŁA W CIĄGOWICACH**, ul. Zwycięstwa 72 Ciągowice,
42-450 Łazy.
37. **CENTRUM ROZWOJU LOKALNEGO**, ul. Zaparkowa 23, 42-400 Zawiercie.
38. **LOKALNA ORGANIZACJA SPOŁECZNA**, ul. Olkuska 46, 42-440 Ogrodzieniec.
39. **STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ SZKOŁY PODSTAWOWEJ NR 2 IM. JANA PAWŁA II
W PORĘBIE DWÓJKA Z GÓRKI**, ul. Wiedzy 3, 42-480 Poręba.
40. **STOWARZYSZENIE KÓŁ GOSPODYŃ WIEJSKICH GMINY ŻARNOWIEC**, Rynek 9, 42-439
Żarnowiec.
41. **STOWARZYSZENIE OGRODOWE IM. ADAMA MICKIEWICZA**, ul. Fryderyka Chopina 24,
42-480 Poręba.
42. **STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU EDUKACJI W GOLENIOWACH SZKOŁA
MARZEŃ IM. WESPAZJANA KOCHOWSKIEGO**, ul. Tadeusza Kościuszki 20 Goleniowy, 42-445
Szczekociny.
43. **STOWARZYSZENIE 55+ RENCISTÓW I INWALIDÓW**, ul. Powstańców Śląskich 1,
42-400 Zawiercie.
44. **PRO MUSICA**, ul. Wrzosowa 3, 42-400, Zawiercie.
45. **STOWARZYSZENIE PRZYJACIELE JURY**, ul. Marianka 18 42-425 Kroczyce.
46. **STOWARZYSZENIE POMOCY OCHOTNICZYM GRUPOM POGOTOWIA
RATUNKOWEGO**, ul. Włoszczowska 8, 42-445 Szczekociny.
47. **STOWARZYSZENIE INICJATYW TWÓRCZYCH "KULTURNIAK"**, ul. Kościuszki 5,
42-450 Łazy.
48. **STOWARZYSZENIE NA RZECZ ROZWOJU EDUKACJI W SZCZEKOCINACH NASZA
SZKOŁA**, ul. Śląska 86, 42-445 Szczekociny.
49. **STOWARZYSZENIE ZIEMI PILICKIEJ**, ul. Partyzantów 1, 42-436 Pilica.
50. **STOWARZYSZENIE WSI NIEGOWONICE I NIEGOWONICZKI**, ul. Tadeusza Kościuszki 86
Niegowonice, Kod 42-450 Łazy.
51. **FUNDUSZ INICJATYW LOKALNYCH**, ul. Senatorska 14, 42-400 Zawiercie.

52. **STOWARZYSZENIE UNIA MŁODYCH**, Lgota Murowana 2, 42-425 Kroczyce.
53. **STOWARZYSZENIE NOWE HORYZONTY**, Lgota Murowana 18, 42-425 Kroczyce.
54. **STOWARZYSZENIE FABRYKA KREATYWNOŚCI KREDKA**, ul. Przyjaźni 84, 42-400 Zawiercie.

FUNDACJE:

1. **FUNDACJA DELPHINUS - NA RZECZ REHABILITACJI MEDYCZNEJ I SPOŁECZNEJ**, ul. Miechowska 6, 42-439 Żarnowiec.
2. **FUNDACJA POMOCY DLA SZPITALA W ZAWIERCIU AUXILIUM IM. DR HENRYKA WNUKA**, ul. Miodowa 14, 42-400 Zawiercie.
3. **FUNDACJA WARTO ŻYĆ**, ul. Nowowiejska 8, 42-400 Zawiercie.
4. **FUNDACJA POMOCY UBOGIM ŚW.RITY Z CASCIA**, ul. Rataja 7, 42-400 Zawiercie.
5. **FUNDACJA WSPIERANIA AKTYWNOŚCI TWÓRCZEJ I REGIONALNEJ STARA SZKOŁA**, ul. Armii Krajowej 15 Ryczów, 42-440 Ogrodzieniec.
6. **EUGENIUSZ FUNDACJA WIELKICH MOŻLIWOŚCI**, ul. Żwirki i Wigury 11, 42-400 Zawiercie.
7. **KUŹNIA MŁODYCH TALENTÓW**, ul. Juliusza Słowackiego 34/5.
8. **FUNDACJA ROZRUSZNIK**, ul. Jesionowa 51, 42-421 Włodowice.
9. **FUNDACJA CENTRUM INICJATYW LOKALNYCH**, ul. Senatorska 14, 42-400 Zawiercie.
10. **FUNDACJA PRACA I KARIERA**, ul. Senatorska 14, 42-400 Zawiercie.
11. **FUNDACJA WSPÓŁPRACA I ROZWÓJ**, ul. Wajzlera 14, 42-400 Zawiercie.
12. **FUNDACJA ECOACTIVE**, Podlesice 1, 42-425 Kroczyce.
13. **FUNDACJA HEMATOLOGII RODZINY BOGDANI**, ul. Żabia 42, 42-400 Zawiercie.
14. **FUNDACJA EUROPA HOUSE**, ul. Mieszka I 15, 42-440 Ogrodzieniec.
15. **FUNDACJA JURAJSKI ARTEFAKT**, ul. Józefa Piłsudskiego 7, 42-400 Zawiercie.
16. **AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO I MEDYCZNEGO NA RZECZ RODZINY I SENIORÓW**, ul. Częstochowska 33, 42-450 Łazy.
17. **JAZDAA POLSKA! FUNDACJA NA RZECZ MŁODYCH TWÓRCÓW**, ul. Konstruktorska 43, 42-480 Poręba.
18. **FUNDACJA SYLOE**, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 20 S, 42-400 Zawiercie.
19. **FUNDACJA PUER**, ul. Wiśniowieckiego 24, 42-400 Zawiercie.
20. **FUNDACJA CZŁOWIEK. NIE KOSMITA**, ul. Wojska Polskiego 22, 42-400 Zawiercie.
21. **FUNDACJA Z POMYSŁEM**, ul. Łabędzia 76, 42-400 Zawiercie.
22. **INSTYTUT ROZWOJU RYNKU PRACY**, ul. Marszałkowska 31, 42-400 Zawiercie.
23. **LEPSZE JUTRO DZIŚ**, ul. Tadeusza Kościuszki 22, 42-445 Szczekociny.

Wykaz tabel:

Tabela nr 1: Liczba mieszkańców powiatu zawierciańskiego – stan w 2014r. i w 2019r.

Tabela nr 2: Formy wsparcia i aktywizacji realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Zawierciu w okresie 2018r. – 2020r.

Tabela nr 3: Wskaźniki monitoringowe – wartości i stosunek w okresie 2018r. – 2020r.

Tabela nr 4: Liczba osób niepełnosprawnych bezrobotnych w okresie 2017r. – 2019r.

Tabela nr 5: Liczba klientów ośrodków pomocy społecznej w powiecie w 2020r.

Tabela nr 6: Liczba rodzin objętych wsparciem w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 7: Liczba środowisk objętych pracą asystenta rodziny w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 8: Liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny, u których wystąpiły problemy opiekuńczo – wychowawcze mogące skutkować umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej

Tabela nr 9: Formy udzielonego wsparcia rodzinom przez ośrodki pomocy społecznej w okresie 2019r.-2020r.

Tabela nr 10: Rodziny zastępcze w powiecie zawierciańskim w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 11: Liczba nowych rodzin zastępczych utworzonych w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 12: Liczba wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 13: Liczba wychowanków umieszczanych w pieczy instytucjonalnej w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 14: Liczba rodzin zastępczych w gminach powiatu w 2020r./liczba umieszczonych w nich dzieci

Tabela nr 15: Liczba wychowanków objętych pomocą na usamodzielnienie w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 16: Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy w okresie 2017r.-2020r.

Tabela nr 17: Liczba orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego wydanych przez zespoły orzekające działające przy Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Zawierciu w okresie 2016r.-2020r.

Tabela nr 18: Liczba opinii o wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka wydanych w okresie 2016r.-2020r.

Tabela nr 19: Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego rocznego przygotowania przedszkolnego w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 20: Liczba wydanych orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 21: Liczba uczniów Zespołu szkół Specjalnych im.Marii Grzegorzewskiej w Zawierciu w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 22: Interwencje domowe Policji w powiecie zawierciańskim w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 23: Liczba spraw w powiecie zawierciańskim oraz liczba osób skazanych z art.207 kk w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 24: Liczba osób doświadczających przemocy domowej w powiecie w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 25: Liczba uczestników Programu oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w okresie 2018r.-2020r.

Tabela nr 26: Zestawienie danych Ośrodka Interwencji Kryzysowej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w latach 2018r.-2020r.

Tabela nr 27: Wskaźniki monitoringowe dla powiatu zawierciańskiego – działalność NGO

Wykaz wykresów:

- Wykres nr 1: Opinia mieszkańców na temat problemów społecznych w powiecie zawierciańskim
- Wykres nr 2: Opinia mieszkańców na temat problemów dotyczących osoby starsze
- Wykres nr 3: Opinia mieszkańców na temat form wsparcia dla osób niepełnosprawnych
- Wykres nr 4: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia osobom bezrobotnym
- Wykres nr 5: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia osobom młodym
- Wykres nr 6: Opinia mieszkańców na temat działań naprawczych w obszarze lokalnego rynku pracy
- Wykres nr 7: Opinia mieszkańców na temat organizowania szkoleń jako efektywnej formy pomocy i wsparcia
- Wykres nr 8: Opinia mieszkańców na temat działań, które należy podjąć w celu przeciwdziałania bezrobociu
- Wykres nr 9: Ogólne poczucie bezpieczeństwa w opinii mieszkańców powiatu zawierciańskiego
- Wykres nr 10: Informacja mieszkańców powiatu na temat doświadczania bycia ofiarą przestępstwa/wykroczenia
- Wykres nr 11: Informacja mieszkańców powiatu na temat doświadczania bycia świadkiem przestępstwa, wykroczenia
- Wykres nr 12: Informacja mieszkańców powiatu na temat ich reakcji na przestępstwo/wykroczenie
- Wykres nr 13: Informacja mieszkańców powiatu na temat znaczenia profilaktyki uzależnień adresowanej do dzieci i młodzieży
- Wykres nr 14: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia skutecznego egzekwowania zakazu sprzedaży używek dzieciom, młodzieży, osobom nietrzeźwym
- Wykres nr 15: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia działań interwencyjnych skierowanych na walkę z patologiami
- Wykres nr 16: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia działań profilaktycznych i edukacyjnych w prewencji przestępczości
- Wykres nr 17: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia dostępności mieszkańców do specjalistycznych usług lekarskich
- Wykres nr 18: Opinia mieszkańców powiatu na temat wagi usług opiekuńczych
- Wykres nr 19: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia aktywizacji społecznej osób starszych i niepełnosprawnych
- Wykres nr 20: Opinia mieszkańców powiatu na temat potrzeby powołania rzecznika osób niepełnosprawnych w powiecie
- Wykres nr 21: Opinia mieszkańców powiatu na temat znaczenia zapewnienia dzieciom i młodzieży specjalistycznego wsparcia w przedszkolach, szkołach i placówkach
- Wykres nr 22: Propozycja mieszkańców dotycząca finansowania płatnych szczepionek dla dzieci
- Wykres nr 23: Przyczyny bezradności wychowawczej w opinii mieszkańców powiatu
- Wykres nr 24: Ranking negatywnych zjawisk mających wpływ na funkcjonowanie dzieci i młodzieży w opinii mieszkańców powiatu
- Wykres nr 25: Wiedza mieszkańców powiatu na temat rodzinnej pieczy zastępczej
- Wykres nr 26: Źródła wiedzy mieszkańców powiatu na temat pieczy zastępczej
- Wykres nr 27: Postawa mieszkańców wobec pełnienia roli rodzica zastępczego
- Wykres nr 28: Opinia mieszkańców na temat stopnia dostępności urzędów i placówek do potrzeb osób mających problemy w poruszaniu się
- Wykres nr 29: Opinia mieszkańców na temat stopnia dostępności urzędów i placówek do potrzeb osób mających problemy w komunikowaniu się

- Wykres nr 30: Identyfikacja problemu przemocy domowej przez mieszkańców powiatu
- Wykres nr 31: Przyczyny przemocy domowej w opinii mieszkańców
- Wykres nr 32: Skuteczne działania zapobiegające przemocy domowej w opinii mieszkańców powiatu
- Wykres nr 33: Wiedza mieszkańców na temat działalności organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych
- Wykres nr 34: Wiedza mieszkańców na temat instytucji udzielających wsparcia w rozwiązywaniu problemów społecznych
- Wykres nr 35: Źródła wiedzy mieszkańców na temat zasobów powiatu w obszarze pomocy społecznej
- Wykres nr 36: Opinia mieszkańców na temat znaczenia grupy wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej
- Wykres nr 37: Opinia mieszkańców na temat potrzeby wsparcia rodzin w kryzysie
- Wykres nr 38: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zwiększenia pomocy osobom najuboższym
- Wykres nr 39: Opinia mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia wsparcia specjalistycznego dzieciom i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach
- Wykres nr 40: Opinia mieszkańców na temat potrzeby realizacji działań służących wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w przedszkolach, szkołach i placówkach
- Wykres nr 41: Opinia mieszkańców na temat potrzeby pedagogizacji rodziców
- Wykres nr 42: Opinia mieszkańców na temat rangi znaczenia likwidacji barier architektonicznych dla poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych
- Wykres nr 43: Opinia mieszkańców na temat działalności Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych
- Wykres nr 44: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – pomoc sąsiedzka
- Wykres nr 45: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – wolontariat
- Wykres nr 46: Znaczenie wsparcia społecznego w opinii mieszkańców powiatu – imprezy integracyjne
- Wykres nr 47: Informacja mieszkańców o randze proponowanych działań w zakresie rozwoju i promocji turystyki
- Wykres nr 48: Informacja mieszkańców o znaczeniu działań w zakresie poprawy infrastruktury

